

Plenum

Tisdag 23.3.2021 kl. 14.08—20.54

3. Regeringens proposition till riksdagen om en tilläggsbudget för 2021

Regeringens proposition RP 17/2021 rd

Utskottets betänkande FiUB 2/2021 rd

Enda behandlingen

Andre vice talman Juho Eerola: Ärende 3 på dagordningen presenteras för enda behandling. Till grund för behandlingen ligger finansutskottets betänkande FiUB 2/2021 rd.

Behandlingen av ärendet inleds med en allmän debatt, innehållande en snabbdebatt, där de inlägg som ledamöterna anmält sig för på förhand får vara högst 5 minuter långa. Talman konferensen rekommenderar att även de anföranden som hålls efter snabbdebatten är högst 5 minuter långa. — Ledamot Johannes Koskinen, ordförande.

Debatt

14.09 **Johannes Koskinen sd** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vuoden 21 ensimmäinen lisätalousarvioesitys lisää valtion määrärahoja noin 394 miljoonaa euroa ja korottaa varsinaisia tuloja 415 miljoonaa euroa, ja näin nettolainanoton tarve hetkellisesti vähenee 21 miljoonaa euroa. Hallitus on palannut vuonna 21 noudattamaan menokehystä, josta poikettiin covid-19-pandemian vuoksi viime vuonna. Kehystasoa kuitenkin korotettiin perustellusti varaamalla kertaluonteisiin ja finanssipoliittisesti pakollisiin koronavirustilanteesta aiheutuviin menoihin 500 miljoonaa euroa. Lisätalousarviossa on sisällä 139 miljoonaa euroa näitä kyseisestä varauksesta katettavia menoja.

Verotuloarvioihin on tullut positiivista pilkahdusta. Esitetään korotuksia ennakoitua myönteisemmän kehityksen perusteella ansio- ja pääomatuloveron, perintö- ja lahjaveron sekä varainsiirtoveron kertymän tuottoihin. Lisätalousarvio huomioon ottaen nettolainanotoksi tänä vuonna arvioidaan noin 11,7 miljardia euroa ja valtionvelan määrä vuoden 21 lopussa arvioidaan noin 137 miljardiksi euroksi, mikä on 56 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen.

Näistä esitettävistä lisämäärärahoista opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla on lisäystä taiteen ja kulttuurin menoihin. Valiokunta toteaa, että taiteen ja kulttuurin toimialoille myönnettiin viime vuoden lisätalousarviossa koronasta aiheutuvien vaikeuksien vähentämiseen yhteensä 110 miljoonaa euroa, josta freelancetaiteilijoille ja muille taiteen ja kulttuurialan ammattilaisille osoitettiin 17,5 miljoonaa euroa, ja nyt esitetään 15 plus 5 miljoonan euron lisäyksiä. On tärkeää, että lisätukea suunnataan nyt nimenomaan freelance-toimijoille ja yksinyrittäjille, joiden sosiaaliturva on usein varsin heikko.

Valiokunta toteaa, että jo olemassa olevien sekä nyt esitettyjen tukien rinnalle tarvitaan vielä lisätoimia, joilla varmistetaan alan toimintaedellytykset ja elinvoimaisuus koronapandemian yli. Valiokunta pitää siksi tärkeänä, että kulttuurin ja luovien alojen tukijärjes-

Punkt i protokollet PR 27/2021 rd

telmää kehitetään ja että siinä yhteydessä arvioidaan kattavasti toimijoiden ja järjestäjätoimien erilaiset tukitarpeet ja tunnistetaan alan monipuolinen ekosysteemi ja sen tyypilliset työmuodot. On niin ikään huolehdittava siitä, että eri hallinnonalojen myöntämät tuet muodostavat saumattoman ja kattavan kokonaisuuden, millä vältetään paitsi tukien päällekkäisyys myös erilaisten väliinpuotoajaryhmien syntyminen. Rahallisen tuen rinnalle tarvitaan myös niin sanottu exit-strategia vallitsevista rajoituksista tapahtumien turvalliseksi käynnistämiseksi. Valiokunta kiirehtii myös tapahtuma- ja kulttuurialalle suunnatun niin sanotun tapahtumatakuun valmistelua.

Alan toimintaedellytysten varmistamiseksi on myös selvitettävä mahdollisuudet taiteilijoiden sosiaali- ja eläketurvan parantamiseen. Valiokunta nostaa erityisesti esille tekijänoikeuskorvauksien ja työttömyysetuuden sovitteluun liittyvien epäkohtien korjaamisen, mihin valtiovarainvaliokunta ja sivistysvaliokunta ovat jo aiemmin kiinnittäneet huomiota.

Näihin kahteen kysymykseen liittyen valiokunta on halunnut korostaa jatkotoimia, siis sekä tämän sovittelun päivärahan kehittämisen osalta että tapahtumatakuun osalta, ja tähän mietintöön sisältyy kaksi lausumaehdotusta. Ensinnäkin: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus antaa eduskunnalle pikaisesti tapahtumatakuuta koskevan esityksen.” Ja toiseksi: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin, joilla parannetaan tekijänoikeuskorvaukseen oikeutettujen työttömien tekijöiden ja taiteilijoiden asemaa työttömyysetuuden sovittelussa ja oikeutta työttömyyskorvaukseen.”

Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalle on merkittävä lisäys, 129,9 miljoonaa euroa määrärahaan ja 295 miljoonaa euroa myöntämisvaltuuteen EU:n alue- ja rakennepoliitiikan ja muiden koheesiopolitiikan ohjelmien arviomäärärahaan. Tämä liittyy koko elpymispakettiin kytkeytyvään REACT-EU-rahoitukseen. Valiokunta tukee rahoituksen käyttöön saamista REACT-EU:n osalta nopeasti, koska rahoituksella tuetaan alueiden elpymistä. Saadun selvityksen mukaan REACT-EU-asetus on astunut voimaan joulukuussa 20, joten rahoitus voidaan kohdentaa alueiden käyttöön hyvinkin nopealla aikataululla.

Yritysten erityisrahoituksessa on tehty järjestelyjä liittyen kustannustukeen. Kustannustuki on tarkoitettu yrityksille, joiden liikevaihto on pudonnut merkittävästi covid-19-pandemian vuoksi ja joilla on vaikeasti sopeutettavia palkka- ja muita kuluja.

Valiokunta pitää hyvänä hallituksen esittämiä parannuksia kustannustukeen. Valiokunta on aikaisemmin tuonut esiin huolensa siitä, että kaikki yritykset eivät ole olleet kustannustuen piirissä. Onkin tärkeää, että muutosten myötä kustannustuki vastaa paremmin uusien yritysten, pienten yritysten ja yksinyrittäjien tarpeisiin ja että asetuksessa mainittujen toimialojen ulkopuoliset yritykset voivat hakea harkinnanvaraista tukea.

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että yrityksille Suomessa myönnettävä kustannustuki on pienempi kuin muissa Pohjoismaissa, vaikka EU:n tilapäiset valtiontukisäännöt mahdollistaisivat yritysten tukemisen merkittävämmillä summilla. Valiokunta pitää tärkeänä, että hallitus seuraa suomalaisten yritysten kilpailukykyä suhteessa verrokkimaihin, kuten Ruotsiin, myös tältä osin.

Valiokunta tuo esiin, että poikkeusolot ja tilojen sulkemiset tulevat entisestään vaikeuttamaan yritysten tilannetta keväällä 21. Valiokunta tukee hallituksen toimia, joilla sulkutoimien kohteena oleville yrityksille maksettaisiin kompensatiota.

Tärkeä lisäys, 17,5 miljoonaa euroa, on palvelurakenteen kehittämiseen kuntien järjestämässä sosiaali- ja terveydenhuollossa, ja se kohdistuu erityisesti nuoriin. Valiokunta pitää lisäystä erityisen tarpeellisenä, koska nuorten perustason mielenterveyspalvelujen saatavuudessa oli jo ennen koronaepidemiaa puutteita, jotka ovat edelleen pahentuneet. Epi-

Punkt i protokollet PR 27/2021 rd

demia ja etäkoulu ovat näkyneet lisääntyneenä polarisaationa hyvin ja heikommin pärjävien lasten ja nuorten välillä. Hyvinvoivissa perheissä on pystytty tukemaan lasten ja nuorten koulunkäyntiä ja harrastamista keskimäärin paremmin, mutta perheissä, joissa on esimerkiksi taloudellisia vaikeuksia tai jaksamis-, mielenterveys- tai päihdeongelmia, lapset ja nuoret ovat jääneet entistä enemmän yhteiskunnan palveluiden varaan.

Valiokunta pitää tärkeänä, että määrärahojen vaikuttavuuden varmistamiseksi lisäresurssit kohdennetaan nuorten ikäluokassa juuri siihen ryhmään, jonka tarpeet näyttäytyvät alueella suurimpina. Oikea-aikaisen avun varmistamiseksi valiokunta painottaa matalan kynnyksen moniammatillista tukea sekä tiivistä yhteistyötä muun muassa koulujen, lastensuojelun, nuorisotoimen, sosiaali- ja terveystoimen, poliisin sekä järjestöjen kesken. [Ben Zyskiewicz: Miten olisi terapiatakuun toteuttaminen?] On myös välttämätöntä, että hallitus arvioi nuorten mielenterveyspalveluiden resurssitarpeita edelleen seuraavien lisätalousarvioesitysten yhteydessä.

Valiokunta viittaa myös eduskunnan viime joulukuussa hyväksymään lausumaan, jonka mukaan hallituksen edellytetään ryhtyvän pikaisesti toimenpiteisiin mielenterveyden hoitovelan kiinni kuromiseksi. — Siis tämä on vastausta myös edustaja Zyskiewiczille. [Ben Zyskiewicz: Ei ole! — Sari Sarkomaa: Eri asia kuin terapiatakuu!]

Valiokunnan päätösehdotuksena on, että eduskunta hyväksyy hallituksen esitykseen sisältyvän ehdotuksen vuoden 21 lisätalousarvioksi edellä todetuin muutoksin ja että eduskunta hyväksyy nuo mainitut kaksi lausumaa ja päättää, että lisätalousarviota sovelletaan 1. huhtikuuta alkaen.

Ja tähän sisältyy kaksi vastalausetta.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin, kiitokset. — Ja edustaja Heinonen.

14.18 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Hyvät ministerit ja edustajakollegat sekä muut täysistuntoa seuraavat! Tämä lisätalousarvio on isolta osin määrärahoiltaan sellainen, että me myös oppositiosta olemme voineet näitä tukea. Muun muassa tässä kohdennetaan määrärahoja rokotteiden hankintaan. Itse pitäisin tärkeänä, että myös kotimaista rokotetutkimusta ja -tuotantoa pystyttäisiin edistämään. Tässä lisätään määrärahoja työttömyysturvaan, lasti- ja matkustaja-alusvarustamoiden avustuksiin mutta myös lasten ja nuorten ja perheiden tukemiseen sekä ammatillisen koulutuksen tukitoimiin, kehitetään myös nuorten harrastustoimintaa ja työelämätaitoja.

Pidän hyvänä sitä, arvoisa puhemies, että pääministeri Sanna Marinin hallitus on opetusministeri Saramon johdolla tuonut vahvasti esille, että koulujen ja oppilaitosten sulkuja ei enää tämän viikon perjantain jälkeen tässä maassa nähdä. Ne on jatkossa siis mahdollista tehdä enää vain paikallisesti, alueellisesti tai oppilaitoskohtaisesti mutta ei tällä tavalla kuin niitä nyt on tehty. Tämä on hyvä tieto monille nuorille.

Koronavirustilanteesta aiheutuen tuetaan myös taidetta, kulttuuria ja elokuvatuotantoa tässä lisätalousarviossa. Olemme kokoomuksessa äärimmäisen tyytyväisiä, että hallitus taipui valtiovarainvaliokunnassa ottamaan mukaan yhteiseen pohjaan aivan viime metreillä tämän meidän lausumaehdotuksemme, jossa eduskunta asettuu edellyttämään, että Sanna Marinin hallitus antaa eduskunnalle pikaisesti tapahtumatakuuta koskevan esityksen. Tapahtumatakuu, tapahtumien tappiotakuu, on asia, joka pitää saada nopeasti valmiiksi. Kesän festarit ja suuret tapahtumat, Suomen MM-ralli ja monet muut, valmistautuvat nyt jo tulevaan kesään, ja pitää olla tieto siitä, mitä tapahtuu sitten, jos koronan takia joudutaan

Punkt i protokollet PR 27/2021 rd

esimerkiksi rajaamaan katsojamääriä tai jopa perumaan koko tapahtuma, ja tämä tapahtumatakuu pitää nopeasti saada eduskuntaan.

Lisäksi tässä on joitain muita määrärahalisäyksiä, ja valiokunnan puheenjohtaja Koskinen puhui myös kustannustuesta, joka tänään on käsittelyssä. Sitähän kohdennetaan myös ravintoloille. Mielelläni voisin kysyä vaikkapa edustaja Janne Sankelolta: Onko joitain syitä, että tänään eduskunnassa käsitellään ravintolarajoitusten jatkoa myös Etelä-Pohjanmaan osalta? Onko sellaisia perusteita, että ravintolat pidetään sielläkin kiinni?

Kokoomus on, arvoisa puhemies, tukenut hallitusta välttämättömien koronapandemian liittyvien menojen hyväksymisessä. Ihmisten, kuntien ja yritysten kuin myös talouden kannalta tärkeintä on epidemian tehokas torjunta. Kokoomus on toistuvasti kirittänyt hallitusta toimenpiteissä niin, että ne kohdentuvat tarkoituksenmukaisesti mutta tehokkaasti. Kokoomus on kantanut vastuuta muistuttaa yksityisten yritystoiminnan selviämisen tärkeästä roolista yhteiskunnan tulevaisuuden kannalta.

Hallituksen lisätalousarvio vähentää valtion velanoton tarvetta 21 miljoonaa, mutta hallitus on kuitenkin lisännyt pysyviä julkisen talouden menoja miljardeilla. Alijäämän mitaluokka ei muutu: Julkinen talous pysyy alijäämäisenä koko valtiovarainministeriön enustejakson ajan. Kestävyyssvaje säilyy 10 miljardin tasolla. Tarvitaan perustavaa laatua olevia reformeja talouskasvun vauhdittamiseen, jotta hyvinvointi ja julkiset palvelut voivat säilyä tulevaisuudessa edes nykyisellä tasolla.

Niin Martti Hetemäen kuin Vesa Vihriälänkin työryhmien hallitukselle laatimissa raporteissa painotettiin, kuinka tärkeää on samanaikaisesti koronapandemian hoitamisen kanssa suunnitella julkista taloutta vahvistavia päätöksiä. Pandemia on syventänyt jo ennen pandemiaa ollutta kestävyysvajetta.

Hallituksen sosiaali- ja terveystalouden uudistus lisää asiantuntijoiden mukaan julkisia menoja pysyvästi tuomatta kuitenkaan parempia palveluita. Tämä ideologinen sote itse asiassa vain keskittää maaseudun palvelut isoihin kaupunkeihin. Talouden kasvun edellytyksiä ja julkista taloutta vahvistavia uskottavia uudistuksia olisi valmisteltava nyt, arvon hallitus, pikaisesti.

Arvoisa puhemies! Kokoomus on jättänyt vastalauseen, jossa on kaiken kaikkiaan yhdeksän lausumaehdotusta. Me esitämme sitä, mitä edustaja Zyskowicz täällä välihuudossa esille toi — että eikö nyt, arvon hallitus, olisi aika tuo terapiatakuu toteuttaa. Tätä lausumaehdotusta eivät hallituspuolueet halunneet eduskunnan yhteiseen valtiovarainvaliokunnan mietintöön nostaa, mutta tämä eduskunta äänestää terapiatakuusta vielä tämän viikon aikana. Silloin katsotaan, mitä mieltä Suomen kansanedustajat ovat nuorten mielenterveyspalveluista ja niihin panostamisesta.

Arvoisa puhemies! Teen kokoomuksen vastalauseen mukaiset muutosehdotukset, jotka pitävät sisällään yhdeksän lausumaehdotusta.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kauma.

14.23 Pia Kauma kok: Arvoisa puhemies! Kannatan edustaja Heinosen tekemiä lausumaesityksiä.

Muilta osin totean, että lisätalousarviossa on paljon hyviä asioita, ja nostan niistä esiin muutaman.

Ensinnäkin rokotteiden hankintaan ehdotetaan 70 miljoonan euron lisäystä. Itse olisin toivonut, aivan kuten kokoomuksen edustaja Heinosen puheessa tuotiin esiin, että olisi voi-

Punkt i protokollet PR 27/2021 rd

tu tuoda rahaa myöskin kotimaisen tuotannon aloittamiseen. Meillähän on tähän valmius olemassa, mikäli siihen päädyttäisiin tai löytyisi halua, että tällaisista lisenssivaihtoehdoista voitaisiin neuvotella. [Pia Lohikoski: Tekö siinä aloitteellisia olette olleet?] Nythän kysymys on siitä, että tämä koronapandemia ei varmaankaan jää viimeiseksi pandemiaksi vaan meillä voi tulla myöhemmin vielä pahempia pandemioita, ja sen takia meidän täytyy aloittaa valmistautuminen siihen jo nyt.

Sitten, arvoisa puhemies, olen hiukan pahoillani kyllä siitä, että nuo kokoomuksen lausumaehdotukset eivät herättäneet ihan riittävää mielenkiintoa hallituspuolueissa, ja erityisesti tuo terapiatakuu on kyllä sellainen, jota varsinkin tässä tilanteessa nyt kyllä peräänkuuluttaisimme. Olemme siitä useaan kertaan täällä istunnoissa puhuneet, ja toivomme todella, että siihen satsattaisiin.

Mutta sitten, arvoisa puhemies, hyviin asioihin, joita tässä lisätalousarviossa on.

Mielestäni hyvä asia on tämä työttömyysturvan suojaosan korotuksen jatkaminen muutamalla kuukaudella. Sehän on normaalisti 300 euroa, minkä ihminen voi tienata ilman, että sitten lisätulojen myötä sitä menettää, ja nythän se on nostettu 500 euroon kuukaudesta. Se on aika hyvä asia siinä mielessä, että nyt tämän kriisin jälkeen pystymme arvioimaan sitä, millaisia vaikutuksia sillä on, että ihminen saakin enemmän rahaa suojaosan kautta käteen, ja sitä, kuinka se vaikuttaa sitten työn vastaanottamisen halukkuuteen ja mahdollisuuksiin.

Mutta sitten vielä kolmantena ja ehkä tärkeimpänä asiana ottaisin esiin sen, että on hyvä, että täällä mietinnössä on nyt tämä lausuma tapahtumatakuusta, sillä täytyy sanoa, että tapahtuma-ala on kyllä ollut sellainen ala Suomessa, joka harvinaisen huonosti on saanut näitä korvauksia osakseen. Tapahtuma-alahan kohtasi merkittäviä rajoitustoimia jo kesällä 2020, mutta kokoontumisrajoitukset uhkaavat merkittävästi supistaa toimintaa myös kesä- ja syyskaudella tänä vuonna, ja puhutaan jopa talven tapahtumista, jotka voivat jäädä toteutumatta. Alan vuosittainen liikevaihto ennen tätä pandemiaa, siis vuonna 2019, oli yli 2 miljardia euroa, ja viime vuonna se supistui murto-osaan ollen vain muutamia satoja miljoonia. Käynnissä on tällä hetkellä useiden yritysten alasajoja ja työntekijöiden irtisanomisia, ja ala on todella hankalassa tilanteessa. Nämä aiemmat taloudellisen tuen muodot, kuten kustannustuki ykkönen ja kakkonen, eivät ole riittävällä tavalla huomioineet tämän alan peruspiirteitä. On todella tärkeää, että tähän nyt tuodaan tällainen aivan oma tapahtumatakuu — tai takuutuki, niin kuin alalla puhutaan — että nämä yritykset uskaltavat lähteä suunnittelemaan tapahtumia silläkin uhalla, että ne sitten viime hetkellä perutaan. Tämä alan tukeminen on tärkeää jo siksi, että sitten kun viimein pääsemme ohi tästä koronapandemiasta, niin meillä koko ekosysteemi uhkaa hajota tämän tapahtuma-alan osalta, mikäli sitä ei nyt tueta, ja sitten uusien tapahtumien pystyyn saaminen voi olla aikamoisen työn takana, jos yrityksiä ja osaajia ei tällä alalla enää ole.

Arvoisa puhemies! Näiltä osin toivon, että hallitus seuraavaa lisätalousarviota varten sitten tuo vielä näitä lisäyksesityksiä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kivisaari.

14.28 Pasi Kivisaari kesk: Arvoisa puhemies! Edustaja Heinonen otti esiin paitsi kysymyksen Etelä-Pohjanmaasta [Timo Heinonen pyytää vastauspuheenvuoroa] ja sen suhteesta tautitilanteeseen ja ravintolarajoituksiin myös ylipäätään sen tilanteen, mikä Etelä-Pohjanmaalla on. Minä uskon, että tämä uutera Etelä-Pohjanmaan väki kyllä hoitaa itsen-

Punkt i protokollet PR 27/2021 rd

sä, ja vastuullisella käytöksellään myöskin niin, että perustasolla lähdetäisiin Etelä-Pohjanmaalla eteenpäin. Etelä-Pohjanmaalla on toimittu, kuten monissa muissakin asioissa, myöskin tämän osalta valtavasti töitä tehden, että tautitilanteet ja sellaiset pidettäisiin mallillisina.

Puhemies! Tässä lisätalousarviossa reagoidaan koronatilanteeseen kyllä nopeilla toimenpiteillä. Muun muassa yrittäjien oikeutta saada työmarkkinatukea ja työttömyysturvan suojaosan korotusta jatketaan. Toimia on perusteltua tehdä heti näin alkuvuodesta.

Arvioitu parempi talouskehitys heijastuu valtion tuloihin. Lisätalousarviossa verotulojen arvioidaan kasvavan 415 miljoonaa euroa aiemmin arvioidusta. Lisätalousarviossa määrärahojen lisäys on 394 miljoonaa euroa. Mutta olemme yhä syvällä kriisissä. Viime syksyn budjettiriihessä sovimme, että koronaan liittyvät välittömät kustannukset katetaan täysimääräisesti kehyksen ulkopuolisina menoina.

Puhemies! Nuoret ovat joutuneet koronan kanssa koville. Etäopiskelu ei luonnollisestikaan kykene täysin korvaamaan lähiopetusta. Lisäksi etäopetus vie sosiaalisen kanssakäymisen monet hyvät asiat minimiin. Tämä on valitettavasti lisännyt toivottomuutta ja alakuloa, eikä opiskelumotivaatiotakaan ole helppo löytää. Nyt on siis toimittava.

Tuleva kesä on koronan takia arvoitus: mitä on mahdollista tehdä ja miten käy nuorten toiveille kesätoista? Esimerkiksi matkailu-, hotelli- ja ravintola-alojen mahdollisuudet kesätyöntekijöiden palkkaamiseen ovat edelleen heikot. Myös nuoria paljon työllistäneet kesäpahtumat elävät yhä epävarmuuden kourissa. Koronan aikana nuorille pitää tarjota valoisia tulevaisuudennäkymiä, joita kohti edetä, toivonpilkahduksia normaalista elämästä, jotka auttaisivat jaksamaan. Kesätyöt ovat hyvä esimerkki tällaisesta. Ne tarjoavat nuorelle arvokasta kokemusta, näkökulmia työelämään ja tienestejä. Työpaikalla voi oppia uusia taitoja ja saada itselleen merkityksellistä, mieluista tekemistä. Lisäksi kesätoissa voi solmia arvokkaita verkostoja tulevaisuutta ajatellen.

Siksipä lisätalousarvioon kuuluu 37,5 miljoonan euron tukikokonaisuus lasten ja nuorten tukemiseen. Tämä tukikokonaisuus sisältää toimia muun muassa opiskelijoiden hyvinvoinnin ja kesätyötilanteen parantamiseksi. Kiitän suuresti tästä oivaltavasta pelin luvusta. Tämä on hallitukselta osoitus konkreettisesta toimenpiteestä, jonka merkitys saattaa olla monelle nuorelle loppuelämän mittainen.

Puhemies! Lisätalousarviossa kohdistetaan lisäyksenä apurahoihin taiteilijoille 15 miljoonaa euroa ja elokuvatuotantoyhtiöille 5 miljoonaa euroa. Tämän tärkeyttä ei varmaankaan tarvitse kenellekään erikseen alleviivata. Korona on iskenyt lujaa kulttuurialan ammattilaisiin erityisesti esittävän taiteen parissa. Kulttuurialan freelancereiden tulonmenetyksiä on arvioitu koronan seurauksena olleen jo yli 200 miljoonaa euroa. Se on valtava summa. Koronan vuoksi koko kotimaisen elokuvakulttuurin olemassaolo on uhattuna. Elokuvateatterituotot ovat romahtaneet, ja tuotantoyhtiöiden tuotot ovat kadonneet. Me kaikki tiedämme, että jo ennen koronaa saimme suurella ylpeydellä seurata kotimaisen elokuvatuotannon kasvavaa osaamista ja tekemisen laatua. Hallitus tahtoo, että tämä hyvän kierre ei pääty tauteihin vaan se jatkuu tulevaisuudessa voimakkaampana kuin koskaan. Tuotannon ohella elokuvateattereita tulee kannatella. [Timo Heinonen: Nehän ovat kiinni!]

Puhemies! Tämä on yksi askel siihen, että kyllä me tästä selviämme. — Kiitos. [Vastauspuheenvuoropyyntöjä]

Punkt i protokollet PR 27/2021 rd

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Arvoiset edustajat, tässä on muutama ennalta jonoitettu puheenvuoropyyntö. Otetaan niitä alta pois ja sitten debatoidaan. — Edustaja Kiviranta.

14.34 Esko Kiviranta kesk: Arvoisa puhemies! Kiinnitän tässä puheessani huomiota vain sivistys- ja tiedejaostossa valmisteltuihin osuuksiin tästä valiokunnan mietinnöstä. Tämä lisätalousarviohan sisältää tietysti kovin paljon tärkeitten asioiden korjaamisia.

Tässä on erittäin tärkeä tämä tapahtumatakuuesitystä koskeva lausumaehdotus. Eduskunta edellyttää, että hallitus antaa eduskunnalle pikaisesti tapahtumatakuuta koskevan esityksen. Me kaikki kannamme syvää huolta kulttuuri- ja tapahtuma-alan tilanteesta, sillä kulunut vuosi on ollut alalle todella raskas. Lähes kaikki toiminta on ollut joko kokonaan tai lähes kokonaan pysähdyksissä. Varsinkin isompia tapahtumia on ollut mahdotonta järjestää. Näissä järjestäjällä on iso taloudellinen vastuu, ja onnistunutta tapahtumaa edeltää kova järjestelytyö. Lisäksi taloudelliset riskit ovat suuria. Epävarmuus tapahtuman toteutumisesta estää mielekkään suunnittelutyön, joten tapahtumatakuu olisi ehdottoman järkevä tapa edesauttaa alan selviämistä. Rahallisen tuen rinnalla tarvitaan myös niin kutsuttu exit-strategia vallitsevista rajoituksista ja tapahtumien turvalliseksi käynnistämiseksi.

Arvoisa puhemies! Eilen maanantaina julkistettiin opetus- ja kulttuuriministeriön Turvalliset tapahtumat -työryhmän tiekartta yleisötilaisuuksien järjestämiseksi. Juuri tämänkaltaista strategista ajattelua tarvitaan vaikean tilanteen parantamiseksi. Tiekartta yhdistettynä tapahtumatakuuseen on toimialan kipeästi tarvitsema tukimalli.

Arvoisa puhemies! Taiteilijoiden sosiaali- ja eläketurvaan liittyy epäkohtia, jotka tulisi pikaisesti korjata. Työttömyysasetuksen mukaan immateriaalioikeuksiin perustuva korvaus, kuten muun muassa tekijänoikeuskorvaus, on työttömyysetuuden sovittelessa huomioon otettavaa, työn perusteella saatua ansiotuloa. Käyttökorvaukset tulevat tekijälle käytännössä takautuvasti ja pitkän ajan kuluttua, ja niitä voi siten tulla myös työttömäksi jääneelle tekijälle, jolla ei ole muita tuloja. Tällöin käyttökorvaukset, tekijänoikeuskorvaukset siis, saattavat pahimmillaan leikata työttömyyskorvauksen kokonaan. Menettely on koettu epäoikeudenmukaiseksi erityisesti nyt, kun monien taiteilijoiden ja tekijöiden toimeentulo on vaikeutunut koronaepidemian vuoksi. Vallitsevassa tilanteessa on perusteltua kiirehtiä sovitellun päivärahan kehittämistä koskevia toimia ja parantaa työttömäksi jääneen tekijän ja taiteilijan oikeutta työttömyysturvaan. [Vastauspuheenvuoropyyntöjä]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Otetaanpa lyhyt debattikierros. — Edustaja Heinonen.

14.38 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kun tässä edustaja Kivisaarta kuunteli, niin tuli sellainen olo... [Puhuja aloittaa puheenvuoron mikrofonin ollessa suljettuna]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Heinonen, edustaja Kivisaari kuulee teidät paremmin, kun laitatte mikrofonin päälle.

Niin, arvoisa herra puhemies, kun tuossa hetki sitten edustaja Kivisaarta kuunteli, niin tuli sellainen olo, että eihän tapahtuma-alalla ole mitään hätää. Heidän tilanteensahan vaikutti Kivisaarta kuunnellessa lähes fantastiselta, mutta kyllä se arki on hyvin toisennäköi-

Punkt i protokollet PR 27/2021 rd

nen tuolla kulttuurialalla, tapahtuma-alalla — bändien, teattereiden, elokuvien saralla — kuin mitä Kivisaari antoi ymmärtää. Elokuvateatterit ovat olleet käytännössä lähes kiinni koko vuoden, ja suomalainen elokuvatuotanto on erittäin tukalassa paikassa.

Ja, arvoisa puhemies, on hienoa, että keskustasta löytyi näin paljon tukea tälle meidän lausumallemme tapahtumatakuusta. On tärkeää, että nyt tämä tapahtumatakuuesitys saadaan eduskuntaan nopeasti ja niin, että [Puhemies koputtaa] näitä isoja tapahtumia kesäksi päästään valmistelemaan: konsertteja, festareita ja erilaisia muita.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja minuutti on jo reilusti ylitetty. — Edustaja Kivisaari.

14.39 **Pasi Kivisaari kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies... [Puhuja aloittaa puheenvuoron mikrofonin ollessa suljettuna]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Sanokaa se siten, että mikrofoni on päällä. [Ben Zyskowitz: Että muutkin kuulee!]

Arvoisa puhemies! Haluan sanoa edustaja Heinoselle, että itselläni, keskustalla tai hallituksella ei ole pienintäkään [Vilhelm Junnila: Käryä!] epäselvyyttä erittäin hankalasta vuodesta, siitä, mitä kulttuuri- ja ylipäättään — laajennettuna — tapahtuma-alalle on vuoden mittaan aiheutunut. Siksi myös tässä lisätalousarviossa tuodaan tukea näiden tahojen ahdinkoon, ja uskon, että myös edustaja Heinonen tukee näitä hallituksen tavoitteita ja ennen kaikkea konkreettisia toimenpiteitä, joita tämä esitys tuo mukanaan. Haluan myös muistuttaa, että hallituksen johdolla valmistellaan juuri tätä tapahtumatukea ja eilen julkaistiin valtiosihteeri Tuomo Puumalan johdolla myöskin tapahtuma-alan exit-suunnitelma, joka on hyvin laajapohjainen [Puhemies koputtaa] ja erittäin tarpeellinen suunnitelma alan ahdingon helpottamiseksi.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Mäkelä.

14.41 **Jani Mäkelä ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen monesti pohtinut, mitenköhän paha epidemia tähän maahan pitäisi tulla, että hallitus luopuisi tietyistä järjestöistä ideologisista hankkeistaan. Tässäkin lisätalousarvioesityksessä te olette laittamassa lisää rahaa turpeen energiankäytön lopettamiseen ja öljylämmityksen käytön lopettamiseen. Miten olisi, jos te luopuisitte kokonaan näistä hankkeista, turpeen energiankäytön lopettamisesta ja öljylämmityksen lopettamisesta, jolloin ei tarvitsisi laittaa lisää velkarahaa näiden asioiden kompensoimiseenkaan? [Jussi Halla-aho: Ne on keskustan kärkihankkeita!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Koskinen.

14.41 **Johannes Koskinen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vastalauseissa kiinnittää huomiota se, että vaikka meillä oli tällainen hyvin rajattu lisäbudjetti ja myös opposition tärkeäksi mieltämiä esityksiä sisällä, niin sitten näissä vastalauseissa paisutellaan ja siellä otetaan koko politiikan kirjo ja miljardien asiat esille. Se on ehkä tätä ajan ilmiötä, että tämä sometyyppinen paisuttelu leviää tänne eduskuntatyöhön. [Timo Heinosen

Punkt i protokollet PR 27/2021 rd

välihuuto] Mutta olisi hyvä, että pystyttäisiin aina keskittymään siihen, että annetaan toimeksiantoja hallitukselle siitä, mitä tehdään jatkossa, niin kuin tässä esimerkiksi [Jussi Halla-aho: Eikö oppositio nauti hallituksen luottamusta?] kulttuurialan tilanteen osalta on tehty, hyväksytään se, mikä on hyvää, ja sitten ehkä ollaan eri mieltä siitä, kuinka pitkälle pitää näitä jatkoevästyksiä antaa. Nyt annetaan täysin väärä kuva siitä, että tämä lisäbudjetin sisältö olisi jotenkin kauhean riitainen asia, mutta sehän ei pidä paikkaansa, vaan laajalla yksimielisyydellä on hyväksytty nämä, ja myöskin niistä jatkotoimista [Puhemies koputtaa] ja niille suunnan antamisesta on hyvin laaja yksimielisyys.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Zyskiewicz.

14.42 **Ben Zyskiewicz kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Lisätalousarviossa on paljon hyviä asioita, kiitos siitä. Kuitenkin, kuten jo välihuudossani sanoin, siellä on kauniita lauseita nuorten mielenterveyspalveluiden kehittämiseksi, [Pia Viitanen: Siellä on myös rahaa siihen!] mutta, arvoisat hallituspuolueet, te olette nyt tuolla sosiaali- ja terveysvaliokunnassa hautoneet yli vuoden kansalaisaloitetta terapiatakuusta. Te olette kaksi kertaa äänestäneet kokoomuksen ehdotuksen nurin, kun olemme esittäneet, että tämä aloite otettaisiin käsittelyyn. Samaan aikaan somessa muun muassa vihreät julistavat jatkuvasti, että he vasta tätä terapiatakuuta hirveästi ajavatkin. Mitä jos, vihreät, ajaisitte myös käytännössä ettekä vain puheissa? [Inka Hopsun välihuuto] Eli, hallitus, toteuttakaa terapiatakuu.

Toinen kysymys, ministeri Vanhanen: Tuossa kestävyystiekartassa on vuoteen 29 varattu sotelle 500 miljoonaa euroa per vuosi kustannusten hillintään. [Puhemies koputtaa] Nyt valiokunnissa sote-menot tulevat kasvamaan seuraavan kymmenen vuoden aikana miljardilla. [Puhemies: Ja aika on täynnä!] Kumpi luku on oikea?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kurvinen.

14.44 **Antti Kurvinen kesk** (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Tämä vuoden 2021 lisätalousarvio paikkaa monia koronan vaatimia kustannuspaineita: siinä lisätään menoja moniin asioihin, esimerkiksi rokotehankintoihin, jotka ovat aivan keskeisiä lopulliseen ulospääsemiseen tästä kriisistä.

Arvoisa puhemies! Kaikki me tässä salissa tiedämme, mikä hätä on tällä hetkellä tapahtuma-alalla ja kulttuurialan toimijoilla. Vähän aikaa sitten oli tämä niin sanottu hiljainen hetki kulttuurialan tekijöillä ja tapahtuma-alan yrittäjillä, ja on aivan välttämätöntä, että sille puolelle löydetään... Nyt jo tulee jonkin verran tukitoimia, ja täytyy löytää myös uusia jatkossa, ja kyllä tämä keskustalaisen tiede- ja kulttuuriministerin alaisuudessa tehty suunnitelma turvallisista tapahtumista kesälle ja tapahtuma-alan uuteen nousuun on erittäin tärkeä — siitä kiitos ministeri Saarikolle ja hänen esikunnalleen.

Arvoisa puhemies! Kaiken kaikkiaan minusta hallitus on suorittanut talouspolitiikkaa fiksusti koronaoloissa. [Puhemies koputtaa] Valtio on ottanut velkaa, sillä on tuettu kuntia ja yrityksiä. Nyt pitää päästä työllisyyden nostoon [Puhemies: Ja nyt aika on täynnä!] ja takaisin kehykseen. [Timo Heinonen: Teidän äänestäjät ovat eri mieltä!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Östman.

Punkt i protokollet PR 27/2021 rd

14.45 **Peter Östman kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kun hallitus päätöksillään keskeyttää elinkeinonharjoittajien tai tietyn toimialan toiminnan poikkeustilanteessa, meidän on myös oltava solidaarisia, kun lasku tulee maksettavaksi. Silti ihmettelen hiukan, kun valiokunta omassa mietinnössään sanoo auki, että valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että yrityksille Suomessa myönnettävä kustannustuki on pienempi kuin muissa Pohjoismaissa. Ja sitten lisäksi huomaa sen, että myöskin kustannustuki kolmoseen, jota me käsittelemme myöhemmin, on laitettu 14 päivän karanteeniaika, niin että se menee yrittäjän piikkiin. Onko tämä solidaarista yrittäjiä kohtaan? Kun yrittäjät ovat keskeyttäneet toimintansa yhteiskunnan ja kansalaisten parhaaksi, niin sen tarkoitus on suojella elämää ja terveyttä. Siinä mielessä yrittäjät ovat solidaarisia, mutta olemmeko me valtiona solidaarisia yrittäjiä kohtaan?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Viitanen.

14.46 **Pia Viitanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä ajattelin, kun kuuntelin noita alkupuheenvuoroja, että kyllä tässä lisätalousarviossa täytyy olla paljon hyvää, kun mielestäni kyllä kokoomuksen kritiikki oli melko laimeaa ja sieltä tuli aika monta kertaa sana ”kiitoskin”. Se oli minusta tärkeää, [Ben Zyskowitz: Eikös se ole hyvä? — Timo Heinonen: Sekö teitä nyt harmittaa?] että kokoomus kiitti muun muassa siitä, että tässä on perheille, nuorten ja lasten hyvinvointiin lisää yhteensä noin 40 miljoonaa ihan rahaa tekoina, ei puheina, puhemies.

Mutta itse asiassa sanon myös toisen merkittävän huomion, josta puhun myöhemmin lisää. Tämä valtiovarainvaliokunnan — valtiovarainvaliokunnan — mietintö on poikkeuksellisen vahva kannanotto kulttuurin tulevaisuuden puolesta. Nämä asiat kuuluvat varsinaisesti sivistysvaliokunnalle, joka on useasti puhunut tästä, mutta valtiovarainvaliokunnan otsikko tiedotteessa on ”Kiinnitämme poikkeuksellisen vahvaa huomiota kulttuurialaan [Puhemies koputtaa] ja sen tukemiseen”. Vahva viesti, sisällöstä myöhemmin lisää.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. Nyt on aika täynnä. — Edustaja Sankelo.

14.47 **Janne Sankelo kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä tosiaan kokoomus on tukenut hallitusta koronapandemian hoidossa. [Pia Viitanen: Hyvä!] Kyllä tämä maksaa, se on selvä, mutta samalla on tehtävä toimia talouden ja työllisyyden hoidossa, ja niitten osalta hallituksen tahti on kyllä ollut varsin verkkainen, ja odotamme tuolta puoliväliriihestä sitten kunnon tuloksia.

Arvoisa puheenjohtaja! Kun tässä tämä Etelä-Pohjanmaa muutama kertaan mainittiin, niin kysymyksen on siitä ravintolasulusta, jota nyt esitetään jatkettavaksi. Tässä yhteydessä täällä salissa on monesti puhuttu siitä, että tarvitaan tarkkarajaisuutta, tarvitaan maakunnissa sisäistä tarkastelua ja niin edelleen — erityisesti keskustan edustajat ovat tätä tuoneet esille. Nyt tämä vaikuttaa siltä, että tässä mennään kategorisesti vanhan kaavan mukaan. No, toivottavasti tässä asetuksen tiimoilta esimerkiksi Etelä-Pohjanmaa, joka on kantanut rootelinsa todella hyvin tässä tilanteessa, pääsee perustasolle ja voi avata ravintolansa, koska talouden kannalta on myös a ja o, että me pyritään [Puhemies koputtaa] tarkkarajaisuuteen ja siihen, että mahdollisimman vähän [Puhemies: Ja nyt tarkka raja!] paikkaamme taloudellista toimintaa.

Punkt i protokollet PR 27/2021 rd

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Minuutti lipsuu jo. — Edustaja Laakso.

14.49 Sheikki Laakso ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tosiaan itsekin 28 vuotta olen tapahtumia järjestänyt, ja viime vuonna ei sitten järjestetty yhtä ainuttakaan. Tuska on tapahtuma-alalla ollut kyllä todellakin kova kaiken aikaa. Tilanne on se, että se on äärettömän hienoa, että hallitukselta tulee tähän rahaa, mutta kertokaa nyt oikeasti, kuka hallitus täällä istuisi niin ettei sitä rahaa antaisi.

Edustaja Kivisaarella oli muuten äärettömän hyvä puhe, mutta tuo hallituksen hehkuttaminen siitä, kuinka hallitus teki tämän ja kuinka voidaan patsastella ja vähän hauistakin näytellä, [Naurua — Pia Lohikoski: Tekö sen teitte?] ei nyt oikein kovin hyvin istunut siihen asiaan, koska tilanne on se, että tämä koko rahan antaminenhan on vuoden myöhässä. Tämä rahahan olisi pitänyt tapahtuma-alalle antaa jo vuosi sitten, koska tapahtuma-ala oli se, missä ensimmäisenä nykähti koko homma, joka ikinen homma loppui siltä alalta. Ei tässä nyt ihan hirveästi voisi [Puhemies koputtaa] minun mielestäni pullistella. Rahan antaisi joka tapauksessa kuka tahansa hallitus.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Sarkkinen.

14.50 Hanna Sarkkinen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tänään julkaistun sosiaalibarometrin mukaan ilman apua korona-aikana on jäänyt moni mielenterveyspalveluihin pääsyä odottava [Jussi Halla-aho: Ohhoh!] sekä ne, jotka eivät ole pystyneet hyödyntämään erilaisia digipalveluita tai joiden toimintakyky on muuten heikentynyt. [Jussi Halla-aho: Onpa ollut huono hallitus!]

On erittäin tärkeää, että hallitus nyt vuoden ensimmäisessä lisätalousarviossa kohdentaa lisää tukea lasten ja nuorten ja perheiden palveluihin, ja mietinnössä tätä ansiokkaasti myös käsitellään. Kunnissa on nyt panostettava mielenterveyden hoitamiseen, perheiden tukipalveluihin ja lastensuojeluun, mihin rahat nyt myönnetäänkin. Myös ammatillisten opintojen tuki on erittäin tärkeä, jotta koulupudokkuuteen ja nuorten pahoinvointiin voidaan puuttua.

Arvoisa puhemies! Terapiatakuu tulee toteuttaa. Se voidaan ja se pitää toteuttaa osana hoitotakuun uudistusta, ja me tarvitsemme sen lisäksi suunnitelman mielenterveysalan ammattilaisten saatavuuden turvaamiseksi, koska parempia palveluita ei ole, jos meillä ei ole [Puhemies koputtaa] riittävästi osaavia ammattilaisia niitä toteuttamaan.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Laiho.

14.51 Mia Laiho kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Korona on kohdellut kaikkia huonosti: niin yrittäjiä, työntekijöitä kuin lapsia ja nuoria ja monia eri ammattiryhmiä. Lasten ja nuorten osalta rajoitukset ovat kohdistuneet kuitenkin poikkeuksellisen vahvasti. Meillä on ollut etäopetuksessa monia kuukausia lapsia ja nuoria erityisesti niillä alueille, joissa infektio on ollut hankalin. Nyt ollaan esittämässä liikkumisrajoituksia pääkaupunkiseudulle, jossa myös nuorilla on ollut jo muutenkin vaikeaa — mielenterveysongelmat ovat kasvaneet, ja nuoret voivat huonosti. Tämäkö on ratkaisu siihen? Se, että aiheutetaan lisää huonovointisuutta.

Punkt i protokollet PR 27/2021 rd

Olisinkin odottanut tässä lisätalousarviossa, että lasten ja nuorten mielenterveyspalveluihin olisi löytynyt se 35 miljoonaa terapiatakuuseen. Se olisi ollut pieni raha tässä tilanteessa. [Puhemies koputtaa] Miksi, hallitus, ette huomioi lapsia ja nuoria?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Lindén.

14.52 Aki Lindén sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puheenjohtaja! Tässä on puhuttu terapiatakuusta, ja kokoomuslaisten taholta se on asetettu vastakkain tässä lisätalousarviossa nyt olevan määrärahan kanssa. [Välihuutoja kokoomuksen ryhmästä] Korostaisin, että tässä lisätalousarviossa kohdistetaan 17,5 miljoonaa euroa lasten, nuorten ja lapsiperheiden mielenterveyspalveluihin. Se on enemmän kuin mitä tulisi, jos me toteuttaisimme kerralla 35 miljoonaa euroa kohdentaen koko väestöön. Nyt me kohdennamme summan, joka on puolet siitä, pelkästään lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyväksi.

Terapiatakuu on tärkeä asia, mutta se kytkeytyy jo aloitteen oman tekstin mukaan hoitotakuuseen, koska sen toteuttaminen edellyttää, että ihminen saa yhteyden terveyskeskukseen, jossa tehdään arvio hänen mielenterveyshoidon tarpeestaan. Sen takia se tulee toteutaa osana hoitotakuuta, ja niin tulee myös tapahtumaan.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Koponen, Ari.

14.53 Ari Koponen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Paljon on puhuttu kulttuuri- ja tapahtuma-alan tuista, ja ne ovat toki kannatettavia, mutta kyllä huomio kiinnittyy liikunnan ja urheilun olemattomaan tukemiseen. Nyt vaarana on, että kokonaisia ikäluokkia menetetään liikunnan parista. Tämä on tulevaisuutta ajatellen erittäin riskialtista, sillä liikkumattomuus tuo mukanaan suuria taloudellisia, inhimillisiä ja yhteiskunnallisia ongelmia.

Rajoitukset ovat aiheuttaneet merkittäviä tulonmenetyksiä ja tappioita urheilujärjestöjen ja -seurojen toiminnalle sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä. Ensimmäisessä lisätalousarviossa hallitus ei kohdentanut liikunnalle ja urheilulle lisätukea, pois lukien miljoona euroa kesätoimintaan. Kyseessä ei ole mikään vähäpätöinen asia, sillä liikkumattomuuden hinta yhteiskunnalle on noin 3,2—7,5 miljardia. Tämä tukisi myös lasten ja nuorten mielen ongelmien vastaista työtä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Wallinheimo.

14.54 Sinuhe Wallinheimo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yhdyn itse asiassa edustajakollega Koposen äsken mainittuihin juttuihin. Tämä lasten ja nuorten liikunta on äärimmäisen tärkeää. [Aki Lindénin välihuuto]

Mutta mennään tähän, että kokoomus on tosiaan ehdottanut tätä terapiatakuuta valtiovarain mietinnönkin puutteellisiin kohtiin, joita hallituksen esityksessä on. Mielenterveyspalvelut ovat yksi kokonaisuus.

Toinen on tämä tapahtuma-ala. Itse asiassa tämä tapahtuma-alan exit-strategia oli äärimmäinen pettymys alalle. Mutta nyt itse asiassa, kun valtiovarainministeri on paikalla, haluaisinkin sparrata ajatusta siitä, että kun nyt jatkossa yritetään tehdä tapahtumia koronaturvallisesti — sinne ei saa ottaa niin paljon ihmisiä sisään — niin miten olisi tällainen negatiivinen arvonlisävero. Eli ajatus olisi se, että lipunmyynnin 10 prosentin arvonlisäve-

Punkt i protokollet PR 27/2021 rd

ro jätettäisiinkin perimättä ja se annettaisiin yrityksille, ja tätä kautta tietyllä lailla voisimme saada koronaturvallisilla rajoituksilla, pienemmällä määrällä, näille yrityksille kannattavaa toimintaa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Essayah.

14.55 **Sari Essayah kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kristillisdemokraatit, vaikka oppositiopuolue onkin, on varsin tyytyväinen tähän lisätalousarvioon, ja itse ajatelimme näin, että kun emme kerta ole esittämässä määrärahavähennyksiä tai -lisäyksiä, niin emme sitten myöskään lähde tätä asiaa haastamaan, koska nämä kohteet, joihin rahoja on laitettu, ovat sinällensä tarpeellisia. [Välihuutoja] Toki täällä on lausumia siitä, että tulevaisuudessa tarvitsemme terapiatakuuta, ja on hyviä kohteita, mihin tarvitsemme tulevaisuudessa rahoitusta, ja näitä voimme kyllä sitten äänestyksissä kannattaa, mutta sinällensä ehkä hallituksen talouspoliittisen haastamisen jättäisin tuohon puoliväliriiheen, jossa sitten käydään vähän laajemmalla spektrillä tätä asiaa. [Pia Viitanen: Viisas linja! — Antti Kurvinen: Paras oppositiopuolue!]

Olen tyytyväinen siihen, että täällä lapset, nuoret ja lapsiperheet on otettu hyvin huomioon. Myöskin sitä pidän hyvänä, että täällä valtionosuuksien kohdalla kuntien nuoriso-toimeen tuotiin esille myöskin nämä kesätyöpaikat, joita erityisesti seurakuntien kautta voidaan olla nuorille tarjoamassa. Ne ovat tärkeitä. Kuntakentällä on 4H:ta, monta muuta järjestöä, jotka toimivat [Puhemies koputtaa] tosi tärkeässä roolissa, ja siinä mielessä voi sanoa, että toivotaan, että tehdään [Puhemies: Ja nyt on aika täynnä!] tulevaisuudessakin opposition kanssa hyvää yhteistyötä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Aittakumpu.

14.56 **Pekka Aittakumpu kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos edustaja Essayahille hyvästä puheenvuorosta, josta olen kyllä aivan täysin samaa mieltä.

Arvoisa puhemies! Pidän arvokkaana sitä, että meillä Suomessa tunnustetaan kulttuurin ja taiteen merkitys yli puoluerajojen, ja se on tullut tässä keskustelussa hyvin vahvasti esille. On selvä, että tarvitsemme kulttuurin ja taiteen elvyttävää vaikutusta niin tämän kriisin aikana kuin sen jälkeenkin.

Tapasimme kansanedustajien ja taiteilijoiden Arkadia-seurassa taiteilijajäseniä, ja eräs siellä totesi, että raha on tärkeä, mutta valtava merkitys on myös sillä, että nyt korona-aikaan ei ole voinut tehdä työtä. Taiteilija tekee työtä jollekin, maalari maalaa maalauksensa katsottavaksi ja muusikko soittaa kuultavaksi. Siksi on äärimmäisen hyvä, että tässä lisätalousarviossa nyt jo tulee näitä toimia taiteilijoiden tueksi.

On syytä puhua myös siitä, että tapahtumatuoittajat ovat vaikeassa tilanteessa, mutta sitten myös muun muassa kirjailijoille, kuvittajille, kääntäjille, säveltäjille, heillekin tämä aika on ollut vaikea ja tämä lisätalousarvio [Puhemies koputtaa] tulee tarpeeseen.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Otetaan vielä muutama debattipuheenvuoro, ja sen jälkeen valtiovarainministeri vastaa. — Edustaja al-Tae.

14.58 **Hussein al-Tae sd** (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Tässä kun kuuntelen tätä keskustelua, niin ehkä haluaisin vähän kulttuuritulkita tätä kansalaisille. Tä-

Punkt i protokollet PR 27/2021 rd

män keskustelun perusteella voidaan päätellä, että sekä valiokunnissa että täysistunnossa on kuultu erilaisia hyviä mielipiteitä ja näin ollen lisätalousarviosta ollaan suhteellisen samaa mieltä — sen tiivistä hyvin edustaja Essayah. Tästä voi päätellä myöskin sen, että tapahtuma-alan, kulttuurialan freelancereitten puolesta on puhuttu ja nytten on jonkin verran varoja siihen suuntaan ohjattu. Myöskin tämä mielenterveystyö on otettu huomioon, ja sinnekin on varoja ohjattu.

Siinä mielessä haluaisin tulkita kansalaisille tätä keskustelua, että me emme tässä riitele vaan kiritämme hallitusta ehkä vielä parempiin toimiin. Mutta päällisin puolin olemme hyvin samanmielisiä. [Ben Zyskowitz: Hyvä puheenvuoro!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Reijonen.

14.59 Minna Reijonen ps (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Toki täällä lisätalousarviossa on paljon hyviäkin asioita. Minun mielestäni yksi tällainen arkinen asia täältä paistaa, mikä puutteellaan on aina herättänyt huomiota, eli tällä puuttuu taas tämä omaishoidon tuki. Me perussuomalaiset arvostaisimme kovasti sitä, että omaishoidon tuki saataisiin verottomaksi. He ovat niitä arjen puurtajia, jotka todella ovat olleet kovilla ja tiukoilla näin korona-aikana, ja toivoisin, että se nähtäisiin useammin näissä talousarvioesityksissä ja muutenkin heidän asioitaan vietäisiin eteenpäin. Vähän on hämmäntävää ja oikeastaan ikävää, että edelleenkin omaishoidon tukea ei ollut täällä kovin mainittu.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kauma.

14.59 Pia Kauma kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiinnitän vielä huomiota näihin valiokunnan lausumaehdotuksiin, jotka molemmat ovat aivan erinomaisia, ja kysyisin itse asiassa valtiovarainministeri Vanhaselta: kun täällä lausumaehdotuksessa todetaan, että pikaisesti tarvittaisiin tämä tapahtumatakuu, niin milloin tarkkaan ottaen on tarkoitus, että hallitus tuo tällaisen tapahtumatakuuesityksen eduskunnan arvioitavaksi?

Ja, arvoisa puhemies, myöskin tämä toinen valiokunnan lausumaehdotus on erinomainen, nimittäin siinä puhutaan tekijänoikeuskorvauksista, jotka ovat olleet aika hankala asia taiteilijoille ja alan eri henkilöille, jotka tekevät tärkeää työtä tässä yhteiskunnassa, nimittäin tekijänoikeuskorvaukset ovat pahimmillaan voineet vähentää työttömyyskorvausta jopa niin, että työttömyyskorvausta ei henkilö ole sitten saanut ollenkaan niiden seurauksena. Nämä tekijänoikeuskorvauksethan tulevat usein viiveellä, eivätkä sitten tavallaan anna kuvaa henkilön senhetkisestä tilanteesta. [Puhemies koputtaa] Kysyisin samalla myöskin tästä valtiovarainministeri Vanhaselta.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja nyt aika täynnä. — Edustaja Hopsu.

15.01 Inka Hopsu vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jaan näkemyksen kulttuuri- ja tapahtuma-alan jäämisestä jalkoihin aiemmissa tuissa. Tasa-arvoa alojen välille pitäisi tavoitella, vaikka niin sanottu sulkumennettely onkin ollut erilainen. Pidän valiokunnassa tekemiämme lausumia tässä tilanteessa erittäin tärkeitä. Ja kuten edustaja Kauma, myös haluan nostaa tämän tekijänoikeuksia koskevan lausuman ja sen kiireelli-

Punkt i protokollet PR 27/2021 rd

syyden nyt korona-aikana. Eli tekijänoikeuden korvaukset leikkaavat työttömyyskorvausta mutta eivät sitä samaan aikaan kartuta.

Sitten vielä haluaisin nostaa ministeri Saarikon tekemän avauksen valtakunnallisista kesäseteleistä. Ja kun näyttää, että se ei ehdi millään kesäksi etenemään, niin on tosi hyvä, että tässä lisätään nuorison kesätöihin lisää rahoitusta. Mutta toimia tarvitaan vielä kunnilta ja valtiolta lisää. Tämä summa ei riitä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Lohikoski.

15.02 Pia Lohikoski vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vasemmistolle on tärkeää, että kriisin keskellä tässäkin lisätalousarviossa tuetaan lapsia, nuoria ja perheitä. Epidemia ja etäkoulut ovat näkyneet lisääntyneenä polarisaationa hyvin ja heikommin pärjäävien lasten ja nuorten välillä. Myös panostukset ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden hyvinvointiin ovat todella tarpeellisia, jotta nuorilta ei jäisi koronan takia opinnot kesken. Hallitus on vuoden ensimmäisessä lisätalousarviossa ja uudessa kustannustuessa huomioinut jo paremmin kulttuurialan moninaisuuden ja freelancereiden sekä itsensä työllistävien tarpeen. Valiokunta kuitenkin toteaa, että jo olemassa olevien ja nyt esitettyjen tukien rinnalle tarvitaan vielä lisätoimia, joilla varmistetaan alan toimintaedellytykset ja elinvoimaisuus. Nyt on saatu exit-suunnitelma, ja kiitos siitä, mutta tarvitaan myös suunnitelma, miten vajaiden katsomoiden lipputulosten menetykset kompensoidaan. Koronakriisistä palautuminen tulee vaatimaan aikaa, ja siksi myös elvytyksen jatkaminen [Puhemies koputtaa] on työllisyydelle todella tärkeää.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Otetaan vielä edustajat Könttä ja Marttinen, ja sen jälkeen ministeri Vanhanen. — Edustaja Könttä.

15.03 Joonas Könttä kesk (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa herra puhemies! Olemme täällä kuulleet tänäänkin ja huomattavasti aiemminkin yhdeksän hyvää ja kymmenen kaunista toivetta, ja valtiovarainministerillä on tietysti kiitollinen tehtävä listata ylös kaikki ne kymmenet miljoonat, mitä lisää haluttaisiin tuonne budjettiin vielä. Ei tämä helppo tilanne ole, varsinkin, kun pitää tasapainoilla vielä vastuullisen taloudenpidon kanssa, ja varmasti me kaikki sen ymmärrämme, [Ben Zyskowiec: Ei ole tähän saakka paljon tasapainotettu! — Hälinää — Puhemies koputtaa] vaikka nämä kohteet tietysti hyviä ovat olleetkin.

Mutta mitä tulee tuohon tapahtumatakuuseen, niin on erittäin tärkeää, että sitä nyt edistetään. Mutta toivoisin, että laajemminkin kuin tuolla kulttuuri- ja tapahtumapuolella, jossa nyt on esitelty tämä exit-suunnitelma, hallitus yhteistyössä eduskunnan kanssa hahmottelisi tälle maalle kokonaisen exit-suunnitelman, niin kuin vaikkapa tuolla Tanskassa on tehty. Siis askel askeleelta eteenpäin, koska se on vastuullista taloudenpitoa. Ja se on myös paras lääke tässä koronatilanteessa, että me saamme semmoisen ikkunan, mitä tulevaisuudessa tapahtuu, koska tällä hetkellä hieman liian myöhään aina tulee seuraava päätös ja seuraava päätös.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Marttinen.

15.04 Matias Marttinen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Nyt pitää päästä työllisyyden nostoon, totesi täällä edustaja Kurvinen aikaisemmassa puheenvuorossa.

Punkt i protokollet PR 27/2021 rd

saan. Totta puhuakseni tämä tarve on ollut käsillä jo koko tämän hallituksen kauden ajan. Koko kaksi vuotta olemme odottaneet näitä työllisyyspäätöksiä, koska tämän hallituksen aloittaessa valittiin se linja, että velanottoa lisätään, verotusta kiristetään ja työllisyyspäätökset siirretään hamaan tulevaisuuteen. Ja nyt teillä on näytön paikka tänä keväänä näyttää se, että te pystytte myös tekemään näitä vastuullisia päätöksiä isänmaan eteen.

Valtiovarainministeri Vanhanen totesi Helsingin Sanomien haastattelussa viikonloppuna, että noin 25 000 olisi tämä työllisten määrä, mitä nyt pitäisi pystyä tekemään kevään kehysriihessä. Onko tämä määrä siis keskustalle ehdoton edellytys, minimivaatimus, ja mitä te teette, jos tämä hallitus ei kykene tekemään näitä päätöksiä tämän kevään kehysriihessä?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Annetaan vielä edustaja Kurvisen vastata tähän, kun nimi näin selkeästi mainittiin, mutta älkää te mainitko enää kenenkään nimeä. [Naurua]

15.05 Antti Kurvinen kesk (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Yritän noudattaa teidän antamaanne ohjetta.

Edustaja Marttisen sinänsä hyvän... [Naurua] — Voi, voi, heti rikoin tätä. Joudun kahvit tarjoamaan, vain puhemiehelle.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos.

Mutta tähän nuoren nousevan kokoomusedustajan edelliseen hyvään puheenvuoroon haluan kyllä sen todeta, että hallitus on tehnyt jo erittäin runsaasti työllisyystoimia, 30 000 uuden työpaikan verran. On otettu pohjoismainen työnhaun malli käyttöön, [Ben Zyskowiczin välihuuto] ja pystyttiin ryhtymään yli 55-vuotiaiden työllisyyttä parantaviin toimiin, joihin ei itse asiassa pystytty kokoomuksen ollessa hallituksessa, niin että kyllä meillä näyttöjä näistä ratkaisuista on. Viime kaudella ei uskottu, että Sipilän aikana päästään niihin työllisyystavoitteisiin, ja tällä kaudella ei ole kokoomus-oppositio uskonut, että tavoitteisiin päästään — on edetty, ja tullaan pääsemään myös puoliväliriihessä.

Puhemies! Totean ihan loppuun sen, että Tanska ja Ruotsi ovat jo joustavoittaneet työmarkkinoitaan. Ne ovat hyvinvointiyhteiskuntia. Uskon, että Suomen kannattaa seurata sitä tietä, ja keskusta vie kumppaneitamme [Puhemies koputtaa] ja myös oppositiot tähän hyvään suuntaan.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja nyt ministeri Vanhaselle jo äsken lupamani puheenvuoro. — Olkaa hyvä.

15.06 Valtiovarainministeri Matti Vanhanen: Arvoisa puhemies! Huomaan, että tätä lisäbudjettia on käsitelty eduskunnassa samassa hengessä kuin koko tähän pandemiaan liittyviä kysymyksiä: hyvällä yhteistyöllä. En ylläty siitä, että eduskunta olisi hyväksymässä tämän lisäbudjetin, koska tämä nyt oli tarpeellinen, erityisesti tämä laivaliikennettä koskeva tuki. Se oli oikeastaan syy, minkä takia tämä lisäbudjetti annettiin, ja kun tiedetään, että seuraava lisäbudjetti on vasta toukokuussa, niin sitten kasattiin muut välttämättömät tekijät tähän mukaan. Kaikki tämä kuitenkin tehdään velkaa ottamalla. Vaikka tämä lisätalousarvio on ylijäämäinen, niin pitää katsoa, että tulot tulevat siitä myönteisemmästä talous-

Punkt i protokollet PR 27/2021 rd

kehityksestä, joka ennakoitiin, mutta tosiasiassa nämä väliaikaiset menojen lisäykset kyllä, faktisesti, ovat meidän velkamäärää kasvattamassa, sitä ei kannata itseltään kieltää.

Valiokunta on ottanut kaksi hyvin vahvaa pontta liittyen kulttuurityöntekijöihin ja tapahtuma-alaan, ja hallitus ottaa luonnollisesti ne vakavasti. Hyvä, että näillä on ollut ymmärtääkseni koko valiokunnan vahva tuki takanaan.

Tässä keskustelussa sanottiin, että kulttuuria olisi pitänyt tukea jo viime vuonna tai vuosi sitten. Ymmärtääkseni viime vuonna kuitenkin kulttuuritoimialaa tuettiin noin 110 miljoonalla eurolla. Nyt se jatkuu, ja katsotaan, miten tämä vuosi etenee. Tuen tarpeeseen pitää vastata. Se varmaan pitää paikkansa, että ylipäättään yritysten tai kulttuurinkaan puolella me emme välttämättä pysty tukemaan aivan niin paljon kuin muut Pohjoismaat. Me emme ole niin vauras maa kuin läntiset naapurimme. Teemme sen, mikä on kohtuudella tehtävissä.

Tässä kulttuurin paketissa on ehkä hyvä havaita — varmaan sen näittekin — että vastavasti yritysten kustannustuesta otettiin 20 miljoonaa pois, sama summa käytettiin kulttuurin puolella. Ministeri Lintilän ministeriö oli valmis tekemään tämän siirron luottaen siihen, että kustannustuen puolelle varatut määrärahat riittävät. Katsotaan, miten tänä keväänä lopulta käy, kun tässä kuitenkin sulkutoimenpiteet ovat ehkä astumassa voimaan vähän voimakkaammin kuin tätä lisäbudjettia annettaessa oli arvioitu.

Lopuksi tästä öljylämmityksestä: Ei hallitus ole lopettamassa eikä pakottamassa öljyn käyttöä lämmityksessä, vaan me olemme tukemassa niitä ihmisiä, jotka haluavat siitä luopua. Tämä määräraha tai lisäbudjetti otettiin sen takia, että viime vuonna aloitetun tukijärjestelmän suosio on ollut niin valtava. [Pia Viitanen: Perussuomalaiset eivät kuuntele kansan tahtoa!] Ihmiset ovat vapaaehtoisesti halunneet siirtyä öljylämmityksestä kotimaiseen energiaan. Sen sijaan, että haetaan Arabimaista tai Venäjältä öljyä, halutaan käyttää kotimaista energiaa. Sille on kova menekki. Kaiken lisäksi nämä ihmiset osaavat laskea: se tulee heille olemaan jatkossa edullisempaa [Antti Kurvinen: Perussuomalaiset haluavat rahat arabeille ja Venäjälle!] kuin öljyn maksaminen. Eli tästä sekä he hyötyvät yksilöinä, kotitalouksina, taloudellisesti että me saamme öljyn kautta päästöjä vähentymään. [Vastauspuheenvuoropyyntöjä]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ilmeisesti on tarvetta pienelle lisädebatille. — Edustaja Heinonen.

15.10 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä kovasti on nyt... [Puhuja aloittaa puheenvuoron mikrofonin ollessa suljettuna]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Mikrofon, mikrofoni.

Arvoisa puhemies! Täällä on kovasti annettu ymmärtää, että nyt menee kulttuuralalla hyvin. Lainaus: "Aina ennen isoja, tärkeitä vaaleja on puolueilla, ymmärtääkseni pääasiasa vihreillä, vasemmistoliitolla, SDP:llä, tapana pyytää esiintyviä taiteilijoita tukemaan heitä esiintymällä erilaisissa vaalitulaisuuksissa, tukikonserteissa ja niin edelleen. Itsekin olen ollut muun muassa Ahtisaarta tukemassa, muistaakseni Haavistoa, Halosta ja Arhinmäkeä. Nyt kun nämä puolueet ovat hallituksessa, he ovat näyttäneet todellisen karvansa. Heitä ei kiinnosta tapahtuma- ja kulttuuritehtävien ahdinko patkän vertaa. Meitä on kielletty harjoittamasta ammattiamme kyseenalaisten, erittäin epäoikeudenmukaisten ja toden-

Punkt i protokollet PR 27/2021 rd

näköisesti myös lainvastaisten päätöksien johdosta, [Puhemies koputtaa] kuten Muusikkojen Liitto hyvissä ulostuloissaan toteaa." Näin toteaa siis taiteilija Mikko Kivinen. Ja kyllä tämä arki tuolla taiteilijoilla on hyvin toisenlaista kuin täällä annetaan ymmärtää.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja seuraavaksi edustaja Viitanen.

15.11 **Pia Viitanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minun mielestäni tämä kulttuurin tukeminen on vähän sellainen asia, että on kovin halpahintaista riekkuu sillä. Täällä kokoomus riekkuu, [Timo Heinonen: Oliko Mikko Kivinen väärässä?] ja minä kyllä kutsun kokoomuksen koska tahansa viivalle niiden summien suuruudesta, mitä nyt esimerkiksi kulttuuriin ollaan satsaamassa. [Timo Heinonen: Oliko Mikko Kivinen väärässä?] Meidän valiokuntamme nyt otti hyvin vahvan poikkeuksen ponnen esimerkiksi sen puolesta, että pikaisesti tämä työttömyysturvan ja tekijänoikeuden yhteensovitus ratkaistaan. Ja pistitekö merkille, että äsken valtiovarainministeri sanoi ottavansa sen tosissaan, jolloin tämäkin asia etenee?

Tähän mennessä, puhemies, rahaa on pistetty paitsi tämä 110 miljoonaa OKM:n puolelta myös reilu 100 miljoonaa TEMin puolelta kulttuurin ja taiteen tukemiseen yhteensä, mutta kukaan ei ole sanonut, että hyvin menee. Päinvastoin on painavaa tekstiä täällä meidän puheissamme plus täällä mietinnössä, [Puhemies koputtaa] että menee huonosti. Tilanne on katastrofaalinen, [Puhemies: Aika on täynnä!] ja siksi pitää toimia.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Zyskowicz.

15.13 **Ben Zyskowicz kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edellisessä puheenvuorossa loppui aika vähän kesken, ja varmaan sen vuoksi ministeri Vanhanen ei oikein päässyt perille siitä, mitä kysyin. Hallituksella on voimassa oleva niin sanottu kestävyystiekartta, ja siinä on arvioitu, että vuonna 2029 sote-uudistus säästää vuositasolla menoja noin puoli miljardia euroa. Sen lisäksi siinä on erikseen arvioitu, että digitalisaatio ja muu sote-palvelujen kehittäminen säästää vielä yhteensä miljardi euroa. Nyt tuolla eduskunnan valiokunnissa — ja tuskin paljastan mitään salaisuutta — on käsitelty sote-uudistusta, ja täysin riidaton käsitys on, että ensimmäisten esimerkiksi kymmenen vuoden aikana sote-kustannukset tämän uudistuksen vuoksi tulevat kasvamaan satoja miljoonia enemmän kuin muutoin. Siinä on palkkaharmonisaatio, siinä on ict-kulut ja muut. Nyt kysyn: miten on mahdollista, että kestävyystiekartassa on laskettu puolen miljardin kustannusten pienennys vuositasolla vuonna 29?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Hopsu.

15.14 **Inka Hopsu vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä kulttuurialan haaste liittyy osittain siihen, että ne tukimuodot ovat olleet hyvin moninaisia ja ne eivät ole kohdentuneet kaikille tukea tarvitseville ryhmille. OKM:n tuki on ollut avustusperustaista, ja sitä on riittänyt vain osalle hakijoista. Sitten yritystuet ovat kohdentuneet osalle kulttuuritoimijoista, mutta nimenomaan nämä freelancerit ja yksinyrittäjät eivät ole päässeet niihin kiinni. Heidän tukeaan ja tukimahdollisuuksiaan paikataan ja lisätään nyt ja varmasti pitää lisätä vielä jatkossakin.

Punkt i protokollet PR 27/2021 rd

Vielä tuosta terapiatakuusta, josta äsken kyseltiin: itse olisin kyllä valmis porrastamaan hoitotakuun käynnistystä sillä tavalla, että saadaan terapiatakuu oikeasti vauhdilla liikkeelle.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Lohikoski.

15.15 Pia Lohikoski vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pidän kyllä aika tolkuttomina noita kommentteja, mitä tuolta kokoomuksen suunnalta kommentoitiin äsken tästä kulttuurialan tukemisesta. [Pia Viitanen: Kokoomus riekkuu!] Esitettiin väitettä, että täällä on keuhutto, että kaikki on hyvin ja kaikki on riittävää. Täällä on todettu, että alaa on tuettu mutta valitettavasti se ei riitä.

Me ollaan valiokunnassa sivistys- ja tiedejaostossa kirjattu hallituspuolueiden voimin erittäin vahvaa tekstiä tähän meidän mietintöön. En huomannut suurta aktiivisuutta tähän tekstintuotantoon opposition edustajilta. Me olemme olleet nimenomaan kirjoittamassa tänne nämä valiokunnan toteamukset, että jo olemassa olevien ja nyt esitettyjen tukien rinnalle tarvitaan vielä lisätoimia, joilla varmistetaan alan toimintaedellytykset ja elinvoimaisuus koronapandemian yli. Älkää vähätelkö sitä, mitä me yritämme tehdä. Emme me ole sanoneet, että kaikki on hienosti. Ala on todella pulassa, mutta ei se tarkoita sitä, että mitään ei ole annettu. [Puhemies koputtaa] Kuten valtiovarainministerikin totesi, on tuettu.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja nyt edustaja Marttinen.

15.16 Matias Marttinen kok (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Edustaja Kurviselle on pakko sen verran vastata, että tässä Helsingin Sanomien tarkastelussa, minkä otitte esille, oli käyty läpi ainoastaan työn tarjontaa koskevat päätökset, kun otitte esille tämän vertailun Sipilän hallituksen ja Marinin hallituksen välillä. Mutta on tietysti aivan selvää, että Sipilän hallituksen aikana, siis vastuullisen keskustaoikeistolaisen hallituksen aikana, tehtiin myös kilpailukykyä vahvistavia toimenpiteitä ja kaiken kaikkiaan 140 000 uutta työllistä.

Nyt kun otetaan huomioon vielä se, että valtaosa teidän tekemistänne työllisyyspäätöksistä itse asiassa heikentää julkista taloutta, ei vahvista sitä, niin on kai kuitenkin näin, että te olette edelleen sillä lähtöviivalla, ja nyt sinne puoliväliriiheen kasataan isot odotukset nimenomaan keskustalle siitä, mitä päätöksiä tämän maan hallitus pystyy tekemään. [Puhemies koputtaa] Ja nyt vielä kysymys: mikä on se ehdoton luku, montako tuhatta uutta työllistä täytyy saada aikaiseksi?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja aika on täynnä. — Edustaja Kurvinen.

15.17 Antti Kurvinen kesk (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Keskusta on ajanut työllisyyttä 2010-luvulla kaikissa hallituksissa, joissa se on ollut mukana, niin sinivihreissä hallituksissa kuin punamultahallituksissa. [Vilhelm Junnila: Kaikki käy!] Työttömiä te teitte silloin Kataisen—Stubbin hallituksen aikana, jos historiaa haluaa kerrata.

Mutta, arvoisa puhemies, tavoittelemme noin 80 000:ta lisätyöllistä [Hälinää — Puhemies koputtaa] koko tämän vaalikauden aikana. [Vilhelm Junnila: Ulkomailta!] Siitä 30 000 on saavutettu, ja sitten pitäisi semmoinen viitisenkymmentä tuhatta saada lisää: sii-

Punkt i protokollet PR 27/2021 rd

tä puolet niitä linjauksia pitäisi saada kehysriiheen, puoliväliriiheen ja sitten toinen puoli-
kas esimerkiksi budjettiriihessä syksyllä.

Etenemme, puhemies, aikataulussa. Olen tämän nousevan nuoren kokoomusedustajan
kanssa samaa mieltä siitä, että niiden uusien työpaikkojen pitää olla sellaisia, että ne eivät
rasita julkista taloutta, se on tärkeää. [Vastauspuheenvuoropyyntöjä]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Sieltä nousee nyt monta nuorta kokoomus-
poliitikkoa. [Naurua] Annan puheenvuorot vielä edustajille Kauma ja Laukkanen, ja sen
jälkeen mennään puhujalistaan. — Edustaja Kauma. [Ben Zyskowitz: Puhutaan yleisesti
nuorista nousevista kokoomuspoliitikoista, koko ryhmä nousi paitsi minä! — Naurua]

15.18 Pia Kauma kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hiukan kyllä ihmetyt-
tävät nuo hallituspuolueiden moitteet meitä kokoomuslaisia kohtaan, että me olisimme
riekumassa siitä... [Puhujan mikrofonin sulkeutuu] ...että tapahtuma-alan pitää saada tu-
kia. Se tuntuu todella omituiselta, jos mietitte, mitä on tapahtunut Suomessa viimeisen
vuoden aikana: tapahtuma-alan toimijat ovat jääneet lähes kokonaan ilman tukia.

Minua ihmetyttää myöskin se, että valtiovarainministeri, te totesitte äsken, että työ- ja
elinkeinoministerille sopii varsin mainiosti, että sieltä siirretään pois rahaa, koska sitä ei
ole käytetty. Minä voin todeta sen, että kun talousvaliokunnassa olemme käyneet läpi näitä
kustannustuen perusteita ja kriteeristöjä, niin se, että niitä rahoja ei ole käytetty, ei johdu
siitä, etteikö niitä olisi tarvittu, vaan siitä, että kriteeristöt eivät ole soveltuneet esimerkiksi
tapahtuma-alalle siten, että ne olisivat voineet sitä hakea. Sen takia kysyisin nyt uudem-
man kerran, milloin tarkkaan ottaen hallitus aikoo tuoda sen tapahtumatakuun, jotta nämä
alan toimijat viimeinkin voisivat sitä hakea.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt vielä edustaja Laukkanen, ja sen jälkeen minis-
teri Vanhaselle vastausmahdollisuus, ja sen jälkeen puretaan hetken puhujalista.

15.19 Antero Laukkanen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tämä esi-
tys on varsin hyvin kohdennettu tarpeellisille aloille. Täällä todetaan, että valiokunta kii-
rehtii myös tapahtuma- ja kulttuurialalle suunnatun niin sanotun tapahtumatakuun valmis-
telua, ja tässä olisinkin rohkaissut laittamaan sellaisen varsinaisen sporttivaihteen päälle,
jotta tämä asia nopeasti tänne saataisiin.

Kun täällä edustaja Kurvinen mainitsi, että työpaikkoja on syntynyt, niin toteaisin, että
työpaikkojen lisääntymisestä ei ole vielä mitään näyttöä. On vain otsikkotason esityksiä,
joissa on se oletusarvo, että ne saattavat tuoda näin ja näin paljon työpaikkoja, mutta mi-
tään näyttöä ei vielä näistä ole. Sen takia ei ehkä ole ihan kohtuutonta verrata edellistä hal-
litusta ja tätä hallitusta. Aika on tietysti kova, ja olemme niissä talkoissa mukana, että näitä
työpaikkoja syntyisi, ja kyllä niitä konkreettisia toimenpiteitä nyt [Puhemies koputtaa]
täällä odotetaan.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja ministeri Vanhanen.

15.21 Valtiovarainministeri Matti Vanhanen: Arvoisa puhemies! Muutama kysy-
mykseen:

Punkt i protokollet PR 27/2021 rd

Hallituksen tämän alkaneen kevään työllisyyspäätöksistä: Päätöksiä tehdään, lukumäärä nähdään sitten, kun päätökset on tehty. Niiden pitää olla vaikuttavia, kokonaisuudessaan myös julkista taloutta vahvistavia. Työllisyyspäätöksissähän on joukossa myös sellaisia — erityisesti vaikeasti työllistettävien ja osatyökykyisten kohdalla — että nämä yksittäiset toimet eivät välttämättä ole julkista taloutta vahvistavia mutta ne parantavat työllisyyttä. Sen tähden sitten tarvitaan erityisesti toimia, jotka reippaasti parantavat samalla myös julkista taloutta.

Tämä kestävyystiekartta syksyn budjettiriihestä on alustava. Siihen mittakaavaan ei ole muutoksia tullut, mutta sen sisäinen jako oli sen hetken arvio, se, mistä se 5 miljardin osuus on julkista taloutta vahvistaen saatu, ja se tarkentuu. On sovittu, että tämän kevään puoliväliriiheen tehdään huomattavasti konkreettisemmat päätökset sisältävä kestävyystiekartta.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja nyt, arvoisat edustajat, hetkeksi takaisin puhujalistaan. — Edustaja Aittakumpu.

15.22 Pekka Aittakumpu kesk: Arvoisa puhemies! Kuten todettu, lasten, nuorten ja perheiden tilanne on maassamme monin paikoin hyvin hälyttävä, ja jo ennen koronaa oli nähtävissä se, että lasten ja nuorten ja perheiden keskuudessa näkyy sellaista polarisaatiota, että jotkut voivat erittäin hyvin mutta toisilla sitten menee kovin, kovin huonosti. Tällä hetkellä lasten ja nuorten tilanne näkyy muun muassa lastensuojelussa, ja esimerkiksi viime vuonna poliisin kotihälytysten määrä nousi varsin rajusti.

Jotkut kunnat leikkasivat tälle vuodelle lasten, nuorten ja perheiden palveluista ja koulutuksesta. Kuntien taloustilanne on vaikea, mutta nähtävissä on myös sitä, että ehkä näitä päätöksiä tehtiin liiankin ennakkoiden ja kovin lyhytnäköisesti.

Arvoisa puhemies! Pidän hyvin tärkeänä, että hallitus on nyt ottanut tämän vakavan tilanteen huomioon ja lähettää vahvan viestin myös tällä lisätalousarvion määrärahalla. Viesti on, että lapset, nuoret ja perheet tarvitsevat tällä hetkellä vahvasti tukea.

Arvoisa puhemies! Pidän hyvin tärkeänä myös sitä, että kunnat käyttävät tätä määrärahaa ja muutoinkin sijoittavat ennaltaehkäiseviin palveluihin, jotta välttyisimme raskaampien palveluiden tarpeelta. Monet kunnat ovatkin viisaasti rakentaneet uudelleen muun muassa kotiapupalvelua, jota entisaikaan sanottiin kodinhoitajapalveluksi.

Arvoisa puhemies! On hienoa, että tässä lisätalousarviossa on myöskin nyt sitten määräraha lasten ja nuorten kesätöihin järjestöjen ja seurakuntien kautta ja että liikunta- ja urheilujärjestöille tulee tukea harrastus- ja kesätoiminnan kehittämiseksi. Varmasti me kaikki toivomme, että koronatilanne sallii sen, että tätä harrastus- ja kesätoimintaa voidaan sitten täysin voimin ensi kesänä pyörittää.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Junnila.

15.24 Vilhelm Junnila ps: Arvoisa puhemies! Valtiovarainvaliokunnan mietinnössä mainitaan, että hallitus on tänä vuonna palannut noudattamaan menokehystä, josta poikettiin covid-19-pandemian vuoksi viime vuonna. Tämä on melko tragikoominen toteamus, kun tiedämme, että pahimpien skenaarioiden väistyessä ja tuloarvioiden korotusten jälkeenkin olemme täysin kestävässä tilanteessa.

Punkt i protokollet PR 27/2021 rd

Nettolainanotoksi arvioidaan lähes 12 miljardia euroa. Menolisäykset ovat lähes yhtä suuret kuin tuloarvioiden korotukset. Tämä antaa osviittaa siitä, ettei hallituksella ole halua tasapainottaa julkista taloutta nyt eikä tulevaisuudessa. Ei tämä epidemia ole taloudellisten vaikutusten osalta mihinkään katoamassa, ja hallitus sen itsekkin tiedostaa. Ravintolatuki, tapahtumatuki ja kustannustuki ovat jo tuloillaan. Fakta on, että uusia tukitoimia tulaa tarvitsemaan. Elinkeinoelämä on muuttumassa joidenkin toimialojen osalta jopa pysyvästi, ja kilpailutilanteeseen on tullut peruuttamattomia vaikutuksia myös tukipolitiikan osalta.

Perussuomalaiset tukevat määrärahalisäyksiä rokotteiden hankintaan, työttömyysturvaan sekä lasti- ja matkustaja-alusvarustamoiden liikennöinnin avustuksiin. Pidämme perusteltuna lasten, nuorten ja perheiden tukemista tässä vaikeassa tilanteessa sekä tapahtuma-alan tilanteen helpottamista. Keskusta sen sijaan näyttää tukevan turpeen ja lämmitysöljyn käytön lopettamista.

Arvoisa puhemies! Vastalauseemme viesti on, että hallituksen tulee viipymättä valmistella ja toteuttaa pandemian ja virusmuunnosten leviämisen torjunnan kannalta keskeiset lakiesitykset rajaliikenteen yhteydessä tapahtuvan pakollisen testauksen ja karanteenin osalta. Perussuomalaisten mielestä hallituksen tulee huolehtia maamme kilpailukyvyistä ja kansalaisten ostovoimasta ja lopettaa autoilijoiden kurittaminen ja perua liikennepolttoainesten veronkorotukset. [Pia Viitanen: Nekin, jotka perussuomalaiset tekivät, vai?]

Vaaleista ja elpymispaketista en tässä yhteydessä nyt mainitse, mutta ne sisältyvät lausumaehdotuksiimme, joita on seitsemän kappaletta.

Perussuomalaiset edellyttävät hallituksen huolehtivan, ettei hiilinielujen suojelun varjolla metsiemme hyötykäyttöä tarpeettomasti rajoiteta. Lisäksi öljylämmityksen loppumiseen johtavat päätökset tulee asemoida uudelleen siten, että nykyisten öljylämmittäjien verorasitetta ei kohtuuttomasti nosteta lämmityslaitteiston jäljellä olevan käyttöajan aikana.

Hallituksen tulee tunnustaa, että sen hallitusohjelma on pahasti vanhentunut, riutunut, voipunut, näivettynyt ja pamppaantunut reliikki, joka ei vastaa nykyiseen ja pandemian vuoksi totaalisesti muuttuneeseen tilanteeseen, ja sen vuoksi hallituksen tulee laatia ohjelmansa liitteeksi hallitusohjelmaa ohjaava sopeutuksen tiekartta, johon tulee sisältyä uusien ja etenkin koronapandemiaan liittymättömien menolisäysten uudelleenarviointi tai peruminen ja ylimitoitettun ilmastopolitiikan tasapainottaminen muuttuneessa taloustilanteessa.

Teen perussuomalaisten vastalauseen 1 mukaisen muutosehdotuksen, ja tähän sisältyy seitsemän lausumaehdotusta. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Viitanen.

15.28 Pia Viitanen sd: Arvoisa puhemies! Kuten tuossa aiemmin sanoin, on merkittävää, että tämän tiedotteen, joka kertoo valtiovarainvaliokunnan mietinnöstä, otsikko on ”Valtiovarainvaliokunta kiinnittää erityistä huomiota kulttuurin ja taiteilijoiden tukemiseen”. Se on tärkeää, ja myös se on hyvin tärkeää, mikä viesti meidän mietintömme sisään on isosti kirjoitettuna. Se on se, missä kerrataan toki se, että jo nyt on tehty toimia tämän alan hyväksi yli 200 miljoonalla, mutta tuodaan esiin, että koska tilanne on kohtuuttoman vaikea, se ei riitä, tukitoimia tarvitaan lisää.

Lisäksi, puhemies, koska kentällä on erilaisia toimijoita valtavasti ja aivan erilaisia tarpeita ja eri tukimuotoja, täytyy huolehtia siitä, että nämä tukimuodot ovat myös toimivia ja

Punkt i protokollet PR 27/2021 rd

että väliinpuotoajia ei synny. Koska näitä valmistellaan TEMin puolella — siellä muun muassa tämä tapahtumatakuu on valmisteilla, siellä on kustannustuki, johon on tehty jo pariin kertaan muutoksia sisällöllisesti, jotta väliinpuotoamista ei tapahtuisi niin paljon — ja sitä tapahtuu opetusministeriön puolella ja sitten, puhemies, sitä tulee tapahtumaan myös sosiaali- ja terveysministeriön puolella, niin tarvitaan yhteispeliä myös näiden hallinnonalojen kesken, jotta saadaan sellainen tukimuotojen ja tulevaisuuden rakentamisen kokonaisuus, jossa ei ole päällekkäisyyksiä eikä ole väliinpuotoajia. Ja tärkeä painotus on myös se, että tunnustetaan ne erilaiset tarpeet ja huolehditaan, että tukimuodot toimivat niin, että koko ekosysteemi voi saada sitä tukea, eikä niin, että kun toisen tukea parannetaan, niin toinen kadottaa jotakin. Tämä on hyvin tärkeää. Valiokunta myös antaa terveiset sen puolesta, että tätä jatkotyötä tehdään tiiviisti poikkihallinnollisesti näiden mainittujen ministeriöiden välillä.

Puhemies! Erittäin merkittävä kannanotto valtiovarainvaliokunnalta sisältyy toki lausumaan siitä, että tapahtumatakuu tulee antaa nopeasti, mutta myös siitä, että tämä iso ongelmakohta tekijänoikeuksien ja työttömyysturvan välisessä yhteensovittamisessa tulee vihdoin ratkaista. Se pitää ratkaista tässä ja nyt, sitä ei voi siirtää mihinkään sotu-komiteoihin, ja oli hyvin tärkeää, että nyt ministeri Vanhanen antoi saman tien vastakaikua sille, että tämä asia tullaan ottamaan tosissaan. Vakavat terveiset, kenttä on tätä vaatinut. Taiteilijat ja kulttuurintekijät ansaitsevat, että näin toimitaan.

Puhemies! Mitä tulee tähän sanaan ”riekkuminen” ja siihen, että kokoomus yllättäen halusikin sitten pistää riekkumisvaihteen päälle, niin kyllä minusta se vähän siltä kuulosti. Täällä selkeästi todetaan epäkohdat, velvoitetaan jatkotoimiin, [Puhemies koputtaa] ja sitten ruvetaan sieltä riekkumaan.

Kiitos, puheenjohtaja Essayah, teillä oli mielestäni vastuullinen linja — kiitos siitä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitokset. — Ja edustaja Koponen, Ari.

15.31 Ari Koponen ps: Arvoisa puhemies! Kannatan edustaja Junnilan esityksiä.

Jos nämä salin puheet ja teot kohtaisivat, niin lasten, nuorten ja perheiden ongelmien tukisumma olisi moninkertainen suhteessa tuohon nyt jaettavaan 17 miljoonaan euroon. Tämä ei ole missään nimessä huono tuki, mutta tässä jotenkin näkyy se yksi hallituksen isoista ongelmista, mikä on asioitten priorisointi — kaikille kaikkea, ja kohta kukaan ei saakaan mitään.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Simula.

15.32 Jenna Simula ps: Arvoisa puhemies! Noin vuosi sitten huhtikuussa täällä eduskunnan täysistunnossa vaadin puheenvuorossani, että hallituksen tulisi luopua hallitusohjelman toimenpiteistä ja linjauksista. Elimme aivan uudessa tilanteessa, ja kaikki ennusmerkit näyttivät, ettei korona ole vain väliaikainen kolaus vaan pidempiaikainen riesa. Silloin toiveeni kaikui kuuroille korville, ja varautumisen sijaan kesä ja syksy menivät hallituksen lempihankkeiden parissa puuhasteluun. Tässä on nyt siis hukattu vuosi. Jokaisessa ministeriössä pitäisi lopettaa näpertely ja ryhtyä luomaan selkeää suunnitelmaa koronaviruksesta ulos pääsemiseksi. Lisätalousarviossa on paljon hyvää — sitä ei käy kieltäminen — mutta meidän pitäisi päästä tilanteeseen, jossa pääsisimme koronasta eroon ja saisimme Suomen takaisin jaloilleen.

Punkt i protokollet PR 27/2021 rd

Arvoisa puhemies! Nyt käsittelemme siis lisätalousarviota ja erilaisia sinänsä tärkeitä tukimekanismeja, mutta kaikenlaisista tukimekanismeista olisi kenties jo päästy eroon, jos oltaisiin ajoissa mietitty, miten korona saadaan tukahdutettua. Jos hallitus olisi keskittynyt koronakriisin hoitoon myös silloin kun tartuntataipaukset olivat alhaisia, emme olisi nyt tässä tilanteessa. Mikä on Suomen strategia, arvoisa hallitus? Jatkammeko pitkittyneen tuskailun tiellä? Annammeko virusmuunnosten marssia rajojen yli? Tuhoammeko taloutemme? Kuinka kauan joudutaan tekemään lisätalousarvioita toisensa perään, jotta saamme paikattua koronan aiheuttamia kolhuja?

Pääministeri Marin totesi Helsingin Sanomille, että koronakriisi voi jatkua vuosia. Onko hallituksessa ikään kuin jo hyväksytty se, että koronan annetaan vain olla, ja pyritään minimoimaan sen aiheuttamat sairastumiset ja kuolemat, muttei tukahduteta sitä?

Arvoisa puhemies! Täältä oppositiosta asioita katsoessa näyttää aika usein siltä, että hallitus ajelehtii kuin ajopuu. Te makaatte laakereillanne silloin kun pitäisi toimia, ja toimitte vasta, kun maito on jo maassa. Nyt vaakakupissa pitää painaa koko Suomen ja suomalaisten ihmisten etu, ei yksittäisen hallituspuolueen lempihankkeen eteneminen. Puuttuuko hallitukselta ymmärrys vai tahto asioiden panemiseksi tärkeysjärjestykseen?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Laukkanen.

15.35 Antero Laukkanen kd: Arvoisa herra puhemies! Tämä lisätalousarvioesitys on minusta hyvä esimerkki siitä, että kohdistamalla todella tarpeellisiin kohtiin voidaan saada hyviä asioita aikaan. Täällä salissa käytetyt puheenvuorot ihan oppositiosta hallituspuolueisiin saakka ovat hyvin yksimielisiä tämän lisätalousarvion sisällöstä.

Erityisen hyvää tässä on myös se, että tämän tekemiseen ja tähän lisätalousarvion rahoittamiseen ei ole varsinaisesti tarvittu lisälainaa. Tämä on myös selkeästi painopisteen osalta tärkeä, koska se keskittyy kulttuurin ja luovien alojen tilanteen parantamiseen. Lisäksi tässä on valittu kohderyhmäksi nuoret ja heidän nopeasti heikkenevä tilanteensa. Erityisesti, kun tätä lukee, täällä pistää silmään se, että täällä suunnataan varoja nyt myös kunnille nimenomaan koulujen sisällä annettaviin psykiatria- ja psykologiapalveluihin.

Puhemies! On erittäin tärkeää, että tämä viesti lähtee tästä salista näin terävänä ja yhtenäisenä koko kansan tietoisuuteen, että täällä ollaan hereillä ja tiedetään, missä mennään tällä hetkellä. Surullista on se, että tapahtuma-alan hoitamiseen ja heidän auttamiseensa herätään näin myöhään, kun jo viime kesänä oli selkeästi näkyvissä, mitä siellä tapahtuu. Tästä esityksestä kyllä annan hallitukselle selkeän kiitoksen.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Ovaska.

15.37 Jouni Ovaska kesk: Arvoisa herra puhemies! Erittäin lämpimin mielin kuuntelee tuota vastuullisen opposition, kristillisdemokraattien, puheenvuoroa. Se on juuri sellaista vastuullista kriisiajan oppositiopolitiikkaa, mitä tämä maa tarvitsee. Ja kun tiedetään, missä tilanteessa ollaan, ja kun pyritään siihen nopeasti myöskin puuttumaan, ei levätä laakereilla — niin kuin täällä aikaisemmin jotkut ovat sanoneet — vaan toimitaan, niin silloin on myös tärkeää, että hallitus saa tukea niille toimilleen oppositiosta, joten lämmin kiitos edustaja Laukkaselle siitä.

Tässä jäin miettimään tuota kulttuurin ja taiteilijoiden tukemista, jonka eteen ministeri Saarikko on kovasti tehnyt työtä. Nyt se täältä paperista löytyy, se on erittäin tärkeää. On

Punkt i protokollet PR 27/2021 rd

valitettavaa, että tämä kesäteatterikolmikko Heinonen, Zyskowicz ja Marttinen ehti jo lähteä — he täällä ilakoivat ja hiukan vääristelivät hallituksen puheita ja vähättelivät niitä toimia — mutta he varmasti palaavat kyllä myöhemmin. Toivottavasti palaavat, koska nämä toimet, mitä hallitus on tehnyt, ovat merkittäviä. Varmasti tullaan lisätoimia tarvitsemaan, mutta ei ole niin, kuten edustaja Heinonen täällä totesi, että ei välitettäisi tai tehtäisi mitään tämän alan eteen — sehän ei pidä paikkaansa.

Toinen merkittävä kohta tässä esityksessä on tietysti tämä nuorten harrastus- ja kesätoiminta, kesätyöt ja kesäyrittäjäys. Eli nyt todella haetaan erilaisia keinoja, joilla myöskin pystytään parantamaan nuorten tilannetta ja tarjoamaan tukea, apua ja myöskin sitä toimintaa, kun kesä tulee ja toivottavasti tämä tilanne myöskin tästä hellittää.

Mutta tässä ei todellakaan ole kaikille kaikkea, niin kuin edustaja Koponen toivoi, ja varmasti on jouduttu tekemään arvovalintoja, eikä riittävästi ole vielä, mutta tämä on oikea suunta. Ja myöskin hallituksella on se hienoa, että osa oppositiosta tukee tätä myöskin näin vahvasti.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — En avaa nyt laajempaa debattia, mutta edustaja Wallinheimolle annan minuutin mittaisen vastauspuheenvuoron.

15.39 Sinuhe Wallinheimo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! ”Kesäteatterikolmikko”, hiukan ehkä alentava kommentti siinä suhteessa, että me olemme aidosti huolestamme tapahtuma-alasta. Kyllä tietyllä lailla nämä kaikki sieltä tulevat signaalit ja sanomat ovat olleet todella huolestuttavaa tekstiä. Se, että #vuosihiljaisuutta on tällä hetkellä suurin hashtag, mikä siellä pyörii, tarkoittaa sitä, että siellä todellakin ollaan oltu hiljaa ja sinne ei ole saatu apua. Sen takia me olemme yrittäneet täältä tehdä vastuullisia esityksiä myös turvallisen tapahtuma-alan suuntaan. Tämä ministeri Saarikon työryhmän tekemä exit-strategia ei ole valitettavasti lääke siihen, mitä tällä hetkellä siellä alalla toivotaan, joten toivoisinkin, että tämän suunnitelman eteen tehtäisiin nyt hartiavoimin töitä, jotta tapahtuma-ala voisi tulevaisuudessa kesällä toimia kannattavasti.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja takaisin puhujalistaan. — Edustaja Soinikoski.

15.40 Mirka Soinikoski vihr: Arvoisa puhemies! Vuoden 2021 ensimmäisessä lisätalousarviossa panostetaan yli 17 miljoonaa euroa lasten, nuorten ja perheiden tukemiseen. Lisärahaa kohdennetaan erityisesti arjessa selviytymistä vahvistaviin sosiaalihuollon palveluihin sekä lasten ja nuorten mielenterveyspalveluiden lisäresursointiin. Näillä rahoilla korjataan poikkeusoloissa patoutunutta palvelutarvetta. Olemme toivottavasti kaikki yhtä mieltä siitä, että lapset ja nuoret perheineen ansaitsevat tämän tuen pitkittyneen koronakriisin keskellä.

Toiset 17 miljoonaa euroa hallitus haluaa kohdentaa ammatillisen koulutuksen tukitoimiin. Näin ehkäisemme opintojen keskeyttämistä, vähennämme opiskelijoiden pahoinvointia sekä tasaamme osaamiseroja opiskelijoiden välillä. Tuet jaetaan erikseen haettavina valtionavustuksina, jolloin ne toivon mukaan kohdentuvat niille opiskelijoille ja oppilaitoksille, jotka ovat kärsineet pandemiasta eniten. Myös ammatillisen koulutuksen lisätuki on nimenomaan tukea nuorille, siis investointi tulevaisuuden tekijöihin.

Arvoisa puhemies! Suomalaiset haluavat selkeästi tehdä ympäristöystävällisiä valintoja omassa kotipiirissään. Sen on todistanut öljylämmityksen vaihtamiseen suunnatun valtio-

Punkt i protokollet PR 27/2021 rd

navustuksen valtaisa suosio. Avustus on ollut niin suuri jymymenestys, että siihen varatut määrärahat pääsivät jo loppumaan. Lisätalousarviossa öljylämmityksestä luopumiseen on varattu 10 miljoonaa euroa lisärahaa. Näin varmistamme, että yhä useammalla suomalaisella on mahdollisuus vaihtaa vanha öljykattila kestävämpään lämmitysjärjestelmään. Samalla lämmitys- ja energiatehokkuusremontit tuovat työtä monelle suomalaiselle.

Konkreettiset päästövähennykset jatkuvat myöhemmin kestäväen kasvun ohjelman myötä, kun Suomi tekee historian suurimman ilmastoinvestoinnin panostamalla miljardi euroa ilmastotekoihin. Näin raivaamme kestävää polkua ulos koronaviruksen, ilmastomuutoksen ja taloustaantumien aiheuttamasta kolmoiskriisistä.

Arvoisa puhemies! Kuten on jo monesti todettu, parasta työllisyys- ja talouspolitiikkaa on edelleen pitää koronavirus kurissa. Siihen tähtäävät niin hallituksen koronatoimet kuin esimerkiksi lisätalousarvion 70 miljoonan euron lisämääräraha koronarokotteisiin. Työttömyysturvan suojaosan korotus ja yrittäjien oikeus työmarkkinatukeen jatkuvat, ja järjestöt saavat tukea nuorten harrastus- ja kesätoimintaan.

Talouden toipuminen koronapandemiasta alkaa tänä vuonna. Meidän on huolehdittava, että kuromme samalla myös inhimillistä korjausvelkaa umpeen. Olisi kohtalokasta laatia leikkauslistoja tilanteessa, jossa ihmiset kaipaavat tukea eniten. Nyt on loppukirin aika. Valon määrä kasvaa tasaisesti niin ulkona kuin tunnelin päässäkin.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Talvitie.

15.43 Mari-Leena Talvitie kok: Arvoisa herra puhemies... [Puhuja aloittaa puheenvuoron mikrofonin ollessa suljettuna]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Talvitie, laittakaa mikrofoni päälle, kiitos.

Arvoisa herra puhemies! On todellakin myös kiitoksen aika. Muun muassa nämä panostukset nuorten harrastusmahdollisuuksiin ja kesätöihin ovat merkittäviä ja tarpeellisia.

Ammatillisen koulutuksen tukitoimiin kohdennetaan 17 miljoonaa euroa. On toivottavaa, että siinä huomioidaan nyt myös nämä raskaan kaluston alat, joilla erityisesti tilanne on sen kaltainen, että tarvitaan niitä investointeja, ja kun rahoitusvajetta on ollut jo aikaisemmin, niin se kohdentuu myös näihin raskaan kaluston aloihin nyt vahvemmin tässä kriisissä.

Kokoomus on toistuvasti kirittänyt hallitusta toimenpiteissä niin, että ne kohdentuisivat tarkoituksenmukaisesti ja tehokkaasti. On selvää, että jotta ne voivat kohdentua oikea-aikaisesti, on kyettävä tekemään myös rakenteellisia uudistuksia. Ei riitä, että tahtotila on sen kaltainen, että etenemme niillä rakenteilla ja järjestelmillä, mitkä meidän yhteiskunnassamme tällä hetkellä ovat käytössä.

Epidemian jälkeen hyvinvoinnin ja kasvun kasvu on mahdollista vain, jos elinkelpoiset yritykset selviävät kriisistä ja näillä on edellytyksiä kannattavaan liiketoimintaan. Pandemia ei ole normaalin yrittäjärisikin piiriin kuuluva tapahtuma, ja siksi välittömät rajoitustoimien aiheuttamat kustannukset on korvattava riittävällä tavalla. Hallitus on vastuussa tästä riittävän korvausmallin luomisesta, ja kaikki me muistamme, että maaliskuussa 2020 hallitus lupasi, ettei yksikään yritys tule menemään tämän kriisin takia konkurssiin. Lupa oli epärealistinen, mutta sillä hallitus esitti itselleen vaatimustason.

Punkt i protokollet PR 27/2021 rd

Tukiaisten lisäksi hallituksen on siis löydettävä rohkeutta muuttaa elinkeinopolitiikan suuntaa. Ja hallituksen päätökset ovat heikentäneet näitä elinkeinotoiminnan edellytyksiä. Olisi purettava liiallista byrokratiaa ja luotava näin ollen näkymää kriisin jälkeisestä toimintaympäristöstä, mitkä ovat ne pitkospuut, joilla me pääsemme tämän koronasuon yli. Kriisin aikanakin on mahdollista sääntelyn suhteellisen pienillä muutoksilla luoda mahdollisuuksia toimeliaisuuteen. Esimerkiksi ravintoloiden toimintaedellytyksiä voidaan parantaa vero- ja sääntelymuutoksin, alvin alennuksella ja etämyynnin mahdollistamisella. Rajoitustoimet on kohdistettava tarkoituksenmukaisesti alueille, joilla epidemia etenee. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ledamot Strand.

15.45 Joakim Strand r: Tack, värderade talman! 1962 Pohjoismaat allekirjoittivat tänä päivänä eli 23. maaliskuuta Helsingin sopimuksen, joka on edelleen perusta sekä parlamentaarille että hallitusten väliselle yhteistyölle. Tänään siis vietetään Pohjolan päivää.

Vi firar Nordens dag i dag, och därför lyfter jag nu speciellt fram stödet till sjöfarten här, 23,2 miljoner euro.

Eliikkä noston nyt tämän sekä lasti- että matkustaja-alusvarustamoiden liikennöinnin avustuksen. Se on valtion kokonaisuudessa tietenkin pieni raha mutta äärimmäisen tärkeä merenkululle, meidän vientiteollisuudellemme monestakin eri näkökulmasta, se turvaa meidän liikenteemme erityisesti länteen, ja tähän liittyy myös Merenkurkun Vaasa—Uumajayhteys. Se on totta, että näinäkin päivinä itse asiassa rahti sielläkin on kasvanut, ja toivotaan, että tavarankin lisäksi myös ihmiset pääsevät pikkuhiljaa liikkumaan.

Man kan inte nog betona vikten av att vi har en fungerande sjöfart också i kristider, både med tanke på vår export och import, den handel vi lever av och är beroende av, men också med tanke på de kringeffekter och sysselsättande effekter de här rederierna har. Vi ska hoppas att vi går mot ljusare tider och bland annat får igång vaccinationerna allt starkare, vilket mycket nu tyder på. Därför är det bra att här också finns 70 miljoner euro budgeterat för anskaffning av vacciner.

Eliikkä myös rokotteiden hankintaan tässä on 70 miljoonaa euroa, ja nythän olemme kuulleet myös ihan tiedotusvälineistä, että niitä rokotteita on vihdoinkin tulossa maahan reippaasti, jotta viimeistään kesällä, toivon mukaan, alkusyksystä elämä palaisi jotenkuten normaaliksi.

Tässä varmaan keskustelu jatkuu vielä, joten lopetan tähän. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ledamot Adlercreutz borta. — Edustaja Kinnunen.

15.47 Mikko Kinnunen kesk: Arvoisa herra puhemies! Kesätöillä on todella suuri merkitys kaikille nuorille. Tein aikanaan monenlaisia kesätöitä, muun muassa 4H-puutarhayrittäjänä, leiriohjaajana, vahtimestarina — ja varastotyöntekijänä Tukholmassa, minkä hualan erikseen näin Pohjolan päivänä todeta. On hienoa, että nuoremme voivat tehdä kesä-

Punkt i protokollet PR 27/2021 rd

työtä myös toisissa Pohjoismaissa. Kaikesta siitä oppii valtavasti. Saman olen huomannut omien lasteni kohdalla.

Kesätyö on monelle ensimmäinen arvokas työkokemus ja tienesti. Se vahvistaa nuoren osaamista, työelämätaitoja ja verkostoja. Kesätoilla on vaikutusta myös siihen, miten nuori suuntautuu opintojen polulla. Opimme niin koulussa kuin sen ulkopuolella, myös kesätyössä.

Lisäksi kesätoista saatavat tulot ovat merkittävä tulonlähde opiskelijoille. Monelta jäivät viime kesänä kesätyöt kokonaan väliin, ja se näkyy. Kesätoiden puuttuminen heikentää nuorten toimeentuloa ja taloudellista tilannetta, ja sillä on oma vaikutuksensa myös nuorten jaksamiseen ja mielenterveyteen.

Suuret kiitokset tiede- ja kulttuuriministeri Annika Saarikon helmikuun alussa tekemästä avauksesta selvittää mahdollisuutta tukea nuorten kesätyöllistymistä. Tätä keskustan esittämää kesätyöasiasa toimeenpannaan nyt tässä ensimmäisessä lisätalousarviossa, jotta rahat ehditään saada tämän vuoden kesäksi käyttöön. Valtio helpottaa nyt nuorten tilannetta mahdollistamalla näitä kesätyöpaikkoja. 2,5 miljoonaa euroa on varattu: miljoona avustuksista suuntautuu henkilöstömenoihin liikunta- ja urheilujärjestöille ja puolitoista miljoonaa taas henkilöstömenoihin valtionapukelpoisille nuorisotalojen järjestöille nuorten harrastus- ja kesätoiminnan lisäämiseksi ja kehittämiseksi ja avustuksina nuorten kesätyöllistymisen ja yrittäjyys- ja työelämätaitojen tukemiseen.

Valiokunta muutti momentin perusteluja siten, että määrärahasta voidaan käyttää puoli miljoonaa kesätyöntekijöiden palkkaamiseen myös seurakunnissa ja muissa uskonnollisissa yhdyskunnissa. Pidän tätä muutosta perusteltuna.

Arvoisa puhemies! On tärkeää, että kesätoita on tarjolla asuinpaikasta ja taustasta riippumatta.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Marttinen.

15.51 Matias Marttinen kok: Arvoisa herra puhemies! En ollut salissa paikalla, kun edustaja Ovaska piti puheenvuoronsa, mutta menemättä nyt tarkemmin siihen, mitä edustaja sanoi, minusta tämä hänen puheenvuoronsa kuvastaa tätä keskustan hätää ja paniikkia, kun he ovat tämän vasemmistohallituksen apupuolueena ja kun olemme tänään nimenomaan haastaneet hallitusta ja keskustapuoluetta siitä, [Keskustan ryhmästä: Ei pidä paikkaansa!] aikovatko he tehdä nyt aidosti työllisyyttä vahvistavia toimenpiteitä, aikovatko he pitää huolta julkisesta taloudesta. Ja kun tästä käydään keskustelua, niin sitten vastataan. Minusta se edustaja Ovaskan käyttämä termi oli asiaton, mutta en mene siihen nyt sen enempää.

Herra puhemies! Haluan vielä tuoda tässä esille sen, mihin emme suoraan saaneet vastausta tässä aikaisemmassa keskustelussa. Niin kuin olemme tuoneet jo aikaisemmin tänään esille, tosiaan valtaosa tämän hallituksen tekemistä työllisyyspäätöksistä on vielä edessä. Toisin kuin täällä edustaja Kurvinen totesi, niin itse asiassa valtaosa niistä tämän hallituksen tekemistä päätöksistä, jotka on saatu kahden vuoden aikana kasaan, heikentävät julkisen talouden tilaa, eivät vahvista sitä, ja itse asiassa näitä päätöksiä on vain siirretty eteenpäin koko ajan sen sijaan, että niitä päätöksiä olisi tehty aikaisemmin.

Itse asiassa, herra puhemies, tämä kriisi ja tämä kriisiaika korostaa sitä, että päätöksiä pitää pystyä tekemään enemmän, nopeammin ja aikaisemmin, ei vähemmän ja myöhemmin. Näin ollen kaikki katseet siirtyvät nyt eteenpäin tämän kevään puoliväliriiheen ja siihen,

Punkt i protokollet PR 27/2021 rd

mitä nyt maan hallitus pystyy saamaan aikaiseksi. Tässä suhteessa me katsomme nyt erityisesti keskustaan, osittain myös RKP:hen: Mitä nämä kaksi puoluetta tulevat tekemään? Tulevatko he pitämään huolen siitä, että nyt aidosti saadaan tehtyä törmäköitä työllisyyspäätöksiä, jotka johtavat siihen, että meidän velkaantuminen saadaan laitettua kuriin, jotta tästä päästään tekemään taas Suomen jälleenrakennusta? Vai onko ratkaisuna se, että päätöksiä siirretään edelleen eteenpäin ja todetaan, että no nyt saatiin vaikka tämä 5 000 työllistä ja vielä meiltä puuttuu melkoinen määrä ja että kyllähän tässä aikaa on?

Hyvä hallitus, Suomella ei ole aikaa, vaan meillä on menetettyjä vuosia edessämme, jos me emme pysty tekemään selkeästi parempaa politiikkaa, joka tukee talouskasvua, korkeampaa työllisyyttä ja sitä, että julkinen talous saadaan kuntoon, millä huolehditaan siitä, että myös tulevat sukupolvet saavat tärkeät palvelut emmekä jätä tuleville sukupolville kohtuutonta velkataakkaa. Nämä kaikki odotukset liittyvät nyt tämän kevään puoliväliriiheen. Me tulemme seuraamaan erittäin tarkasti sitä, mitä tämän maan hallitus tekee, tai [Puhemies koputtaa] ehkä pikemminkin sitä, mitä se mahdollisesti jättää tekemättä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Nyt en avaa laajempaa debattia, mutta, edustaja Ovaska, minuutti.

15.54 Jouni Ovaska kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Marttinen puhuu täällä niin kuin ministeri Ville Niinistö aikoinaan selitellessään kivihiilen käytön lisääntymistä. Mutta ennen kaikkea mietin, miksi edustaja on niin malttamaton tässä asiassa. Kuten valtiovarainministeri täällä hyvin totesi, päätöksiä on valmisteltu ja päätöksiä tulee ja niitä tullaan tekemään.

Enkä kantaisi niin suurta huolta myöskään keskustasta tai RKP:sta. Sen takia me olemme tässä hallituksessa, jotta tämä hallitus pystyy rakentamaan eheää ja oikeudenmukaista Suomea, joka ottaa koko maan voimavarat huomioon, ja sitä kautta myöskin luodaan työpaikkoja tähän maahan.

Ja mitä tulee vertaukseen kesäteatterista, niin pidän sitä erittäin tärkeänä huomiona — koska sen itse sanoin — koska tässä on kyse taiteilijoista ja heidän tukemisestaan. Ja myöskin on erittäin hyvä, että nyt kokoomus on nostanut tämän kysymyksen täällä keskusteluun, koska harvoin teiltä on tullut avauksia, mitä tulee esimerkiksi freelancereiden tukemiseen.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Takaisin puhujalistaan. — Edustaja Mäkisalo-Ropponen.

15.55 Merja Mäkisalo-Ropponen sd: Arvoisa puhemies! Koronapandemia ja sitä seuranneet rajoitustoimenpiteet ovat iskeneet kovasti kulttuuri- ja taidealoille. Hallitus on onneksi huomannut kulttuuri- ja taidekentän ihmisten hädän ja ryhtynyt toimiin ja suuntaa vuoden ensimmäisessä lisätalousarviossa merkittävän määrärahan kulttuurin tukeen. Siinä lisätään Taiteen edistämiskeskuksen määrärahoja 15 miljoonaa euroa. Tällä on tarkoitus vähentää koronavirustilanteen ja rajoitustoimien vaikutuksia kulttuuri- ja taiteenalan toiminnalle. Lisäksi elokuvatuotantoyhtiöille suunnataan yhteensä 5 miljoonan euron lisämääräraha koronavirustilanteesta johtuvien taloudellisten menetysten kompensointiin.

On syytä muistaa, että kulttuurin ja taiteen avulla edistetään vahvasti myös terveyttä ja hyvinvointia. Asian merkitys korostuu, kun elämme nyt poikkeuksellisia aikoja. Kulttuu-

Punkt i protokollet PR 27/2021 rd

rin ja taiteen terveys- ja hyvinvointivaikutuksista on jo paljon sekä tutkimusnäyttöä että käytännön kokemuksia. Nyt on pidettävä huolta kulttuurin ja taiteen toimijoista ja toimintaedellytyksistä niin, että he pystyvät luomaan ja rakentamaan uudenlaisia tapoja toimia esimerkiksi verkossa.

Hallituksen esitys kulttuurisetelin käytöstä verkossa järjestettäviin etätahtumiin onkin juuri nyt lausuntokierroksella. Toivottavasti saamme nopeasti tämän esityksen myös eduskunnan käsittelyyn ja tätä kautta edelleen voimme vahvistaa kulttuurialan tukemista ja kriisinkestävyyttä. Jo nyt monin paikoin liikuntapalvelujen tarjoajat ovat siirtyneet pitämään ohjattua liikuntaa etäyhteydellä, ja tätä voisi myös kulttuurin alalla lisätä. Tämä samainen menettely tarjoaisi kulttuurin toimijoille mahdollisuuden jatkaa omaa työtään epidemian keskellä, mutta se mahdollistaisi yhä useammalle myös terveysturvallisen tavan nauttia taiteesta ja kulttuurista. Kun epidemia on ohi, taidetta ja kulttuuria tarvitaan entistä enemmän tulevaisuuden rakentamisessa ja uusien mahdollisuuksien näkemisessä kaikille.

Arvoisa puhemies! Ihmisoikeuskeskus on todennut tuoreessa raportissaan, että koronapandemialla on ollut huomattavat vaikutukset lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointiin ja oikeuksien toteutumiseen. Koronakriisi on monin tavoin lisännyt eriarvoisuutta lasten ja nuorten keskuudessa. Pandemian kielteiset vaikutukset usein kasaantuvat lasten, nuorten ja heidän perheidensä arjessa. Myös nuorten mielenterveysongelmat ovat lisääntyneet. Ihmisoikeuskeskus korostaa, että tässä tilanteessa on tunnistettava erityisesti ne lapset ja nuoret, joiden hyvinvoinnin turvaaminen kriisin aikana vaatii erityistä huomiota. Ihmisoikeuskeskus suosittaa, että lasten ja nuorten palveluissa keskeisessä roolissa olevia neuvolapalveluita, sosiaali- ja terveystalv palveluissa tarjottavaa perheiden tukea, varhaiskasvatuksen, koulujen ja oppilaitosten yhteydessä annettavaa oppimisen ja hyvinvoinnin tukea sekä lasten ja nuorten vapaa-ajan toimintoja ja palveluita ei tule karsia missään olosuhteissa.

Onneksi hallitus on huomannut nuorten tilanteen, ja lisätalousarviossa se esittää sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenteen kehittämisen valtionavustuksiin 17,5 miljoonaa euroa lisää kohdennettavaksi kunnille lasten, nuorten ja perheiden tukemiseen koronaviruspandemian aiheuttamissa tilanteissa ja sen jälkihoidossa. Varoja on tarkoitus kohdentaa sosiaalihuollon palveluihin, jotka auttavat lapsia ja nuoria ja perheitä selviytymään arjesta koronaviruspandemian aiheuttamassa poikkeustilanteesta. Lisäksi varoja suunnattaisiin lasten ja nuorten mielenterveyspalveluihin. Toivottavasti kunnissa osataan ohjata tämä lisämääräraha erityisen haavoittuvassa asemassa olevien lasten ja nuorten auttamiseen, koska heidän tilanteensa on korona-aikana entisestään huonontunut.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Edustaja Lindén.

15.59 Aki Lindén sd: Arvoisa herra puhemies! Totesin mielipiteeni siitä, miten tämä asia suhtautuu terapiatakuuseen, jo tuossa debatissa, mutta ajattelin käyttää tässä puheenvuoron, joka on aiheeltaan vähän samantyyppinen kuin edustaja Marttisella mutta sisällöltään varmaan joiltakin osin kyllä erilainen, enemmänkin yleistä talouspolitiikkaa ja kansantaloutta.

Tämän lisätalousarvion suuruus on noin 400 miljoonaa euroa, ja sehän on hieman yli puoli prosenttia valtion voimassa olevasta budjetista, ja jos peilataan bruttokansantuotteen, niin se on 0,15 prosenttia. Voidaan tietysti sanoa, että se ei ole kovin paljon, mutta nyt ollaan kuitenkin onnistuttu kohdentamaan erittäin tärkeisiin ajankohtaisiin aiheisiin tätä rahoitusta. Minusta valtiovarainministeri totesi hyvin tässä, kun hän sanoi, että lähtökohta

Punkt i protokollet PR 27/2021 rd

tälle oli tämä huoltovarmuusliikenteen turvaaminen, mutta kun sitten nähtiin tämä myönteinen verokertymä, niin tähän rahoittuu sen ansiosta, että verokertymä on ollut oletettua parempi. Toki samaan aikaan otamme miljardikaupalla velkaa, niin kuin tietysti tiedämme, mutta tämä lisätalousarvio ei sinänsä lisää sitä velan määrää — muuten kuin tietysti vaihtoehtona sille, että ei tehtäisi nyt mitään menolisäyksiä. Mutta siis tämä huoltovarmuusliikenteen turvaaminen oli lähtökohtana, ja sitten tähän ovat tulleet nämä tärkeät, välttämättömät ajankohtaiset asiat, niin kuin rokotteiden hankkiminen, työttömyysturvan parantaminen, ammatillisen koulutuksen tukeminen, taide- ja kulttuurialan tukeminen ja sitten nämä lasten ja nuorten mielenterveysasiat — kaikki tuiki tärkeitä asioita, jotka nyt kaipaavat tukea tässä ajassa.

Mutta miten tämä tilanne suhtautuu nyt tähän koko tilanteeseen? Katsoin juuri tuoreeltaan työllisyysasteen tammikuulta. Meillä ei vielä ole helmikuun työllisyysastetietoa, mutta tammikuussa työllisyysaste oli Findikaattori-tietokannan mukaan 69,9 prosenttia. Se oli 2 prosenttia alempi kuin vuosi sitten tammikuussa, jolloin se oli 71,9 prosenttia, ja tämä aleneminen tarkoittaa 60 000:ta työpaikkaa, eli sillä tavalla meillä on 60 000:lla tuohon ajankohtaan verrattuna lisääntynyt työttömien määrä. Mutta tämä 69,9 prosenttia on silti 2000-luvun kolmanneksi korkein luku, mitä meillä työllisyysaste on koskaan ollut tammikuussa. Vain tammikuussa 2019 ja tammikuussa 2020 se on ollut tätä korkeampi, kaikkina sitä edeltävinä 2000-luvun vuosina se on ollut matalampi. Eli tulemme siihen kysymykseen, että Suomen kansantalous on toistaiseksi säilynyt vähäisemmällä vaurioilla kuin monen vertailumaan talous, mutta se ei tarkoita sitä, etteikö meillä ole suuri urakka edessämme, kun tästä taloustilanteesta lähdetään nousuun.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Wallinheimo.

16.02 Sinuhe Wallinheimo kok: Arvoisa rouva puhemies! Kuten valtiovarainvaliokunnan mietinnössäkkin todetaan, hallituksen toimet ovat monissa kohdissa vielä riittämättömiä. Näistä VaVin mietinnössä esille nostetaan ansiokkaasti kaksi koronasta pahasti iskuja saanutta kohdetta: kulttuuriala ja mielenterveyspalvelut. Vaikka tiedän, että hallitus näissä molemmissa varmasti yrittää parhaansa, parempaan on pystyttävä.

Kokoomus on esittänyt näihin haasteisiin omat vaihtoehtonsa hallituksen harkittavaksi. Tapahtuma- ja kulttuurialan freelancereiden aseman parantamiseksi olemme kiirehtineet hallitusta toteuttamaan lupaamansa tapahtumatakuun, tai itse olen jopa ehdottanut negatiivisen alvin käyttöönottoa tapahtuma-alan yrittäjien ahdinkoon. Vastaavasti lasten ja nuorten mielenterveyspalveluiden saatavuuden turvaamiseksi olemme ehdottaneet terapiatakuun nopeaa käyttöönottoa. Näiden ohella yhtä lailla vaikeassa tilanteessa olevan matkailu- ja ravintola-alan ahdingon helpottamiseksi olemme ehdottaneet muun muassa alkoholin ulosmyynnin mahdollistavia tilapäisiä poikkeuksia tai alvin alentamista. Näille ehdotuksille hallitus on toistaiseksi valitettavasti tarjonnut vain kylmää kättä.

Lisäksi, arvoisa puhemies, hallituksen itselleenkin asettaman työllisyystavoitteen osalta päätöksiä on tehty viiveellä ja valitettavan vähän. Pohjoismaisen työnhaun malliksi naamioitu edellisen hallituksen aktiivimalli kakkonen on tällä hetkellä ainoa konkreettinen toimi työllisyysasteen nostamiseksi. Lähelle läpimurtoa päästiin myös ikääntyneiden työllisyyden parantamisessa, tosin siinä vaikutukset nähdään vasta vuosikymmenen loppuun mennessä. Sen sijaan eteneminen niin sanotun paikallisen sopimisen lisäämisessä sekä ansiosidonnaisen työttömyysturvan porrastamisessa näyttää vaikealta, ellei jopa mahdottomalta.

Punkt i protokollet PR 27/2021 rd

Tavoite 80 000 uudesta työllisestä ei edes hallituksen sisältä kuultujen arvioiden mukaan toteudu. Toki hallituksella olisi vielä ensi kuun puoliväliriihessä aikaa saada tähän muutosta.

Arvoisa puhemies! Vielä loppuun yksi Keski-Suomea ja Jyväskylää koskeva vetoamus hallitukselle tuohon tulevaan kehysriiheen, koska se ei ole nyt tässäkään lisätalousarviossa ollut esillä. Kyse on Jyväskylän, Kuopion ja Lahden MAL-sopimuksista. Kunnianhimoiset tavoitteet olisivat kaupungeissa valmiina, mutta sopimuksen vaatima rahoitus on edelleen epävarma. Siksi vetoan hallitukseen tämän rahoitusumpisolmun avaamiseksi.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kärnä.

16.05 Mikko Kärnä kesk: Arvoisa rouva puhemies! Eräs asia tässä lisätalousarviossa ilahduttaa erityisesti, ja se on nämä öljylämmityksestä luopumisen avustukset, joihin ehdotetaan 10 miljoonan euron lisäystä. Tässä on valitettavasti ollut ilmeisesti väärinymmärryksiä opposition kanssa. Hallitushan ei ole missään tapauksessa kieltämässä öljylämmitystä, ja öljyllä lämmittämistä saa totta kai jatkaa, mutta tässä tuetaan sellaista toimintaa, että siirrytään fossiilittomiin lämmitysmuotoihin, ja pidän tätä erittäin perusteltuna. Avustuksen määrä on joko 2 500 tai 4 000 euroa. Tämä tulee varmasti tarpeeseen monille kotitalouksille.

Edustaja Wallinheimo käytti tuossa äsken puheenvuoron, puhui asiaakin siellä. Tämä ravintoloitten ulosmyynti ja ylipäättään nämä ilmaiset toimet, joilla ravintola-alan ahdinkoa voitaisiin helpottaa — toivoisin todella, että hallitus myös ottaisi nämä asiat vakavasti. Olen osaltaan kyllä toivoni menettänyt. Sosiaali- ja terveysministeriö ei tämän asian kanssa taivu riippumatta siitä, mikä hallituspohja tai kuka ministeri siellä istuu, ja katson kyllä, että eduskunnan tulisi ottaa tässä vahvaa roolia. Ylipäättään tässä samalla, kun tätä ravintola-alan ahdinkoa voitaisiin helpottaa väkevämpien juomien ulosmyynnillä, voitaisiin ratkaista tämä etämyyntisotku, joka meillä on EU:n kanssa tällä hetkellä käynnissä. Suomihan on jo tässä Pilot-menettelyssä, ja näen kyllä, että taistelu tämän Alkon niin sanotun monopolin puolesta on jo hävitty, me käydään tässä vain viivytystaistelua. Toivon todella, että nyt yritettäisiin löytää sellaisia ratkaisuja, joilla tämä etämyyntikeissi saadaan ratkaistua ja joilla voidaan sitten helpottaa erittäin tukalassa tilanteessa olevaa ravintola-alaa.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kopra poissa. — Edustaja Sarkkinen.

16.07 Hanna Sarkkinen vas: Arvoisa puhemies! Samalla, kun vastuumme on tehdä tarvittavat toimet koronan leviämisen estämiseksi ja ihmisten hengen ja terveyden suojelemiseksi, meidän on huomioitava myös ne, jotka kärsivät rajoitustoimista. Meidän on huomioitava ne, jotka kärsivät yksinäisyydestä ja mielenterveysongelmista, ne, jotka eivät jaksaa opiskella etänä tai eivät opi uutta ammattia, ja ne, jotka ovat koronan takia menettäneet työnsä ja toimeentulonsa.

Arvoisa puhemies! On erittäin tärkeää, että hallitus nyt vuoden ensimmäisessä lisätalousarviossa kohdentaa lisää tukea lasten ja nuorten ja perheiden palveluihin, ja valtiovarainvaliokunnan mietinnössä tätä asiaa ansiokkaasti käsitellään. Kunnissa on nyt panostettava erityisesti mielenterveyden hoitamiseen sekä perheiden tukipalveluihin ja lastensuojeluun. On tärkeää, että eduskunnan myöntämät rahat käytetään sinne, mihin ne on tarkoitettu.

Punkt i protokollet PR 27/2021 rd

Arvoisa puhemies! Vasemmistoliitto on hyvin tyytyväinen siihen, että kulttuuri- ja tapahtuma-alalle saadaan nyt paljon kaivattua lisätukea. Hallituksen on myös varmistettava, että tapahtuma-alalle luodaan selkeä exit-suunnitelma, ja valtiovarainvaliokunnan esittämä tapahtumatakuu on tärkeä osa tätä.

Arvoisa puhemies! On selvää, että koronasta toipuminen tulee viemään aikaa. Liian aikainen leikkauspolitiikka ja huonosti ajoitettu tiukka finanssipolitiikka aiheuttaa inhimillistä kärsimystä, mutta se on myös talouden näkökulmasta hyvin haitallista. Perussuomalaisten vastalauseessa ilmaistu ajatus siitä, että menokuri ja leikkaukset on aloitettava jo nyt, on hyvin erikoinen.

Arvoisa puhemies! Vasemmistoliitto näkee tärkeänä, että Suomessa ei lähdetä liian aikaisin sopeutuksen tielle. Monissa länsimaissa elvytetään nyt summilla, jotka ovat jopa yli 15 prosenttia bruttokansantuotteesta, ja on selvää, että myös Suomessa tarvitaan vielä elvytystä. Hallituksen onkin syytä pohtia, voidaanko menokehyksistä pitää kiinni, kun koronatilanne on tänä vuonna pahempi kuin koskaan aikaisemmin eikä tilanne ole viime vuodesta helpottanut taloudellisesti tai epidemian hallinnan suhteen.

Arvoisa puhemies! Talouden rattaat on pidettävä pyörimässä, jotta taantumasta tulee mahdollisimman lyhyt ja sen aiheuttamat tuhot olisivat mahdollisimman pienet. Samalla meidän on panostettava ihmisten hyvinvointiin ja osaamiseen ja investoitava ilmastoystävällisen yhteiskunnan rakentamiseen. Ainoastaan investoimalla tulevaisuuteen, osaamiseen, hyvinvointiin, koulutukseen, innovaatioihin, sivistykseen Suomi voi nousta tästä kriisistä aiempaa vahvempana.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Pirttilahti.

16.10 Arto Pirttilahti kesk: Arvoisa rouva puhemies! Lisätalousarvion suurimmat ja isoimmat sijoitukset tai lisäykset menevät tällä hetkellä tietenkin koronatilanteen hoitamiseen. On erittäin tärkeää, että me saadaan rokotukseen lisärahoitusta, ja toivottavasti sieltä maailmalta saadaan nyt sitten sopivia rokotteita meille ja nämä massarokotukset käyntiin, että saamme Suomen elinkeinotoiminnankin ja periaatteessa tautitilanteen hallintaan ja elinkeinotoimintaa vireytettyä. Näen niin, että vaikka tässäkin tuetaan nyt elinkeinotoimintaa, niin kyllähän se meidän täytyy saada normaalille tasolle, että me voimme hyvin täällä koko Suomessa.

Myös työttömyysturvaan tässä laitetaan rahoitusta.

Tärkeä asia on myös, että tässä tilanteessa katsotaan Suomen tuontiin ja vientiin. Varsinkin nyt jo matkustaja-alusvarustamoille annetaan lisärahoitusta sitä varten, että myös tämä Euroopan yhteys toimii. Suomihan on saari tältä osaltaan. Oli hienoa todeta, että tämä päivä on myös Pohjolan päivä, ja tämän on meille tärkeä linkki myös Suomen ja Ruotsin väliselle liikenteelle.

Mutta tärkeä osuus, mikä tässä on nostettu, on juuri sijoitus tulevaisuuteen ja varsinkin nuorten ja lasten kesätöihin liittyviin asioihin. Jo viime kesä meni varmaan monelta vähän niin sanotusti förbi näitten kesätöitten takia, ja siitäkin tuli huonoa mieltä ja rahanpuutetta. Toivottavasti saadaan nyt mahdollisimman moni nuori kesätöihin ja siihen työnsarkaan kiinni. Toivottavasti opiskelu ja kesätyö vielä klinkkaavat toisiinsa niin että se talvella opittu taito voidaan siellä kesätöissä harjoitella — aika moni opiskelija on turhautunut, koska ei tiedä, mikä se työmaa mahdollisesti olisi, kun on opiskellut sitä asiaa mutta kun joutuu vähän toisentyypisiin töihin — ja toivottavasti näin tulee käymään.

Punkt i protokollet PR 27/2021 rd

Toinen asia tässä on juurikin nuorisotoimille ja kunnille annettava rahoitus mielenterveyteen, nuorille perheille, lapsiperheille ja itse nuorillekin. On todella tärkeää tässä tilanteessa, että pidetään huoli niistä nuorista. Muutamissa kunnissahan on tällainen kampanja, että käydään talo talolta nämä nuoret lävitse joko soittamalla tai sitten turvallisesti tapaaamalla, ja on ollut erittäin hyvä katsoa, mitä nuoret siellä kotona tekevät ja mikä on heillä puutteena. Varsinkin pienissä kunnissa tämä on ollut mahdollista, ja varsinkin syrjäseuduilla on erittäin tärkeä asia, että myös nuoriin ollaan kontaktissa.

Yhtenä asianahan tässä meidän hiilineutraalisuuteen pyrkimisessä on vielä tämä öljylämmityksestä luopuminen ja siihen satsaaminen. Todellakin näen sen, että jos on vanhaa kalustoa, niin kannattaa vaihtaa tässä vaiheessa uuteen. Mutta toinen pointtihan on tässä vielä tämän nuoren metsän hoidon ja pienpolttopuun keruun tuki, eli sinnekin 4 miljoonaa osoitetaan. Suomessahan on noin miljoona hehtaaria tällä hetkellä hoitamattomia metsiä, ja sieltä me saadaan kyllä hyvinkin tätä kotimaista energiaa, kun tehdään vähän töitä senkin eteen.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Elo.

16.13 Tiina Elo vihr: Arvoisa puhemies! Lyhyesti myös kommentoin tätä vuoden ensimmäistä lisätalousarviota ja kiitän samalla valtiovarainvaliokuntaa hyvästä mietinnöstä.

On välttämätöntä, että osoitamme nyt lisärahaa koronan vaurioiden korjaamiseen. Sillä, että panostamme lasten ja nuorten ja perheiden tukeen 17,5 miljoonaa euroa, pystymme helpottamaan lasten, nuorten ja perheiden arjessa selviytymistä ja tarjoamaan niitä tarvittavia tukipalveluita. Panostamme ammatilliseen koulutukseen ja tukitoimiin samaiset 17,5 miljoonaa euroa. Tämä on myös erittäin tärkeää toiselle asteelle, erityisesti niillä alueilla, joissa ollaan pitkään oltu etäopetuksessa. Ja kolmantena nostan kulttuurin, joka tosiaan on koronan takia erittäin tiukilla.

Täällä on puhuttu paljon lasten ja nuorten mielenterveyspalveluista. Olennaista on, että rahaa näihin palveluihin nyt lisätään ja työ kohti terapiatakuuta jatkuu toivottavasti enemmän yhteistyössä kuin nokitellen. Mielenterveyspalveluiden saatavuuden parantaminen edellyttää pysyviä ratkaisuja, juurikin sitä saatavuuden parantamista ja hoitoonpääsyn nopeuttamista.

Haluan myös nostaa täällä jo juuri edellisessäkin puheenvuorossa mainitut nuorten kesätyöpaikat ja niiden lisäämisen. On todella tärkeää, että valtiovarainvaliokunta on tähän kiinnittänyt huomiota. Kesätöillä on todella suuri merkitys nuorten tulevaisuudelle, erityisesti näin korona-aikana, kun tosiaan viime kesä jo saattoi olla tämän osalta vaikea. On tärkeää, että nyt patistetaan kuntia ja kaikkia muitakin toimijoita edistämään sitä, että nuorille niitä kesätöitä tarjotaan.

Arvoisa puhemies! Kulttuuri- ja tapahtuma-ala on todellakin joutunut ottamaan korona-kriisistä kohtuutonta iskuja vastaan, ja nyt tähän hätään ja ahdinkoon viimein vastataan. Kiitän myös tässä valtiovarainvaliokuntaa kulttuuri- ja tapahtuma-alan ahdinkoon paneutumisesta perusteellisesti ja ratkaisujen eteenpäin viemisestä. Nyt esitettävä tuki on hyvä alku, mutta lisätoimia tarvitaan. Lausuma tapahtumatakuun vauhdittamisesta on todella tärkeä. Ensi kesä voi olla todella merkityksellinen ja tärkeä monenlaisille kesäfestareille ja tapahtumille ja niiden järjestäjille sekä myös sille yleisölle, joka näitä tapahtumia kovasti jo kaipaa.

Punkt i protokollet PR 27/2021 rd

Arvoisa puhemies! On tärkeää, että lisätukea suunnataan nyt nimenomaan freelancetoimijoille ja yksinyrittäjille. Tuki on kuitenkin vielä riittämätön, sillä kulttuurialan freelanceiden tulonmenetysten arvioidaan olevan yli 200 miljoonaa euroa. Tarvitsemme edelleen lisätoimia, joilla varmistetaan alan toimintaedellytykset ja elinvoimaisuus koronapandemian yli. Kulttuurin ja luovien alojen tukijärjestelmää on kehitettävä huomioiden alan erityispiirteet ja erityisesti tukimuotojen väleihin putoavat.

Tämä lisätalousarvio on nyt täsmätukea näihin akuutteihin tukitarpeisiin.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hopsu.

16.17 Inka Hopsu vihr: Arvoisa puhemies! Jo vuoden maailmalla riehunut koronapandemia ei ole kohdellut ihmisiä tasa-arvoisesti. Lapset, nuoret, perheet ja erilaiset vähemmistöt ja heikoimmassa asemassa olevat ovat kärsineet koronan välittömistä ja välillisistä vaikutuksista enemmän myös täällä Suomessa. Koululaisten ja opiskelijoiden joutuessa etäkouluun, perheiden toimeentulon ja yritystoiminnan vaarantuessa ja sosiaalisten kontaktien rajoituksissa elämä on muuttunut monella näköalattomaksi ja ahdistavaksi.

Terapiatakuun nopea tarve on ilmeinen, kuten salissa on tänään vaadittu. Kriisipuhelimiin ja avustaviin tsätteihin kohdistuneet yhteydenotot olivat viime vuonna ennätyslukemissa. Samoin yläkoulun ja toisen asteen opiskelijoille tehtyjen kyselytutkimusten perusteella hyvinvointimittarit ovat merkittävästi laskeneet.

Tässä lisätalousarviossa tartutaan jo näihin haasteisiin merkittävällä tuella. Lasten ja nuorten ja perheiden tukeen tulee 17,5 miljoonaa. Lisärahalta saadaan arjessa selviytymistä tukevia sosiaalipalveluita sekä lisää resursseja lasten ja nuorten mielenterveyspalveluihin.

Koronakriisi tuo mukanaan uusia kuoppia, joista Suomessakin joudumme selviämään, aina mielenterveydestä oppimisvajeeseen. Tämä lisätalousarvio vastaa myös ammatillisen koulutuksen haasteisiin samalla 17,5 miljoonalla. Tukitoimilla ehkäistään opintojen keskeyttämistä, lisätään opiskelijoiden hyvinvointia ja tasoitetaan osaamiseroja.

Niin tärkeä kuin sote-uudistus onkin, on meidän varauduttava valmistelevaan toimiaan, joilla nyt koulutukseen ja osaamiseen sekä lasten ja nuorten hyvinvointiin syntyneitä kuoppia paikataan ja kurotaan tulevana vuosina. Kuntien koulutukseen kohdistamat leikkaukset tulevat nyt väärään aikaan. Käsillä on päättäjäaikamme suurimmat haasteet, ja erityisen tuen, tukituntien, koulunkäynnin ohjaajien, harrastustoimijoiden, koulupsykologien ja muiden muiden palveluita tarvitaan enemmän kuin koskaan aiemmin. Nuorten pahoinvointi ei ollut ennen koronaakaan uutinen, ja juuri ne jo aiemmin pahoin voineet ovat niitä, joita nyt olemme kadottaneet. Opetukseen ja kasvatukseen tarvitaan siis kunnon jälleenrakennuspanostukset ja restart-ohjelma.

Arvoisa puhemies! Lasten ja nuorten tilannetta pyritään parantamaan konkreettisesti tässä lisätalousarvioesityksessä myös jo tulevana kesänä. Nuorten harrastus- ja kesätoiminnan lisäämiseen ja kehittämiseen varataan budjetissa 2,5 miljoonaa euroa. Muun muassa nuoris- ja liikuntajärjestöille sekä seurakunnille haettaviksi tulevat avustukset on tarkoitettu lasten ja nuorten toimintaa järjestävien kesätyöntekijöiden palkkaukseen ja nuorten kesäyrittäjyyden ja työelämätaitojen tukemiseen.

Koska valtakunnallinen kesäsetelimalli ei ehdi valmistua, olisi syytä miettiä vielä lisää keinoja, joilla valtio ja kunnat voivat kannustaa myös muita työnantajia mukaan ja joilla nuorten kesätyömahdollisuuksia saadaan tarjottua kaikille halukkaille.

Punkt i protokollet PR 27/2021 rd

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kettunen.

16.20 Tuomas Kettunen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tänään on käyty hyvää keskustelua hallituksen esityksestä vuoden 2021 lisätalousarvioesitykseksi. Nyttén tosiaan myös valtiovarainvaliokunnan mietintöä käydään lävitse, ja täällä on käyty hyvää keskustelua. Myös oppositiopuolueitten suunnalta on tullut asianmukaista palautetta tähän keskusteluun, ja ihan syystäkin, nimittäin nythän tässä esityksessä nämä suurimmat koronavirustilanteesta aiheutuvat määrärahalisäykset — totta kai, kun korona-aikaa vielä käydään lävitse — kohdistuvat rokotteitten hankintaan, johon on esitetty 70 miljoonaa, ja sitten totta kai työttömyysturvan suuntaan 61 miljoonaa. Ja totta kai lasten ja nuorten ja perheiden tukemiseksi korotetaan kuntien palveluihin kohdistuvaa valtionavustusta ja lisätään ammatillisen koulutuksen tukitoimia. Ja ennen kaikkea näiden koronatilanteesta aiheutuvien lisäksi tuetaan taidetta, kulttuuria ja elokuvatuotantoa, ja pidän kyllä erittäin tärkeänä, että tätä lisätukea tuonne kulttuuripuolelle suunnataan, nimenomaan freelancetoimijoitten suuntaan ja yksinyrittäjien suuntaan, joiden sosiaaliturva on usein heikko. Saadun selvityksen mukaan kulttuurialan freelancereitten tulonmenetysten arvioidaan olevan jo tähän mennessä yli 200 miljoonaa euroa.

Arvoisa puhemies! Kulttuuri ja luovat alat ovat todella tärkeitä muun muassa myös talouden näkökulmasta, sillä niillä on merkittävä työllistävä sekä myös taloudellista toime-liaisuutta edistävä vaikutus, ja tämän lisäksi ne edistävät muun muassa kansalaisten terveyttä ja hyvinvointia ja sosiaalista osallisuutta.

Haluan vielä, puhemies, tähän loppuun tuoda sen, että tässä esityksessä — edustaja Kärnä käytti tästä ansiokkaan puheenvuoron — lisämäärärahalisäykset osoitetaan myös öljylämmityksestä luopumisen avustuksiin, 10 miljoonaa euroa. Tämä on ollut hyvin suosittu kansalaisten keskuudessa. Suomessa öljyllä lämpiää vielä 130 000 pientaloa. Totta kai tästä oli aikamoista raflaavaa uutisointia, kun uutisissa sanottiin, että nyt pakotetaan luopumaan öljylämmityksestä — tähän ei pidä paikkaansa, vaan annetaan sille mahdollisuus tällä valtiontuella. — Puhemies, kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Heinonen.

16.23 Timo Heinonen kok: Arvoisa rouva puhemies! Tuossa debatissa kun tuli vähän sellainen kuva, että kokoomus jollain tavalla nyt arvostelisi rajusti näitä toimia kulttuurin eteen ja kaikki muut olisivat aika lailla tyytyväisiä, niin sitaatin otin Mikko Kivisen, taiteilijan, Facebook-päivityksestä, mutta sitä en tuossa minuutissa ehtinyt, ja se on niin hyvä, että haluan sen eduskunnan pöytäkirjaan kokonaisuudessaan jättää.

13. helmikuuta taiteilija Mikko Kivinen Facebookissa:

”Hyvät kulttuuri- ja tapahtuma-alan työntekijät! Leo ’Lexa’ Kylätasku ehdotti portti-kieltoa hallituksen ministereille kaikkiin kulttuuritilaisuuksiin vuoden ajaksi. Ajatus on kannatettava.”

”Itse ehdotan myös seuraavaa:”

”Aina ennen isoja ja tärkeitä vaaleja on puolueilla, ymmärtääkseni pääasiassa Vihreillä, Vasemmistoliitolla ja SDP:llä tapana pyytää esiintyviä taiteilijoita tukemaan heitä esiintymällä erilaisissa vaalitilaisuuksissa, tukikonserteissa jne. Itsekin olen ollut mm. Ahtisaarta tukemassa. Muistaakseni ainakin Haavistolla, Halosella ja Arhinmäellä on ollut massiivi-

Punkt i protokollet PR 27/2021 rd

siakin tilaisuuksia, konsertteja yms. Paljon on porukkaa lähtenyt tukemaan mielestään hyvää asiaa.”

”Nyt, kun nämä puolueet ovat hallituksessa, he ovat näyttäneet todellisen karvansa: heitä ei kiinnosta tapahtuma- ja kulttuurityöntekijöiden ahdinko pätjän vertaa. Meitä on kielletty harjoittamasta ammattejamme kyseenalaisten, erittäin epäoikeudenmukaisten ja todennäköisesti myös lainvastaisten päätöksien, kuten Muusikkojen liitto hyvässä ulostulosaan toteaa, johdosta.”

”Hallituksen ministereille ja heidän puolueilleen me olemme olleet vain hyödyllisiä idiootteja, lainatakseni V. I. Leniniä. Meistä otetaan hyöty, joka auttaa heitä, ja kun me olemme pulassa, meidät jätetään oman onnemme nojaan. Häpeällistä.”

”Niinpä ehdotan: kun teitä seuraavan kerran pyydetään esiintymään vaalitilaisuuksissa, kieltäytykää kohteliaasti ja kysykää: mitä te teitte meidän hyväksi, kun me tarvitsimme apua? Ette mitään, miksi me tukisimme teitä?”

”Tulee varmasti aika tylsiä tilaisuuksia, kun yleisöä tietysti tulee olemaan vähemmän kuin ennen, koska tilaisuuksista puuttuu vetovoimaisia esiintyjiä. Yleisöparka joutuu vain kuuntelemaan poliitikkojen katteettomia vaalilupauksia.”

”Winston Churchill lausui toisen maailmansodan aikana Saksan maihinnousun uhatessa: ’Jos meillä ei olisi kulttuuriamme, mitä me sitten puolustaisimme?’ Kunpa meiltäkin löytyisi hänen kaltaisiaan valtiomiehiä. Mutta Englanti onkin kulttuurivaltio.”

Allekirjoittaja: taiteilija Mikko Kivinen.

Arvoisa puhemies! Tuossa debatissa nousi myös esille: kun keskustan ryhmäpuheenjohtaja, edustaja Kurvinen kovin mahtipontisesti esitteli tämän hallituksen työllisyystoimia, hän puhui, että aktiivimalli kakkonen on jo käytössä. Itse en ole nähnyt, missä vaiheessa se on livahtanut täältä eduskunnan käsittelystä läpi. Ei ole käytössä, ja voi olla, että ei sitä näykään. Hän laski myös eläkeputken poiston jo toteutetuksi toimenpiteeksi. Eihän eläkeputkea ole poistettu, ja näyttää siltä, että tokkopa sitäkään esitystä eduskuntaan tulee. Mutta edustaja Kurvinen kuitenkin lahjakkaasti vertasi tämän vasemmistohallituksen saavutuksia ja puhui 30 000 toteutetusta työpaikasta ja vertasi niitä keskustalaisen pääministeri Juha Sipilän hallitukseen, mutta silloin syntyikin 140 000 ihan oikeaa työpaikkaa. Ne olivat ihan oikeita työpaikkoja, ne eivät olleet vain työpaikkoja, joista oli tehty joku poliittinen sopimus, vaan näin tapahtui reaaliarjessa.

Arvoisa puhemies! Oli tarkoitus, että olisin ehtinyt nuo meidän lausumamme tässä läpi-käydä, mutta tämä kello käy.

Meillä on siis kaiken kaikkiaan yhdeksän lausumaa, joissa edellyttämme muun muassa uskottavaa suunnitelmaa talouskasvun vauhdittamisesta, joka sisältää konkreettiset keinot työllisyysasteen nostamiseksi, elinkeinotoiminnan edellytysten parantamiseksi, tuottavuuden kasvattamiseksi ja työmarkkinoiden tehostamiseksi.

Meidän toinen lausumamme edellyttää, että ”hallitus sitoutuu tavoitteeseen julkisen kes-tävyysvajeen kuomisesta umpeen vuosikymmenen loppuun mennessä”.

Kolmas lausuma: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus laatii koronatoimien sekä muiden päätösten perusteluihin kattavat arviot vaikutuksista yritystoimintaan.”

Neljäs lausuma: ”Hallitus vetää pois sosiaali- ja terveystalouden uudistuksen, joka nyky-muodossaan heikentää haja-asutusalueiden palvelujen saatavuutta, [Puhemies: 5 minuut-tia!] näivettää kaupunkien elinvoimaa, korvaa perusteettomasti laadukasta yksityistä pal-velututantoa julkisella tuotannolla, vaarantaa suomalaisten laadukkaat palvelut kaikkial-la ja romuttaa julkisen talouden.”

Punkt i protokollet PR 27/2021 rd

Arvoisa puhemies! Voinko nuo loput lausumat vielä käydä läpi?

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Meillä on suosituksena tässä keskustelussa 5 minuutin aikaraja. [Vasemmalta: Heinäsirkat vielä puuttuu!]

Otan, arvoisa puhemies, sitten uuden puheenvuoron. Ja teille, jotka seuraatte tätä istuntoa: hetken kuluttua tulee lisää kokoomuksen lausumaehdotuksia.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Pahoittelut, mutta näin olemme yhdessä sopineet. — Edustaja Kaunisto. [Johannes Koskinen: Kuullaanko Kivinen kolmannen keran vielä?]

16.29 Ville Kaunisto kok: Arvoisa rouva puhemies! Lisätalousarviossa on paljon hyvää, ja haluan kiittää hallitusta siitä — esimerkkinä vaikka lisäpanostukset rokotehankintaan sekä panostukset lapsiin, nuoriin ja lapsiperheisiin. Samalla haluan kuitenkin muistuttaa, että tämä kaikki on tehty velkarahalla. Toivon, että sanani otetaan kannustavana, tsempauksena ja sparrauksena eikä haukkumisena.

Mutta se, mitä kovasti tältä lisätalousarviolta odotin, puuttuu. Muutama viikko takaperin kyselytunnilla tässä samaisessa salissa nostin useammassa kysymyksessä nuorten ahdistuksen ja huolen omasta ja kavereiden pärjäämisestä. Kysyin hallitukselta terapiatakuun perään. Sain kauniita sanoja vastaukseksi, mutta ne valitettavasti jäivät toistaiseksi vain kauniiksi sanoiksi. Tässä lisätalousarviossa ei ole panostuksia terapiatakuuseen. En tiedä, miksi hallitus on tämänkaltaisen valinnan tehnyt, mutta se todella vihlaisee sydäimestä. Onneksi eduskunta pääsee asiasta vielä tällä viikolla äänestämään. Tämä, jos mikä, olisi panostus parempaan tulevaisuuteen. En keksi mitään syytä vastustaa terapiatakuuta, muuta kuin sen, että kokoomus sitä kannattaa, ja tämä on mielestäni äärimmäisen valitettavaa.

Toisaalta kun puhutaan tulevaisuudesta, niin panostukset liikuntaan ja urheiluun olisivat tätä samaa linjaa. Liikkumattomuus maksaa yhteiskunnalle jo nyt jopa 7 miljardia euroa. En edes uskalla arvata, mitä nämä luvut ovat koronan joskus väistyessä. Nyt panostukset liikuntaan ja urheiluun loistavat poissaolollaan. Turvallinen ja positiivinen yhteishenkeen nojaava liikunta on omiaan ehkäisemään myös mielenterveysongelmia.

Arvoisa rouva puhemies! Viimeisenä vielä kulttuuriala ja ravintola-ala: Kuten sanoin, tässä lisätalousarviossa on paljon hyvää. Mutta edelleen nämä alat saavat hallitukselta ja hallituspuolueilta pääosin vain kauniita sanoja ilman todellisia ja ennen kaikkea nopeita tekoja. Nostin jo vastaavanlaisena esimerkkinä terapiatakuun. Siitä kyllä puhutaan, miten se pitäisi tuoda, mutta sitä ei tuoda eteenpäin. Toinen on — mikä osuu suoraan ravintolaalaan — viinien ulosmyynti. Siitäkin kyllä puhutaan kauniisti, mutta teot eivät kohtaa puheita. Lopulta valitettavasti ihmiset lopettavat hallitukseen ja samalla myös eduskuntaan uskomisen. Se ei, arvoisat edustajat, palvele hallituspuolueita, eikä se palvele meitä oppositiopuolueen edustajiakaan. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Junnila.

16.32 Vilhelm Junnila ps: Arvoisa rouva puhemies! Täällä on kilvan kehuttu lisätalousarvion sinänsä ihan hyvää esitystä lasti- ja matkustaja-alusvarustamoille annetuista avus-

Punkt i protokollet PR 27/2021 rd

tuksista liikennöintiin, mutta tiedätkö, mikä on Suomen huoltovarmuuden kannalta merkittävin rahtivarustamo, mikä yhtiö kuljettaa eniten rahtia esimerkiksi Suomen ja Ruotsin välisessä liikenteessä, noin 40 prosenttia kaikesta kumipyöräliikenteestä? Hyvät edustajat, uskon, että aika moni täällä miettii vaikkapa Viking Linea tai Tallink Siljaa tällä hetkellä. Huomattava osa Suomen ja Ruotsin välisestä kumipyöräliikenteestä kulkee kuitenkin Naantali—Långnäs—Kapellskär-reitillä. Tämä sama yhtiö järjestää ainoan suoran meriliikenneyhteyden Suomen ja Manner-Euroopan välillä Helsingistä Travemündeeseen. Edelleen ovat yhteydet Uudestakaupungista, Turusta, Hangosta, Helsingistä ja Kotkasta muihin Euroopan satamiin. Tämä yhtiö on nimeltään Finnlines.

Mutta arvatkaa, ketkä saavat hallitukselta tukea? Lokakuussa Finnlines, jonka noin 21 aluksesta peräti 16 purjehtii Suomen lipun alla, ei sitä saanut ja valitti siitä markkinaoikeuteen. Koronatukea tarvitseviksi reiteiksi tunnistettiin Turusta tai Naantalista Ahvenanmaan kautta Tukholmaan liikennöitävät yhteydet sekä Turusta tai Naantalista Långnäsin kautta Kapellskäriin liikennöitävät yhteydet. Näille yhteysväleille kuitenkin tehtiin sellainen palveluvelvoite ja sellaiset kriteerit, jotka eivät Finnlinesin osalta täyty. Esimerkiksi hyttipaikoilla juuri ja juuri rajattiin Finnlines näiden tukien ulkopuolelle, joita siis oli viime vuonna yli 20 miljoonaa euroa. Ajatelkaa, että huoltovarmuuden ja kokonaisrahdin kannalta Suomelle tärkein yhtiö rajattiin näiden tukien ulkopuolelle henkilökuljetusten perusteella, siis hyttimäärillä ja muutamilla aikatauluyksityiskohdilla.

Kysymys kuuluukin: Saako Finnlines nyt tukea? Jos ei saa, niin miksi yhtiötä kohdellaan eri tavalla kuin matkustaja-aluksia, sillä useilla reittiosuuksilla rahtia liikkuu enemmän Finnlinesin avulla kuin mitä näiden ainakin viime vuonna tukea saaneiden yhtiöiden toimesta liikkui? Tähän haluaisin vastauksen. Toivottavasti nyt on niin, että tässä lisätalousarviossa tämä tuki koskettaisi myös Suomen kannalta keskeisiä yhtiöitä eikä vain tiettyjä, jotka sattuvat kuljettamaan enemmän matkustajia. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Löfström.

16.35 Mats Löfström r: Ärade fru talman! Passagerarsjöfarten genomlöder den värsta krisen i historien någonsin. Färjorna har ytterst få passagerare till följd av de hårda inrese-restriktionerna och de hårda restriktionerna och rekommendationerna som finns. De facto är färjorna nästan helt tomma. Åtgärderna har vidtagits för att minska spridningen av coronaviruset som sprids mellan människor, inte mellan lastbilar. Rederierna och de anställda ombord har drabbats mycket hårt ekonomiskt sett. Därför är det väldigt viktigt att sjöfarten och passagerarfartygen får det stöd som finns i den här tilläggsbudgeten. Stödet behövs inte minst för att slå vakt om Finlands försörjningsberedskap och trygga trafiken mellan fasta Finland och utlandet samt mellan Åland och Sverige.

Finland är en ö i Europa. 90 procent av vår import och export går med fartyg. Utan de transportererna skulle det snabbt bli tomt i livsmedelsbutikerna och på apotekens läkemedelshyllor. Fartygen ser också till att vi hela tiden har transporter ut i Europa och kan exportera våra varor.

En majoritet av styckegodsexporten och -importen går på passagerarfärjornas bildäck. Färjorna trafikerar med regelbunden tidtabell och utgör normalt ryggraden i Finlands utrikeshandel med styckegods såsom livsmedel, läkemedel, butiksvoror, frysta produkter eller till och med fritidsbåtar.

Punkt i protokollet PR 27/2021 rd

Under förra våren kom Försörjningsberedskapscentralen därför med ett stöd på 45 miljoner euro och under hösten utformades ett stöd på 25 miljoner euro via Traficom för att slå vakt om trafik på vissa ruttor mellan Sverige och Finland och Estland och Finland genom trafikplikt. Det här stödet på 23 miljoner som nu finns i tilläggsbudgeten fyller i praktiken på den stödpott som Traficom har administrerat för att kunna fortsätta upphandla den nödvändiga trafiken till och från Finland fram till den 30 juni. Efter det, eller kanske till och med tidigare, ska vi förhoppningsvis kunna lätta på reserestriktionerna och återgå till någonting som är normalt med vaccineringshjälp. Då behövs förhoppningsvis inte heller stöd längre utan trafiken kan upprätthållas på marknadsmässiga grunder som vanligt. Till dess är ändå det här stödet av allra yttersta vikt för att hjälpa sjöfarten genom krisen, slå vakt om Finlands rederier och våra sjöarbetsplatser samt våra nödvändiga kommunikationer av personer och varor mellan Finland och utlandet som är viktiga för vår försörjningsberedskap.

Tack till finansutskottet och ordförande Johannes Koskinen för den snabba behandlingen i finansutskottet, och tack till regeringen för det viktiga förslag som vi arbetat aktivt med och som behövs just nu då Traficom sagt att deras nuvarande medel tar slut i månadsskiftet mars—april. Detta beslut kommer nu i precis rätt tid.

Ärade fru talman! Ledamot Junnila tog här upp synpunkter på hur Traficom-stödet är utformat, och det är så att det här stödet har sin tyngdpunkt på passagerarredier eftersom deras verksamhet har lidit mycket mer än frakteredier. På samma sätt som Finnair har påverkats radikalt av krisen har inte DHL, UPS, FedEx påverkats speciellt mycket av den, för deras affärsidé är att flytta frakt, inte passagerare, så det är passagerarverksamheten som har påverkats oerhört mycket av den här krisen eftersom viruset smittar mellan människor, inte mellan lastbilar eller varor.

Traficom borde naturligtvis själva förklara just hur det här stödet är uppbyggt. Jag kan inte gå in på de detaljerna, men jag tycker att ett kriterium är att det inte får ges till ruttor som är ekonomiskt vinstbringande. Om rutterna går med vinst så får man inte ge ekonomiskt stöd till de rutterna. Finnlines är ett fantastiskt rederi, de har många fartyg under finsk flagg, det är en viktig sjöarbetsgivare, men Finnlines gjorde i fjol en vinst på 76,2 miljoner euro, vilket är imponerande trots att vi lever i en pandemi. Men om man gör en så stor vinst, behöver man då ytterligare få stöd, ledamot Junnila? Det här systemet är ju ändå för att trygga försörjningsberedskapen och alla de ruttor som vi normalt har och skulle ha och skulle finansieras på en marknadsmässig grund om vi inte skulle leva i en pandemi som har reserestriktioner för passagerarverksamheten som då påverkar vissa rederier mer än andra.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kinnunen. [Johannes Koskinen: Tolkning! — Vasemmalta: På finska!] — Anteeksi, käännös.

[Tulkki esittää puheenvuorosta suomenkielisen yhteenvedon]

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Nyt edustaja Kinnunen, olkaa hyvä.

16.44 **Mikko Kinnunen kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Pidän tärkeänä, että luomme toisella asteella opiskeleville nuorille valoisaa tulevaisuudennäkymää ja että koronasta huolimatta mahdollisimman moni nuori pääsee tulevana kesänä kesätoihin. Kesätoita on hyvä olla tarjolla asuinpaikasta ja taustasta riippumatta. Meidän tulee saada erityisesti koronapudokkaat takaisin elämän makuun kesätöiden avulla.

Punkt i protokollet PR 27/2021 rd

Lisätalousarvio suuntaa nuorten kesätöiden tukemisen lisäksi ammatillisen koulutuksen tukitoimiin 17,5 miljoonaa euroa. Näillä valtionavustuksilla ehkäistään opintojen keskeyttämistä, lisätään opiskelijoiden hyvinvointia ja tasoitetaan opiskelijoiden osaamisen eroja.

Korona on lisännyt opintojen keskeyttämistä monissa ammatillisissa oppilaitoksissa. Opiskelijoiden väliset oppimisen erot ovat kasvaneet. Samalla nuorten kokema henkinen kuormitus on lisääntynyt. Negatiiviset vaikutukset ovat kohdistuneet erityisesti vaikeimmissa asemissa oleviin nuoriin, heikkojen perustaitojen varassa oleviin aikuisiin ja eri syistä enemmän tukea tarvitseviin opiskelijoihin. Tällä lisärahoituksella panostetaan samanaikaisesti sekä tehokkain keskeyttämistä ennaltaehkäiseviin tukitoimiin että sellaisiin korjaaviin toimiin, joilla yritetään saada jo keskeyttäneet opiskelijat palaamaan takaisin koulutukseen ja tarvittavien tuki- ja opiskelijahuollon palvelujen piiriin.

Pidän hyvänä sitä, että tätä lisätalousarviota varten ei ole tarvinnut ottaa lisää lainaa. Meidän tulee kaikkien näiden hyvien panostusten keskellä rakentaa samalla tietä ulos tästä terveydellisestä, yhteiskunnallisesta ja taloudellisesta kriisistä.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Sipilä.

16.47 Juha Sipilä kesk: Arvoisa puhemies! Tuen lisätalousarvion toimia, kasvua. Koronaa täytyy hoitaa, ja talouspolitiikan pitää olla elvyttävää, mutta on kyllä myönnettävä, että tämä velkaantuminen huolettaa. Viime vuonna me otettiin velkaa kolme- ja puolittuhatta euroa per suomalainen. Se on suurin piirtein yhtä paljon kuin kunnilla keskimäärin on velkaa per asukas. Tänä vuonna otetaan ainakin puolet tästä vielä lisää.

Meidän pitäisi nyt suunnata katsetta eteenpäin yli tämän korona-ajan ja saada ainakin kaksi asiaa aikaiseksi: toinen on se, että kehysriihessä pitää pystyä tekemään päätös menokehykseen palaamisesta, ja toinen on se, että meidän pitää löytää uudet keinot siihen, miten Suomi pääsee jälleen kasvun uralle. Talouskasvu on aivan välttämätön Suomelle, jos me halutaan pitää nykyinen elintasomme, nykyiset hyvinvointiyhteiskunnan palvelut ja etuudet voimassa.

VM ennustaa, että talouskasvu seuraavan kymmenen vuoden aikana olisi keskimäärin 1 prosentti per vuosi. Naapurit kasvavat tuplavauhtia, ja se minimi meille on 2 prosenttia per vuosi, että me pystytään rahoittamaan nämä yhteiskunnan tärkeät palvelut, joita kaikki täällä korostamme.

No, mistä se kasvu sitten syntyy, mitkä ovat ne kasvun avaimet? Ensinnäkin työn määrä eli ne työllisyystoimet, toimet työllisyysasteen nostamiseksi. Niitä ei vielä paljon pöydässä ole, niitä pitää syntyä lisää. Toinen tärkeä elementti, joka tämän salin keskusteluissa monesti unohtuu, on tuottavuus. Tuottavuuteen vaikutetaan investoinneilla, tuotekehitysinvestoinneilla, mutta erityisesti meitä vaivaa tällä hetkellä osaajapula. Kun yrityksiltä kysytään, mikä on kasvun suurin este tällä hetkellä, niin osaajapula tulee vastaukseksi. Ja kyllä se vastaus siihen on paitsi kotimaisen koulutuksen lisääminen myöskin työperäisen maahanmuuton selkeä lisääminen. Sitten kolmas asia on vaihtotase, ja siellä erityisesti kaikki toimet, mitkä tähtäävät siihen, että vientiteollisuutemme pärjää kilpailussa. Kaikille näille kolmelle alueelle, jotka ovat kasvun takana, pitää kehysriihessä pystyä tekemään päätöksiä, ja kaikki ne päätökset eivät ole helppoja. — Kiitoksia. [Timo Heinonen: Viisas puheenvuoro!]

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Reijonen.

Punkt i protokollet PR 27/2021 rd

16.50 Minna Reijonen ps: Armoisa rouva puhemies! Tässä lisätalousarvioasiassa nousivat esille nuo metsäasiat ja samalla tavalla myös energia-asiat, ne ovat aina ajankohtaisia. Ja mitä ihmettä Suomen energiapolitiikalle ja metsäpolitiikalle kuuluu? Oikeastaan aika hämmästyttävää ja kummastuttavaa. Nythän on käynyt niin, että turvetta ajetaan alas, ihan selvästi ajetaan alas. Ja mitä siitä seuraa? No, siitä seuraa semmoinen hälyttävä asia, että ulkomailta ajetaan hakepuuta. Tällä hetkellä välivarastoihin ajetaan kuitupuuta ympäri Suomea — palautetta tulee. Ympäri Suomea välivarastoon ajetaan kuitupuuta, joka sitten kuitenkin poltetaan energiaksi. Se tuntuu aika huimalle, koska sitä samaa puuta voitaisiin käyttää johonkin muuhun, kun se on kuitupuuta. Ja tosiaan edelleenkin sitä haketta sieltä ulkomailtakin tulee. Siitä ollaan huolestuneita, miten se puu oikein sitten jatkossa riittää. Ja miten tähän on tultu? Siihen on tultu oikeastaan sen takia, että on ollut hirveän intohimoisia suunnitelmia ajaa sitä turvetta alas ilmastoteoilla mutta sitten loppujen lopuksi sitä ei olla selvitettykään niin tarkkaan, minkälaisia hiilijalanjälkivaikutuksia sillä nyt on, että ulkomailta ajetaan sitten puuta, haketta.

Sitten tähän liittyy myös tämä polttoaineverotusjuttu. Ne rekat, mitkä ajavat, voivat olla ulkolaisia rekkoja, eivät tankkaa täällä Suomessa — Ruotsin puolella ja Venäjän puolella on varmasti halvempaa tankata. Sekin on huolestuttavaa meidän talouden puolesta.

Sen takia perussuomalaiset ovat miettineet näitä vaihtoehtoja. Täällähän on tulossakin tällainen oikein hyvä muutosehdotus. Tämän ovat perussuomalaiset tehneet, ja edustaja Vähämäki on tällaisen laatinut. Minäpäsen luen tämän lausumaehdotuksen, että mikä tämä on: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus peruu päätöksensä, jotka johtavat turpeen energian käytön lopettamiseen, ja huolehtii, että hiilinielujen suojelun varjolla metsiemme hyötykäyttöä ei rajoiteta tarpeettomasti.” Ilman muuta tarvitaan kotimaisen energian ja metsien järkevää käyttöä. Tästä me tulemme äänestämään, ja näemme sitten, kuka on minkäkinmaalaisen energian puolella.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hopsu.

16.53 Inka Hopsu vihr: Arvoisa puhemies! Kulttuuri- ja tapahtuma-ala on jäänyt aiemmissa koronatuissa jalkoihin. Kulttuurialan freelancerit arvioivat menetysten olevan 200 miljoonaa euroa. Tuet ovat olleet syntyneisiin menetyksiin nähden kymmenesosan, eikä yhäkään pystytä menetyksiä Tanskan tai Norjan mallien mukaisesti korjaamaan. Tähän ministeriö ottikin kantaa, että rahoitustasomme ei ole sellainen, että siihen pystyisimmekään, mutta pyrkiä sitä kohti pitää.

Tukea on jaettu tähän mennessä sekä avustusperusteisesti OKM:stä että yritystukina TEMistä. Etenkin ilman Y-tunnusta toimivat freelancerit ja yksinyrittäjät ovat osoittautuneet väliinputoajaryhmäksi. Freelancereina ja toiminimillä toimiville kulttuurialan ammatillisille myönnettävät avustukset tulevat nyt haettavaksi Taiteen edistämiskeskuksen kautta, jolle esitetään varattavaksi 15 miljoonaa euroa, ja Suomen elokuvasäätiön jakamaan tuotantotukeen elokuvayhtiöille lisäbudjetissa on 5 miljoonaa euroa.

Pidän tässä tilanteessa erittäin hyvänä valiokunnan topakkaa tekstiä ja hyviä lausumia: ensimmäinen oli tapahtumatakuun nopeasta toteuttamistarpeesta ja toinen tekijänoikeuskorvauksien työttömyystukea leikkaavan vaikutuksen korjaamisesta, kun se samanaikaisesti ei kuitenkaan kartuta sitä. Kiitoksia tässä sivistysjaoston yksimielisestä ja paneutuvasta työskentelystä.

Punkt i protokollet PR 27/2021 rd

Valiokunta muistuttaa myös, että jatkossa on huolehdittava, että eri hallinnonalojen myöntämät tuet muodostavat saumattoman ja kattavan kokonaisuuden, jolla vältetään tukien mahdollinen päällekkäisyys mutta ennen kaikkea erilaisten väliinputoajaryhmien syntyminen. Tulevien tukien tulisi myös huomioida alan monipuolinen ekosysteemi ja sen tyypilliset työmuodot. Parasta toki, mitä odotamme, on tukien sijaan aika, jolloin turvallisesti voimme osallistua muihinkin kuin etäajan päätekulttuuririentoihin.

Pitää vielä ottaa kantaa edustaja Sipilän nostoon osaajapulasta ja siihen puuttumisesta. Täysin jaan nämä huomiot. Meillä on paljon tehtävää siinä, että saadaan tänne saapuneet opiskelijat jäämään maahan, nopeutetaan maahantulon prosesseja ja esimerkiksi turvataan englannin opetusta kunnissa niille osaajien perheille, jotka täällä haluavat viipyä vain jonkun aikaa.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Heinonen.

16.55 Timo Heinonen kok: Arvoisa rouva puhemies! Tuossa edellisessä puheenvuorossa vähän aika loppui kesken, mutta käyn nuo meidän lausumaehdotuksemme läpi. Sitä ennen haluan kiittää kyllä edustaja Sipilää, entistä maamme pääministeriä, erittäin hyvästä, arvokkaasta ja painokkaasta puheenvuorosta. Olisi suonut, että täällä salissa olisi ollut enemmänkin kuuntelijoita paikalla. Siinä oli hyvin selkeä viesti nykyiselle maamme hallitukselle, mitä pitää tehdä, jotta meidän hyvinvointiyhteiskuntamme selviää tästä jatkossakin. Ja voisi oikeastaan vähän jatkoksi todeta, että kun edustaja Ovaskaa — tuolla takapenkissä — kuunteli, ja häneltä kyllä argumentit ja asiat loppuivat ja sitten tulee näitä vyön alle lyöntejä, niin kyllä keskustakin kaipaisi enemmän Sipilää ja vähemmän Ovaskaa.

Meillä on vielä muutama vastalauseen lausumaehdotus, joita en aiemmin ehtinyt läpi-käydä.

5. lausumaehdotuksena kokoomus ehdottaa: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus tuo kii-reisenä eduskuntaan tarpeelliset esitykset terapiatakuun toteuttamiseksi”. Tästä äänestäm-me myös.

6. lausumaehdotus: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus antaa eduskunnalle pikaisesti esityksen enintään viinin vahvuisten alkoholituotteiden ulosmyynnin väliaikaisesta sallimisesta ravintoloille”.

7. lausumaehdotus: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus antaa eduskunnalle pikaisesti esityksen pienpanimoiden ulos- ja etämyyntioikeuksien laajentamisesta.”

8. kokoomuksen vastalauseen lausumaehdotus: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus tuo eduskunnalle esityksen yrityssaneeraukseen pääsyn helpottamisesta sekä saneeraus- ja konkurssimenettelyn tehostamisesta, jotta yritysten ja yrittäjien uusi alku on mahdollinen.”

Ja vastalauseemme 9. lausumaehdotuksena on seuraava: ”Eduskunta edellyttää, että hal-litus tuo eduskunnalle esityksen nopeutetusta lomautusmenettelystä vastaavalla tavalla kuin vuoden 2020 keväällä sekä esityksen vastaavista työttömyyskorvauksien muutoksis-ta, joilla turvataan riittävä toimeentulo lomautusajalta.”

Meidän 1. lausumaehdotuksemme, joka meidän vastalauseissamme oli, kuului näin: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus antaa eduskunnalle pikaisesti tapahtumatakuuta koske-van esityksen.” Meidän iloksemme valiokunta otti tuon aivan viime metreillä myös omaan mietintöönsä, ja toivotaan, että edes siitä tulee yksimielinen päätös täällä eduskunnan is-tunnossa.

Punkt i protokollet PR 27/2021 rd

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kaunisto.

16.58 Ville Kaunisto kok: Arvoisa rouva puhemies! Täällä on syystäkin puhuttu paljon kulttuuri- ja tapahtuma-alan ahdingosta. Suoraan sanottuna ahdinko ei sanana kuvaa riittävän voimakkaasti näillä aloilla työskentelevien ja yrittävien tilannetta.

Tässä yhteydessä haluaisinkin nostaa esiin tämän viikon täällä eduskunnassa allekirjoitettavana olevan lakialoitteen, jolla mahdollistettaisiin työnantajilta saatujen virikeseteleiden käyttö etäkulttuuritapahtumiin. Tämä on merkittävä lainsäädännön kukkanen, joka pitäisi välittömästi korjata. Se ei maksa valtiolle mitään, eli tämä sopii hyvin tähän tämän päivän teemaan, kun velkaantuminen meissä aiheuttaa huolia. Samalla se antaa ihmisille mahdollisuuden työllistää itsensä ja työllistää työntekijät yhä paremmin etäkulttuuritapahtumien kautta. Toivoisin tähän samanlaista yhteishenkeä, jota meillä kuitenkin tänään tässä salissa on pääosin ollut. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Ollikainen.

16.59 Mikko Ollikainen r: Arvoisa rouva puhemies, ärade fru talman! Tilläggsbudgeten, alltså den första, har många delar för att täppa till efter coronans framfart. Bland annat satsningar på barn och unga är väldigt viktiga, och också satsningar på till exempel omställning från oljepannor till andra uppvärmningsmöjligheter, naturligtvis också vacciner, att vi satsar på vaccnutvecklingen och ser till att vi får mycket vaccin åt folket.

Men det som jag kanske framför allt gärna skulle vilja lyfta upp här är satsningar kring kultur och evenemang. Att vi pratar om en evenemangsgaranti är en väldigt bra sak, och just den exit-planen man har pratat om är bra. Det som jag tycker att man sällan pratar om i det här är just de här små aktörerna, frilansare och så vidare, och också föreningarna. Det är alltså inte bara de här stora arrangörerna, utan också föreningar som är en viktig sysselsättare inom kultur- och fritidssidan. Stödet som riktas till rederierna med tanke på försörjningskvoten är jätteviktigt. Man har lyft upp det i flera delar här.

Tässä ensimmäisessä lisätalousarviossa on tosiaan monta hyvää asiaa, koskien just esimerkiksi rokotepanostuksia, joka on todella hyvä asia. Olemme puhuneet tässä salissa ja myös muissa yhteyksissä koskien mielenterveyttä ja perheisiin liittyvää tukea, ja on todella hienoa, että tässä on nyt sitten siihen panostuksia. Tämä on todella hyvä asia. Panostuksia ke-sätöihin on hyvä asia. Ja ennen kaikkea kulttuuriala on sellainen asia, josta on puhuttu paljon myös sivistysvaliokunnassa, missä itse olen, ja on hienoa, että tästä on puhuttu ja just että tapahtumatakuu on nostettu esille. Se on todella hyvä ja merkittävä asia. — Kiitos, tack.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Junnila.

17.01 Vilhelm Junnila ps: Arvoisa puhemies! Jatkan vielä lisätalousarvioon sisältyvästä hyvästä ja kannatettavasta esityksestä, jossa lasti- ja matkustaja-alusvarustamoiden liikennöintiin osoitetaan tukea. Meille on alusta asti vakuutettu, että vain kannattavia yrityksiä tuetaan. Maksuvaikeuksiin, kuten maksuhäiriöihin, joutuneet tai selvitystilaan tai konkurssimenettelyihin asetetut yhtiöt tai yhtiöt, joilla on maksamattomia veroja, on usein asetettu näiden tukihakujen ulkopuolelle.

Punkt i protokollet PR 27/2021 rd

Täällä edustaja Löfström perusteli, että Finnlinesia ei kannattaisi tukea, koska se on tuottanut voittoa. Tämä on ehkä hieman kuitenkin ristiriidassa edellä mainitun periaatteen kanssa, eikä sillä sinänsä pitäisi olla mitään merkitystä, millaista tulosta ahvenanmaalainen, virolainen tai italialainen yhtiö muissa liiketoimissaan tekee, koska kaikkien tarkoituksena on varmasti turvata Suomen huoltovarmuudelle elintärkeät yhteydet. Huoltovarmuuskeskus on tästä samaa mieltä, sillä he ovat pitäneet koronatukea tarvitsevinä reitteinä Turusta ja Naantalista Ahvenanmaan kautta Tukholmaan liikennöitäviä yhteyksiä sekä Turusta tai Naantalista Långnäsän kautta Kapellskäriin liikennöitäviä yhteyksiä.

Kaikki ymmärtävät, että Turun seudulla rahtiliikenteen käyttäminen riippuu hyvin pitkälti lähtöajankohdasta ja -vuorokaudesta. Rekkayhtiö voi käyttää vaikkapa Viking Linea torstaiaamuna ja perjantai-iltana Finnlinesia. Näiden hinnat voivat mennä hyvin ristiin ja vaihdella saatavuuden mukaan. Näin se homma käytännössä menee. Kuitenkin nyt tuetaan vain osaa näitä samoja yhteyksiä operoivista yrityksistä, eikä se ole kovin kestävä. Se vääristää kilpailua ja on jo johtanut siihen, että Finnlinesin rahtimäärät edellä mainituilla reiteillä ovat pudonneet 10, jopa 20 prosenttia. Tietenkin tämä vaikuttaa kannattavuuteen. On selvää, että jos samansuuntaisia yhteyksiä tekevistä yrityksistä toista tuetaan ja toista ei, vaikuttaa se hintaan ja saatavuuteen ja sitä myöden myös markkinaosuuksiin.

Kannatan lämpimästi esimerkiksi ahvenanmaalaiselle Viking Linelle ja virolaiselle Tallink Siljalle annettavia tukia näiden yhteyksien turvaamiseksi, siitä ei ole kysymys, mutta jos edelleen on — ja ilmeisesti on — tilanne se, että Finnlines ei syystä tai toisesta nauti näitä tukia, niin vetoan hallitukseen, että se miettisi keinoja rahtiliikenneyhteyksien tukemiseksi tasapuolisesti, sillä muutoin markkinatilanne ja kilpailuasetelma vääristyvät ja keskeiset yhteytemme Manner-Eurooppaan voivat vaarantua, vaikka Finnlines varmasti pystyy operoimaan ilman tukiakin. Helpoin tapa olisi muuttaa julkiselle palveluvelvoitteelle asetettuja kriteerejä siten, että myös Finnlines voisi näihin tukiin osallistua. Finnlines on katsonut, että nämä kriteerit ovat...

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Pyydän edustajaa siirtymään puhujakorokkeelle.

...kilpailua rajoittavia ja suhteellisuusperiaatteen vastaisia. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Meri.

17.05 Leena Meri ps: Kiitos, arvoisa puhemies! Ensinnäkin täytyy sanoa, että olen tyytyväinen valtiovarainvaliokunnan yksimielisiin lausumaehdotuksiin koskien tapahtumatakuuta ja tekijänoikeuskorvaukseen oikeutettujen työttömien työntekijöiden ja taiteilijoiden korvausten parantamistasoa. Tämä on erittäin hyvä huomio, kuten täällä salissa olemme tänään vahvasti keskustelleet.

Lisäksi toivon, että hallitus lukee huolellisesti perussuomalaisten vastalauseen. Siellä on todella tärkeitä ja ajankohtaisia lausumia, joita on pohdittu hyvin pitkälle. Esimerkiksi ajatelen tätä vastalauseen lausumaehdotusta 6: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus peruu päätöksensä, jotka johtavat turpeen energiakäytön lopettamiseen, ja huolehtii, että hiilinielujen suojelun varjolla metsiemme hyötykäyttöä ei rajoiteta tarpeettomasti.” Minun täytyy korostaa tässä yhteydessä, että kun täällä keskustelussa tulee välillä sellaisia kannanottoja, että emmekö me perussuomalaiset välitä metsistä, niin meidän arvostetaan suomalaista

Punkt i protokollet PR 27/2021 rd

metsää ja luontoa aivan valtavasti. Suomi on aina elänyt metsästä ja työllistänyt itsensä tämän teollisuusalan myötä. Mutta meidän ei tule kuitenkaan lähteä siihen, että me emme enää käyttäisi tätä meidän omaa niin sanottua öljyä meidän elintasomme ylläpitämiseksi ja säilyttämiseksi. Nimenomaan ”rajoiteta tarpeettomasti”, se on se oleellinen kysymys.

Toinen asia, mitä toivoisin hallitukselta, on tämä EU:n ilmastopopimuksen sovellutus, joka on Suomelle epäoikeudenmukainen. Olen tästä monta kertaa puhunut, että tässä olisi nyt esimerkiksi yksi paikka, jonka voisi tällä hetkellä ottaa siellä EU:ssa keskusteluun, kun ajattelee sitä sopimusta. Jos ajatellaan vaikka Puolaa ja Romaniaa, niin muutama vuosi sitten julkaistujen tilastojen mukaan näissä maissa tuotetaan sähköä kivihiilellä noin 90-prosenttisesti, siinä on muutamien prosenttien heittoja, mutta heidän päästövähennystavoitteensa on lähellä nollaa. No, Suomi taas samaten käyttää noin alle 7 prosenttia kivihiiltä sähköntuotannossa, mutta siitä huolimatta meidän tavoitteemme on 40 — siis maalla, joka on tehnyt valtavasti. Me siis tehdään nämä ilmastoteot niiden maiden puolesta, joissa olisi myös eniten vaikuttavuutta. Minkä takia me ei vaadita oikeudenmukaisia päätöksiä Suomelle?

Esimerkiksi kun ottaa tämän EU:n elpymisrahaston — josta meillä on täällä myöskin lausuma, jossa me edellyttäisiin, että Suomen hallitus ilmoittaisi nyt, että me emme tule osallistumaan tähän — niin me annamme tässäkin taas tukea muille ja muiden maiden pankkien pelastamiseen ja ehkä heidän projektiansa toteuttamiseen, mutta samalla me emme esimerkiksi neuvottele näitä vanhoja sopimuksia uusiksi. Tätä kun ajattelee kokonaisuutena, niin me olemme aina vain se ”maksaa, maksaa, maksaa” -osapuoli. Siitä olen todella huolestunut, koska meillä loppuvat rahat, jos, hyvä hallitus, te ette ota näitä vakavasti.

Edustaja Heinonen toi esille, että keskustan pitäisi siirtyä Sipilän linjalle — hyvä näin, jos hän näin ajattelee. Mutta itse tietysti ajattelen, että keskusta on hallituksessa ja toivotavasti he löytävät itsenäisesti siellä linjansa. Mutta kyllä nyt täytyy muistuttaa kuulijoiden mieleen esimerkiksi viime kauden loppu. Kaikella kunnioituksella pääministeri Sipilän hallitusta kohtaan kyllä se loppu oli tosi kompastelua. Sote kaatui, ja siellä kaatui samalla monta tärkeää lakiuudistusta, kun ne oli valitettavasti menty kytkemään siihen sote-uudistukseen. [Vilhelm Junnilan välihuuto] Yksi näistä on eläinten hyvinvointilaki, ja tätä nyt on odotettu eduskunnassa todella kauan. Ei sitä nykyinenkään hallitus näytä saavan aikaiseksi. Sitä odotellessa.

Ja tuo rajaturvallisuus on kyllä semmoinen asia, että kun tämä negatiivisen todistuksen vaatiminen on 21:ssä Euroopan maassa, niin en kyllä nyt ymmärrä, missä se hallituksen esitys viipyy. Olin Lindénin kanssa viime viikolla televisiokeskustelussa ja siellä ymmärsin, että Lindén lupasi, että tällainen esitys olisi tulossa. Kysyin siellä, että koska, mutta siihen ei tullut ainakaan siellä vastausta. Kysyisinkin hallitukselta: koska se on tulossa? Täällä kuulee, että eduskunta on sen kaatanut, mikä ei pidä paikkaansa, vaan perustuslakivaliokunta totesi, että se oli niin heikkolaatuisesti valmisteltu, että se voidaan ja varmaan pitääkin tuoda tänne takaisin uudestaan. Olen odottanut, milloin se tulee. Kun nyt täällä on monta keskeistä vaikuttajaa, vaikka nyt sitten Sipilä, niin kertokaa, milloin hallituspuolueet ovat tämän tuomassa.

Mutta kannatan näitä kaikkia perussuomalaisien aivan loistavia lausuntoja. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Eskelinen.

Punkt i protokollet PR 27/2021 rd

17.10 Seppo Eskelinen sd: Arvoisa puhemies! Kaiken kaikkiaan hyvää valmistelua ja hyvä kokonaisuus tämä lisätalousarvio. Tässä on vastattu moneen huutoon ja niihin tarpeisiin, mitä keskusteluissa tässäkin salissa on.

Muutamia nostoja:

Täällä taas turvekeskustelua meinattiin käynnistää. Kamera-tuki tässä vaiheessa kokeiluna erityisesti nuorten metsien hoitoon on äärimmäisen tärkeä. Meillä on useita miljoonia hehtaareita tällä hetkellä nuoria metsiä, joista on semmoinen 20—25 prosenttia hoitamattomaa. Potentiaalia on aivan valtavasti, ja tätä tukijärjestelmää tarvitaan. Ja luulenpa vain, että kun tuo Timo Korhosen turvetyöryhmä jättää mietintönsä, niin täällä on myös tähän puoleen keinoja.

Öljylämmitystuki on ollut hieno avaus, ja sitä on tärkeää nyt täydentää. Se on käynnistänyt sen lisäksi, että on lämpöremontteja lähtenyt liikkeelle, myös sitten aika isoja peruskorjausremontteja monissa vanhoissa omakotitaloissa. Ja sen työllistävä vaikutus on jo ensimmäisessä vaiheessa ollut satoja työpaikkoja, samoin nyt sitten kakkosvaiheessa. Tämänäyttypisiä toimenpiteitä lisää vain.

No sitten ehkä se tärkein on tämä lasten ja nuorten paketti. Tuossa eilen kuuntelin maakuntamme ammattikorkeakoulujen ja ammatillisen koulutuksen tilannetta nyt sitten korona-ajan puitteissa, ja ammattikorkeakoulujen osalta tilannehan on kohtuullinen, ja valmistumiset ovat aika tavalla aikataulussa ja määrätkin jopa samat, mutta keskeyttäneitten osuus on noin prosentin noussut. Ammatillisessa koulutuksessa on ongelma sitten harjoitteluita väliin jääminen, kun ovat pitkälti etänä olleet, ja sinne sitä tukea nyt sitten tässä tarjotaankin, ja se tulee kyllä tarpeeseen.

No tärkein tässä on minusta tämä lasten ja nuorten kokonaisuus ja perheitten kokonaisuus. Viime viikolla tätä tilannetta käsiteltiin myös tuolla poliisiasiain neuvottelukunnassa, ja kyllähän ne luvut ovat aika karmeat — 26 prosenttia ovat poliisien kotikäynnit lisääntyneet. Se kertoo tästä tilanteesta, miten se on vaikuttanut suomalaisiin perheisiin. Ja jos huumeiden käyttö on lisääntynyt samaan aikaan 20 prosenttia, niin kaikki se, mitä tässäkin lisätalousarviossa kohdennetaan tuonne lasten ja nuorten ja perheiden palveluihin, on kyllä tarpeen. Ja myös koronan jälkeiseen aikaan on siihen, miten tässä suomalaisessa yhteiskunnassa näitä aukkoja paikataan, kyllä hyvin pikaisesti hallituksenkin ruvettava miettimään keinoja.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja al-Tae.

17.13 Hussein al-Tae sd: Arvoisa puhemies! Yrittäisin kysyä muutaman kysymyksen, joka liittyy osittain tähän lisätalousarvioon, ja sitten itse asiassa muut kysymykset liittyvät ministeri Lintilän käsittelemään seuraavaan asiaan eli tähän kustannustukiasiaan.

Miten on arvioitu, edustaja Koskinen, valtiovarainvaliokunnassa markkinahäiriötä, joka saattaisi syntyä siitä, että tuemme erilaisia yhtiöitä? Ja jos tässä tapauksessa esimerkiksi Finnlines, joka on myös mainittu, saisi tukea, niin onko tässä siis sitä riskiä ajateltu, että ”winner takes it all”, eli sitä, että ne firmat, joilla on asiat suht hyvin, kykenevät sitten esimerkiksi ravintola-alalla ottamaan ne paremmat kiinteistöt tai ostoskeskuksista ne paremmat kauppapaikat ja niin edelleen? Miten tätä kokonaisuutta on ajateltu, kun ollaan näin pitkäjänteisesti tehty? Nyt tämä on jo ties kuinka mones lisätalousarvio tässä kohtaa, tämän koronakriisin aikana.

Punkt i protokollet PR 27/2021 rd

Ja sitten ministeri Lintilältä olisin kysynyt: nyt kun me ollaan pohdittu sitä, että matkailualalle tulisi tällainen takuu, että konkurssin yhteydessä asiakkaille, matkan varanneille, korvattaisiin kustannukset matkasta, ja kun me ollaan pohdittu tapahtumatakuuta tapahtuma-alalle ja kulttuurialalle, mikä on hyvä — se mahdollistaa sen suunnittelun — niin onko pohdittu jotakin, mikä oli ennen korona, eli tällaista mahdollisuutta työllistää ihminen yrityksessä tai ajatella niin, että se olisi jotenkin paljon edullisempaa eteenpäinkatsovasti? Nyt tällä hetkellä on sellainen tilanne, että pienet yritykset eivät uskalla työllistää. Vaikka ei heitä korona sinällään rajoita omalla toimialallaan — esimerkkejä on useita — niin he eivät uskalla työllistää seuraavaa henkilöä, koska eivät tiedä, mitä tuleman pitää. Onko tähän pohdittu jotakin ehkä työllisyyskeinoja elinkeinoministeriössä?

Ja sitten toinen asia, jota olen tässä pohtinut ja josta puhuivat sekä edustaja Sipilä että edustaja Hopsu, on tämä kohtaanto-ongelma osaajien saatavuuden näkökulmasta. Onko pohdittu, että valtiossa olisi tällainen yritys, joka palkkaisi osaajia, ja yritykset kävisivät konsultinomaisesti vuokraamassa näitä ihmisiä muutamaksi päiväksi tai tunniksi sparraamaan tai käymään jotain bisnessuunnitelmaa läpi? Ideana siinä olisi, että yritys ei itse palkkaisi tätä henkilöä eikä kantaisi tätä koko vastuuta mutta pystyisi kokeilemaan vähän aikaa, miltä tuntuisi — jos on tarkoitus viedä jotakin esimerkiksi Lähi-itään — että vuokraisi tämän konsultin muutamaksi päiväksi, käytäisiin sitä suunnitelmaa läpi, sitä kulttuuria läpi, sitä tilannetta, niitä kontakteja läpi ja että sitten tämä henkilö palaisi siihen valtionyhtiöön konsultiksi seuraavaa yritystä auttamaan, mutta sitten yritys pystyisi myöskin tätä vientiä viemään. Eli onko pohdittu...

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: 3 minuuttia. Pyydän edustajaa siirtymään puhujakorokkeelle.

...että tämä mahdollistettaisiin? Sitä toivon. Ja jos ette, ministeri Lintilä, nyt tässä tapauksessa vastaa, niin toivoisin, [Puhemies koputtaa] että seuraavassa asiakohdassa siihen pystyisitte vastaamaan.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Löfström. — Anteeksi, minä olen jo liian nopea näiden puheenvuorojen kanssa. Ehkä tämä on toiveajattelua. [Puhemies nauuraa] — Edustaja Ovaska. Ei ollut mitään teidän puheenvuoroanne vastaan.

17.17 Jouni Ovaska kesk: Joo, arvoisa rouva puhemies, aloin jo hiukan epäillä, koska lähdin tuolta työhuoneesta, kun sanottiin, että kaivataan enemmän Sipilää ja vähemmän Ovaskaa. Ymmärrän kyllä tämän puheenvuoron käyttäjän huomion, koska olen valitettavasti joutunut täällä useammassa kohtaa puuttumaan kokoomuksesta annettuihin puheenvuoroihin ja väitteisiin, jotka monessa kohtaa joko ovat liioittelua, eksyvät hiukan asiasta sivuun tai sitten eivät oikeastaan tartu niihin hallituksen nostamiin epäkohtiin, joihin tällä lisätalousarviolla puututaan. Eli pahoittelen kokoomukselle siitä, jos olen joutunut korjaamaan niitä virheellisiä väitteitä. Toivottavasti sitä jatkossa joudun tekemään vähemmän.

Uskon, että sekä Sipilää että Ovaskaa tarvitaan tässä talossa. Sipilä puhui hienosti tuotavuudesta ja osaajapulasta, ja näihin tarpeisiin toivottavasti pystytään sitten vastaamaan toimilla puoliväliriihessä. Myöskin se, että taloutemme kehittyy, tarvitsee myöskin sitä, että pystymme tukemaan taiteilijoita ja muita — ja panostamaan heihin — joista tässä tä-

Punkt i protokollet PR 27/2021 rd

nään on puhuttu. Heidän puolestaan minä olen täällä puhumassa jatkossakin. Se saattaa joidakin edustajia ärsyttää, mutta minä en näistä asioista vaikene.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Löfström.

17.18 Mats Löfström r: Kiitos, arvoisa puhemies! Me keskustelemme tänään hallituksen ensimmäisestä lisätalousarviosta. Se on erittäin tärkeää, että tämä lisätalousarvio sisältää 23 miljoonaa euroa meidän liikenteelle. Sillä turvataan meidän varustamot ja myös meidän suomalaisten työpaikat.

Kriisi on iskenyt matkustajavarustamoihin paljon, paljon kovemmin kuin rahtivarustamoihin, samalla tavalla kuin pandemia on iskenyt Finnairiin ja muihin matkustajalentoyhtiöihin paljon kovemmin kuin rahtilentoyhtiöihin, kuten DHL, UPS, FedEx. Juuri siksi valtio on tukenut Finnairia ja ei esimerkiksi saksalaista DHL:ää. DHL teki huipputuloksen viime vuonna, koska paljon enemmän rahtia tarvitsee käyttää rahtikoneissa kuin tavallisten lentokoneiden ruumassa. DHL lentää esimerkiksi nyt rokotukset Suomeen.

Miksi on näin? Joo, virus leviää ihmisten, esimerkiksi matkustajien, välillä ja ei leviää kuorma-auton tai konntien välillä. Juuri siksi rahtivolyymi on ollut aika samanlainen tämän pandemian aikana samana aikana, kun matkustajamäärät ovat romahtaneet tämän pandemian ja kaikkien rajoitusten takia. Matkustajamäärät ovat laskeneet noin 90 prosenttia muilla reiteillä. Kun menin takaisin Ahvenanmaalle viime viikolla, oli noin 80 matkustajaa, suurin osa rekkakuskeja, yhdellä aluksella, jolla normaalisti kulkee 3 000 matkustajaa. Juuri siksi matkustaja-alukset — koska matkustaja-aluksilla normaalisti kulkevat myös rekat mutta pääbisnes on matkustajat — ovat myös tarvinneet enemmän tukea.

Traficom voi selvittää nämä tukipäätökset paljon paremmin kuin minä, mutta minä tiedän, että yksi komponentti on, että jos joko yhtiö tai reitti teki voittoa, sitten ei saada tukia. Eli jos esimerkiksi Viking Line, Silja Line, Tallink, Eckerö Line tai Wasaline teki voittoa, ei saa tukea Traficomilta. Finnlines on huippuvarustamo mutta teki viime vuonna 76,2 miljoonaa euroa voittoa, eli siksi sillä ei ehkä ole tarvetta saada myös tukea, rahaa. Eli se on tällainen logiikka, jos minä olen ymmärtänyt tämän oikein, mutta Traficom voi selvittää tämän paremmin.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Ari Koponen.

17.22 Ari Koponen ps: Arvoisa puhemies! Ammatillista perustutkintoa opiskelevista puolet on kokenut opintonsa koronarajoitusten takia aiempaa kuormittavampana. Ammatikoululaisten hyvinvointi on heikentynyt rajusti ja tuen tarve kasvanut. Koronavuosi on lisännyt opintojen keskeytyksiä ja viivästyttänyt valmistumista. Tästä syystä on tärkeää, että tässä lisätalousarviossa opiskelijat on huomioitu ja arviossa esitetään ammatillisen koulutuksen tukitoimiin 17,5 miljoonaa euroa.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Junnila.

17.22 Vilhelm Junnila ps: Arvoisa puhemies! Vaihdan hieman aihetta, sillä minunkin pitää nyt antaa arvostusta edustaja Ovaskan esiin ottamalle asialle. Tästä voidaan tietenkin olla montaa mieltä, olisivatko nämä tukitoimet freelancetoimijoille, yksinyrittäjille ja muille voineet tapahtua aikaisemminkin, mutta hyvä, että lisätukea nyt saadaan. Ehkä

Punkt i protokollet PR 27/2021 rd

edustaja Heinonen haluaa nyt profiloitua keskustan haastajana sen vuoksi, koska täällä tosiaan mainittiin nämä freelancetaiteilijatkin. Liekö siihen edellytyksiä, mutta ehkä sitten seuraavassa tukihaussa on myös Heinosella mahdollisuus saada.

Mitä sitten tulee edustaja Sipilään ja edustaja Ovaskaan, siihen, kumpaa tarvitaan, niin uskoisin, että tässä tilanteessa isänmaa tarvitsee heitä molempia. Tämä pandemia on kyllä niin vakava ja vaikea asia, että lisätalousarvioita varmasti ja valitettavasti tulee lisää ihan normaalin taloudellisen tilanteen heikkenemisen vuoksi. Siihen varmasti tarvitaan täällä kaikkia, ja yhteisesti näitä asioita yritetään viedä eteenpäin. [Tuomas Kettunen: Hyvä, rakentava puheenvuoro!]

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Koskinen.

17.24 Johannes Koskinen sd: Arvoisa puhemies! Tässä keskustelun loppua kohti on siirrytty kohti kustannustukea ja sikäli myös seuraavaa teemaa. Edustaja al-Tae kysyi tästä periaatteesta, miten näitä yritystukia pitää koronan johdosta kohdentaa. Sehän on selvä, että nämä poikkeussäännökset valtiontukisääntelystä EU:n puolella on annettu juuri sen takia, että ne kohdennettaisiin pääsääntöisesti juuri niihin menetyksiin ja tappioihin, jotka koronakriisistä ovat aiheutuneet. Nyt vain Suomessakin ensimmäinen aalto oli tällaisia toimia, jotka olivat vähän niin kuin helikopterirahan luonteisia, Business Finlandin ja elyn kautta jaetut tuet, joissa, kun ne piti saada mahdollisimman nopeasti liikkeelle, ei sitten voitu laskea sitä, miten isoja menetyksiä itse kukin yritys oli kokenut, vaan koetettiin saada nopeasti pyöriä pyörimään ja myös uutta toimintaa liikkeelle. On mielenkiintoista perehtyä siihen, kun nyt ilmeisesti on valmistunut ulkopuolinen arvio näistä Business Finlandin toimista, ja valtiovarainvaliokunta varmasti tulee siihen tarkemmin perehtymään, ja toivottavasti myös talous- ja tarkastusvaliokunnat.

Sen jälkeen on siirrytty kohti näitä menetysperusteisia kustannustukia ja vielä edelleen tarkemmin viilattuun malliin tässä seuraavassa aallossa. Ja vastaavasti, kun keskustelussa oli tämä varustamoiden tukeminen, siellähän on sama periaate, että kyllähän on suuri ero sillä, toimitaanko tällä rahtausalalla, jossa esimerkiksi kansainvälisten merirahlien hinnathan ovat nousseet rajusti, ja siellä on tuottavia bisneksiä hyvin iso osa tästä yritysjoukosta, ja sitten taas juuri täällä matkustajaliikenteessä ovat tapahtuneet nämä romahdukset. [Vilhelm Junnila: Mutta matkustajalaivat vievät rahtia myös!] Sinänsä edustaja Löfström on hyvin kertonut tästä tilanteesta, mikä erityyppisillä laivaliikenteen harjoittajilla on.

Mutta kaikkien tukien osalta jatkossa pitää entistä tarkemmin kohdentaa ne menetykset mukaan ja tarpeen mukaan ja samalla pitää huolta siitä, että myös huolehditaan siitä uuden työllisyyden ja uuden yritystoiminnan pohjasta. Erityisesti nämä tutkimus-, tuotekehitys-investoinnit ja niiden vauhdittaminen myös yksityisen rahan mukaan saamisen muodossa ovat elintärkeitä Suomen talouden elvyttämiselle ja kasvun vauhdittamiselle.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mäkelä.

17.27 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies... [Puhuja aloittaa puheenvuoron mikrofonin ollessa suljettuna]

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mäkelä, mikrofoni.

Punkt i protokollet PR 27/2021 rd

Kiitos, puhemies! — Otin tähän loppuun vielä lyhyen puheenvuoron tuodakseni esille hallituksen väärrien tietojen esittämistä ja kaksien korttien peluuta liittyen tähän aiemmin keskusteltuun öljylämmityskysymykseen. Hallituksesta ja erityisesti keskustapuolueesta on väitetty, että hallitus ei pyri öljylämmityksen lopettamiseen Suomessa. Tämä ei kuitenkaan pidä paikkaansa, vaan hallitus pyrkii siihen kymmenen vuoden aikajänteellä, julkisissa tiloissa jopa nopeamminkin. ”Ympäristöministeri Mikkosen mukaan hallituksen toimenpideohjelmassa on sekä keppiä että porkkanaa.” Suora sitaatti Ylen uutisesta. Aiemmin valtiovarainministeri Vanhanen väitti, että ihmiset olisivat vapaaehtoisesti vaihtamassa näitä öljylämmityksiään pois, mutta nyt kuitenkin ympäristöministeriön mukaan halutaan käyttää kannusteita siihen, että ihmiset vaihtaisivat öljylämmitysjärjestelmänsä pois. Kyllähän se varmasti kannustaa, kun sanotaan, että öljyn hinta tulee moninkertaistumaan tulevana vuosina tai että se lämmitys tullaan kieltämään. Onhan siinä semmoinen kannustuksen maku tietysti pistää 20 000 euroakin öljylämmityksestä luopumiseen, kun saa muutamaman tukiroposen valtiolta. En nyt itse nimitä sitä kannustukseksi, mutta ilmeisesti tämä keskustapuolueen mielestä on sellainen kannustus, mitä he haluavat maakunnissa asuville kannattajilleen ja mökinmummoille antaa.

Riksdagen avslutade den allmänna debatten och avbröt behandlingen av ärendet.